OTRANTO ŞATOSU

Horace Walpole

karanlık KORKU

ALTIKIRKBEŞ

ALTIKIRKBEŞ YAYIN

Horace Walpole, The Castle of Otranto, 1764
Türkçesi: Kaan Çaydamlı, Banu Irmak
1. baskı: Kasım - 2002

Yayın Yönetmeni
Kaan Çaydamlı

Yayına Hazırlayan
Banu Irmak

Redaksiyon
Kaan Çaydamlı

Kapak Tasarımı
Murat (K) Bozkurt

Kapak Resmi
Lady Craven tarafından H. Walpole'a verilen, 1725 yılında Revely tarafından yapılmış bir resimden kopyadır.

Baskı
Umut Matbaacılık
(0-212) 637 09 34 - 04 11

ISBN 975-8467-61-1

Bu çevirinin tüm yayın haklarını sahiplendik. Tanıtım alıntıları dışında -makul boyutlarda- izinsiz çoğaltılması ahlak kurallarına ve yasalarımıza göre suç sayılmaktadır. Böyle bir harekete kalkışmak istediğinizde önce bize sorarsanız uygar dünya adına seviniriz.

P.S.: Tüm fotokopi fanzinler yukarıdaki açıklamadan bağımsızdırlar. Onlar istedikleri ALTIKIRKBEŞ kitabını veya metnini çoğaltabilir , bozup yeniden yaratabilirler. Okurlarımızı yasal dergileri değil "fotokopi fanzinleri" izlemeye çağırıyoruz. Onlar sizi uçurumdan aşağı itecek güce sahiptirler ve uçmayı öğrenmenin zamanı geldi.
Yaşasın FOTOKOPİ, Yaşasın KAOS

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
bir Kaybedenler Kulübü tribidir.
Yazışma adresi: Ömer Efendi sk. No.7/15 Kızıltoprak, Kadıköy
Konuşma adresi: (0-216) 330 86 37-8
Fax: (0-216) 330 28 24
Internet satışı: www.altikirkbes.com

HORACE WALPOLE:

Horace Walpole (1717-97) Londra'da doğdu, Sir Robert Walpole'un en küçük oğluydu ve eğitimini Eton'da ve Cambridge'deki kraliyet kolejinde tamamladı. 1739 ve 1741 yılları arasında şair Thomas Gray ile birlikte Fransa ve İtalya'yı gezdi. Geriye dönüşünden hemen sonra milletvekili oldu ve 1747'de kendisinin Strawberry tepesi olarak adlandırdığı Twickenham'daki villayı satın aldı. Yirmi yılı aşkın bir süre içinde villayı tanzim etti, kapsamını genişletti ve gotik tarzda süsledi ve villa turist cezbeden meşhur bir mekân halini aldı. Orada bir matbaa makinesi kurdu ve kendi eserlerinin çoğunun yanı sıra başkalarının eserlerini de yayınladı. *Otranto Şatosu*'ndan (1764) başka İngiltere'nin muhteşem ve asil yazarları kataloğu (1758) ve III. Richard üzerine 'Tarihi Kuşkular' (1768) adlı eserleri de bulunmaktadır. Horace Walpole aynı zamanda geniş ilgi alanının karışımını içeren külliyetli bir mektup koleksiyonu da bırakmıştır ve yaratıcılık olarak, feraset olarak, içinde teşhir edilen bilgiler olarak 18. yüzyıl yüksek sosyetesinin yaşamının en iyi resimlerinden birini çizdiği kadar çağdaş bir üslubun tarihini de ortaya koymaktadır.

W. S. Lewis, Horace Walpole'un yazışmalarının Yale baskısının editörlüğünü ömür boyu yapmıştır ve bir sürü tarihi ve biografik eserin yazarıdır. 1979'da ölmüştür.

Joseph W. Reed, Jr., Wesleyan üniversitesi'nde İngilizce profesörüdür, Frederick Pottle ile birlikte Boswell: Auchinleck'in mâliki'ni yayınlamıştır ve Faulkner'in hikâyesi'nin yazarıdır.

OTRANTO ŞATOSU

•

Horace Walpole

türkçesi: Kaan Çaydamlı, Banu Irmak

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
Kadıköy, 2002

SIR WALTER SCOTT'UN ÖNSÖZÜ†

Otranto Şatosu sadece hikayesinin çılgın ilgi çekiciliğiyle değil aynı zamanda kaynağını eski şövalye efsanelerinden alan ve eğlenceli kurgusu olan bir öykü yaratabilmek adına ilk modern girişim olmasıyla da olağanüstüdür. Bu saygın efsanelerin ihmali ve değerlerini kaybedişleri, çağların eleştirilmesi ile öğrendiğimiz kadarıyla Kraliçe Elizabeth'in saltanatı kadar eskiye dayanan ve Spenser'ın peri ağının yalın ve açık anlamından çok mistik ve alegorik yorumlarından dolayı onaylandığı zamanlarda başlamıştı. Kısa sürede müthiş bir ihtişama ulaşan drama ve sayısız İtalyan romancısının yorumları, daha yüksek sınıfa, babalarının Don Belianis efsanelerinden ve Şövalyeliğin Aynası'ndan aldığı hazzı sunmuştur; bir zamanlar, asilzade ve prenslerin eğlence kaynağı olan bu koca ciltlerin üzerlerindeki süsler sökülmüş, içindekiler kısaltılmış ve mutfaklara, çocuk odalarına ya da en iyi ihtimalle eski, malikane tarzı kasaba evlerinin salonlarındaki vitrinlere yollanmışlardır. İkinci Charles'ın Fransız edebiyatına hakim olan üslubu altında, sıkıcı kitapların en sıkıcısına ait o önsöz, Calprenède ve Scudéry'nin hikayelerini ve eski şövalye hikayeleri ile modern roman arasında gidip gelen çalışmaları zorla kabul ettirmekteydi. Bu birleşme o kadar kötü bir şekilde tasarlanmıştı ki, kitaplar, eski zaman romanına değer kazandıran hayal gücünün kudreti ve yeteneğin o zengin, o yüce etkisi olmaksızın şövalyelikle ilgili düz yazıların bütün o çekilmez en ve boylarını, savaşların tekrarlanmış ve hiçbir değişiklik yapılmamış ayrıntılı anlatımlarını, olayların aynı sıra dışı ve saçma şeklini muhafaza etmişlerdi. Bunun yanında roman türünün karakter çeşitliliği, duygu dokunuşları ya da duyarlı yaşam manzaralarını kullanarak en ufak bir canlılık katmadan onun bütün duygu zayıflığını ve monoton aşk entrikalarını gözler önüne sermişlerdi. Eğlencelik olarak adlandırıldıkları için, böyle, hayal gücünden yoksun kompozisyon türleri beklendiğinden çok daha uzun bir süre yerini korumuştur. Edindikleri bu yeri destekle-

destekleyecek

† Önsöz çevirileri Banu Irmak'a aittir.

yecek başka hiçbir açıklama yoktu. İzleyici, Clelia, Cleopatra ve Büyük Cyrus (bu değerli kitabın ismi hunhar çevirmeni tarafından verilmiştir) kadınların en gözde oda arkadaşlarıydı. Fakat bu sıra dışı üslup on sekizinci yüzyılın başlarında çökmeye başlamıştı. On sekizinci yüzyılın ortalarına doğru ise tamamen yerini Le Sage, Richardson, Fielding ve Smollett'in çalışmalarına bırakmıştır; bu yüzden *Otranto Şatosu* ilk ortaya çıktığı zaman antikacılar ve kitap koleksiyoncuları için son derece değerli sayılan ortaçağ şövalye efsanelerinin ismi bile neredeyse unutulmaya başlamıştı.

Bu çalışmanın usta yazarı Horace Walpole'un tuhaf durumu Gotik olarak adlandırılabilecek tarzı yüzünden kendisine bariz bir hayran kitlesi sağlamış gibi görünüyordu. Bu, gerçek üslubun kurallarına olan o anlamlı ve bütüncül karşıtlık içindeki her şeyi ifade etmek için, kendi zamanından önce yaygın bir şekilde kullanılan ve düştüğü kötü şöhretten kurtarmak için uzun zaman harcadığı bir terimdi.

Bay Walpole'un ardarda gelen iki hükümdar yönetimindeki hükümetin dizginlerini son derece sıkı ve kontrolsüz -öyle ki gücü Brunswick ailesinin yetkileri ile sarmalanmış gibi bir hali vardı- bir kavrayışla elinde tutan meşhur bakanın oğlu olduğunu okuyucuya hatırlatmak gereksizdir. Böyle bir durumda oğulları, saraydan kendilerine düşen en yüksek payı -ki genelde yönetimlerindeki eyaletin ticari işleriyle ilgilenen kişilerin yakın müşterilerine ödenir- mutlaka elde etmişlerdir. Böylesi dikkat isteyen bir nesneden ayrı tutulamayan önem duygusuna bir de, İngiliz Kraliyet Ailesinde verilen partiler ve Avrupa'nın ulusal meseleleri ile beraber Sir Robert Walpole'un çıkarları, hatta onun ailevi meseleleri ile bağlatılama ve birleştirmenin eski alışkanlığı eklenmiştir. Bu nedenle Horace Walpole'un, soy sevgisi ve aile itibarına verilen değerlerden doğal olarak etkilenmiş olan zihninin, kendi evinin kaderinin o prenslerle bağlantılanıp ilişkilendirilmesine sebep olmuş ve Walpole'ların, Shorter'ların ve Robsart'ların (o da bu soydan geliyordu) siperlerine, gerçek sahiplerinin yabancı olduğu ilave bir saygınlık kazandırmış gibi görünen -ki zaten öyleydi- koşullar yüzünden oluşan önyargılarla güç kazanmış olması gerektiği hiç de

harika bir şey değildi. Bay Walpole, siyasi bir mevki elde etmek ve ailesinin şöhretini, kendi kariyerini yükseltmek adına kullanmak gibi bir niyeti olsaydı bile, babasına ait olan iktidarın sona ermesi ve etkisini halen sürdürdüğünü hissettiği kişisel değişim onun aktif yaşamdan bıkmasına neden olmuş ve yazınsal bir emekliliğe zorlamıştır. Aslında parlamentoda bir mevkisi vardı, fakat büyük bir saygı ve belagat duygusu ile babasının hatırasını savunduğu zaman ne meclis tartışmalarından ne de bu tartışmaları sürdüren partilerden herhangi bir pay elde etti. Çalışmalarının konusunu oldukça hareketli bir hayal gücü ve son derece keskin, aktif, etkili ve büyük bir bilgi çeşitliliği ile yüklü bir zihin sayesinde işleyen düşünme ve algılama alışkanlığı tarafından oluşturulmuştur. Seyahat etmek onun güzel sanatlara olan ilgisini artırmıştır. Fakat soy ve sınıf kavramlarına olan özel tutkusu bu çalışma alanlarını bile Gotik tarih ve eski çağlarla ilişkilendirmiştir. Resim ve Oymacılık Hakkında Kısa Öyküler kitabında onun en gözde uğraşlarından pek çok iz bulunabilir. Fakat Asil ve Soylu Yazarlar Kataloğu ve Tarihi Kuşkular adlı kitaplarını tamamen antika meraklılarına ve soy araştırmacılarına borçluyuz. İlki belli bir dereceye kadar bay Walpole'un soy ve sınıfa olan saygısını açıkça ortaya koymaktadır. Fakat, belki bu, her ikisi için de fazla beğeni toplamak adına iyi hesaplanmamıştı. Ne tarz bir yöntemle olursa olsun halk tabakasından olan pek çok yazar gibi içlerinden çok azının sözünü etmeğe değer yeteneklere sahip olduğu halk yazarlarından oluşan bir liste oluşturmak zor olacaktı. Genel geçer tarih tarafından kesin olarak vurgulanan olaylara olan inancımızı sarsan aşırı titiz antika meraklılarının araştırmaları gibi Tarihi Kuşkular da tam bir keskin zeka ve merak örneğidir. Başlarda sadece edebi bir örnek olarak kabul edilen metodu savunurken Bay Walpole'un gözlerinden kuşkularının -ki onlar hakkında en ufak bir tartışmaya bile tahammül edemiyordu- kesinliğin önemini nasıl kazanmış olduğunu görmek de dikkat çekicidir.

Bay Walpole'un evle ilgili işlerinde de, çalışmalarında olduğu kadar, o zaman pek yaygın olmayan eski İngiliz tarzının izleri vardı. Bir hiciv sanatçısının ifade ettiği gibi; "Gotik gözlerle Gotik oyuncakları seyretmeyi" seviyordu. Yaşamını sürdürmek için seç-

seçtiği

tiği Strawberry Tepesindeki villa, aşınmış damlarına, oyulmuş kapı aynalarına, ışıklandırılmış pencerelerine, armalı takıların, armalara uygun malzemelerin, kalkanların, eğik mızrakların ve şövalyeliğe ait bütün o zırh takımlarıyla süslenmiş taretlerin, kulelerin, galerilerin, koridorların eklenmesiyle yavaş yavaş feodal bir şato havasına bürünmüştür. Şimdilerde Gotik düzen o kadar sık ve gerçekten oldukça gelişi güzel bir şekilde kullanılıyor ki iş hayatından emekli olmuş bir ticaret adamının sayfiye evinde taş millerle bölünmüş, resimli camlarla süslü mızrak biçiminde pencerelerin, katedral ahırı biçiminde bir dolabın ve eski bir kilisenin cephesinden ödünç alınmış bir paravanası olan domuz evinin olmamasına elbette şaşırırız. Fakat, on sekizinci yüzyılın ortalarında Bay Walpole Gotik tarzın örneklerini sergilemeye ve katedral ve anıtlardan toplanmış desenlerin baca parçalarına, tavanlara, pencerelere ve korkuluklara nasıl uygulandığını göstermeye başladığı zaman döneme hakim olan modaya uymadı ve inşa ettiği konağın romantik türü içinde kendi hayal gücünü uyguladı.[1]

Bay Walpole'un daha parlak çalışmaları tarihi araştırmalarına ve mimari zevkine etki eden aynı prensiple ortaya konmuştur. Bir İngiliz antikacısı ve soy bilimcisi olarak, arasından tarihi uyuşmazlıklar için olduğu kadar şiir ve romantik yazın için de konu seçtiği yabancı edebiyata olan kapsamlı aşinalığı -ki bu konuda sadece kendisiyle övünür- ortaya koyduğu işler karşısında ikinci planda yer almıştır. Bunlar herkesin bildiği gibi gerçekten tek düze çalışmalardı; fakat bu durum sadece hayal güçlerini hiçbir şeyin canlandıramadığı kişiler tarafından devam ettirildiği zaman ortaya çıkmaktaydı. Horace Walpole ya da Thomas Warton, yalnızca, genel tarihçilerin bir çeşit küçük görmeyle es geçtikleri yavan ve önemsiz olayların koleksiyoncusu değildir. İçinde gezinmeyi çok sevdiği harabeleri aydınlatmak için beraberinde yeteneğin meşalesini getirmiştir. Klasik bilginlerin, Virgil'in sayfalarından aldığı

[1] Bay Walpole'un o güzel ve neşeli fablı mimariyi ve süslemeleri tamamladığı zaman Strawberry Tepesine yerleşeceğini kastedip kastetmediği sorulması üzerine oluşturduğu iyi bilinmektedir. Yoksa ailesi mi? (W.S.)

ilham, böyle bir antikacının, Froissart'ın ışıldayan, zengin ve güçlü feodal resminden aldığı ilhamdan daha fazla değildir. Bu şekilde bir bilgi yüklenmesi yaşayan, orta çağın eski yapıtlarına ait araştırmalarıyla dolmuş ve kendisinin de ifade ettiği gibi, alışkanlığının getirdiği romantik üsluptan ilham alan bir zihinle, Bay Walpole halka gotik tarzın modern edebiyata uyarlanmış bir modelini sunmaya karar vermiştir -tıpkı daha önce modern mimariye uygulanışını gösterdiği gibi.

Yazarımız modern-Gotik konak modelini yaratırken, son derece dikkatli bir şekilde modern rahatlığın ya da lüksün amaçlarına ayak uydurmaya çalıştığı sırada, zenginler taş üstündeki yapraksı desenleri ve eski katedral oymalarını çeşitlendirip güçleştirmişlerdir. Böylece yazarın *Otranto Şatosu*'ndaki bütün amacı, olayın muhteşem değişimini, eski hikayelerde sergilenen ve insan karakterinin kusursuz bir şekilde ortaya konduğu şövalyeliğin o heybetli duruşunu ve modern romanda tasvir edilen -ya da edilmesi gereken- duygular ile tutkuların karşıtlığını bir araya getirmek olmuştur. Fakat Bay Walpole'un böylesine yeni bir düşünce hakkında bir çalışmanın dünyadan elde edebileceği kabulden şüphe duymasına ve belki de eserin başarısızlığına hizmet edebilecek bir alayla karşı karşıya kalmayı umursamamasına rağmen *Otranto Şatosu* İtalyanca'dan tercüme edilerek dünyaya açılmıştır. Anlatımın güvenirliliğinde herhangi bir şüphe yoktu. Bay Gray 30 Aralık 1764 tarihli mektubunda Bay Walpole'a şöyle yazmıştır; "*Otranto Şatosu* henüz elime geçti ve size teşekkürlerimi gönderiyorum. Eser burada - yani Cambridge'de- büyük bir ilgiyle karşılandı, hatta bazılarımızın gözlerinin dolmasına bile neden oldu ve insanlar gece yataklarına gitmeye korkuyor. Bunun bir tercüme olduğunu düşünüyoruz ve eğer Aziz Nicholas olmasaydı onun gerçek bir hikaye olduğuna inanacaktık." Büyük bir olasılıkla kısa bir süre içinde arkadaşlarının, yazarın var saymayı uygun gördüğü paravan arkasından gizlice bakmalarına izin verilmişti ve ikinci baskıda bu paravan, kısaca çalışmanın eğilimi ve doğası hakkında yorum ve açıklama yapıldığı bir önsöz yazılarak tümüyle kaldırılmıştır. Yazarın Bayan Deffand'a yazdığı bir mektuptan tercüme edilen daha sonraki girişten

itibaren yazar da takma adını bir yana bırakmış olmaktan kaynaklanan bir pişmanlık seziliyordu ve sanat düşkünü pek çok yazar gibi eleştiriye karşı duyduğu hassasiyet, hayranlarının alkışları ile tatmin olmaktan çok onun şövalye öykülerini beğenmeyenlerin alaları ile yaralanmıştı. "Demek ki; *Otranto Şatosu* adlı eserim büyük bir olasılıkla yazar ile alay etmek amacıyla tercüme edildi. Olsun -her şeye rağmen sana yalvarıyorum; bırak bu sövgüler sessiz sedasız geçip gitsin. Bırak nasıl eleştirirlerse eleştirsinler; bunlar beni hiçbir şekilde endişelendirmiyor. Ben bu kitabı soğuk bir sağduyu dışında hiçbir şeye tahammül edemeyen günümüz çağı için yazmadım. Sevgili arkadaşım, itiraf etmeliyim ki; (şimdi benim her zaman olduğumdan daha deli olduğumu düşüneceksin) bu eser özde beni mutlu eden tek çalışmamdır. Onun bende uyandırdığı önsezi ve duygulanmalarla tutuşana kadar hayal gücümün dizginlerini saldım. Onu ortaya çıkarırken kurallara, eleştirilere ve filozoflara meydan okudum ve bana öyle geliyor ki; işte bu nedenle çok daha iyi oldu. Hatta şuna da kesinlikle ikna olmuş durumdayım; felsefenin işgal ettiği yeri üslubun dolduracağı gelecek bir zamanda benim zavallı Şatom bir hayran kitlesi elde edecektir: aslına bakarsan üçüncü baskıyı çıkarmak üzere olduğumu düşünürsek kendi aramızda bir miktar hayranımız zaten var. Bunu senin beğenini dilenmek amacıyla söylemiyorum.[2] Baştan beri sana kitabı beğenmeyeceğini anlatıyorum -senin yaratıcı gücün daima farklı biçimlerde belirmiştir. Çevirmenin ikinci bir önsöz yazması beni üzmedi; ilk larak şunu söyleyebilirim ki romanın tarzına en iyi şekilde uyuyor. Bunun çok eski olduğuna inanılmasını ve hemen hemen herkesin etkilenmesini dilerdim." Eğer halkın beğenisine yöneltilen eleştiri okları üzerinde, yazarın duygularını alarma geçirmeye yetecek kadar durulduysa, *Otranto Şatosu*'nun farklı basımlarına olan sürekli talep bu çalışmanın genel kanı açısından gerçekten zirvede kaldığı-

[2] Bayan Deffand *Otranto Şatosu*'nu iki kez okuduğundan bahseder, fakat eseri beğendiğine dair herhangi bir şey söylemez. İkinci bir önsöz yaptığı için çevirmeni suçlamıştır. Çünkü bununla Walpole'u Voltaire ile aynı paralelde buluşturabileceğini düşünmüştür. (W. S.)

nı ve sonuç olarak Mr. Walpole'u kendi çağının zevkiyle uzlaştırdığını göstermektedir. Haklı olarak bu roman sadece, ilginç bir yazın türünün tek özgün modeli olarak değil aynı zamanda hafif edebiyatımızın standart çalışmalarından biri olarak da kabul edilmişti. Hem kitabın kendisi hem de ait olduğu sınıf hakkındaki, yayımcıların, çalışmayı içinde tuttukları kanıya ve yazarın üstün yeteneğine uygun bir çeşit nezaket anlayışıyla gerçekleştirmeye çalıştıkları birkaç görüşün *Otranto Şatosu*'nun bir baskısı için uygun önsöz oluşturacağına hükmedilmişti.

Mr. Walpole'un *Otranto Şatosu*'nda amaçladığı her şeyin "hayret ve dehşet uyandırma sanatı" ya da, başka bir deyişle, hemen hemen herkesin bağrında saklı bir köşeyi işgal eden, olağandışı ve doğaüstüne olan gizil ve çekingen aşk duygusunun cazibesi olduğunu ileri sürmek onun hatırasına haksızlık olur. Amacına ulaşmak için kullandığı araçlar beceriksizce ve çocukça nitelendirilmiş olabilir. Ama Bay Walpole'un niyeti hem daha zor ulaşılabilir olmak hem de ulaşıldığı zaman daha önemli olmaktı. Amacı feodal zamanlardaki ev hayatının ve davranış şekillerinin gerçekte var olduğu gibi bir resmini çizmek ve doğaüstü mekanizmanın hareketi tarafından değişik olaylarla doldurulup ajite edilmesi suretiyle bunun tasvirini yapmaktı. Tıpkı dindar saflığın konusu olarak algılanan, dönemin batıl inancı gibi. Her ne kadar bizim daha iyi nedenimiz onların imkansızlığını gözler önüne serse de, hikayenin doğal bölümleri o kadar zorlamadır ki kendilerini olağanüstü olaylarla hikayeye birleştiriverirler ve birleşmenin zoruyla bu sahte mucizeyi[3] göz alıcı ve etkileyici kılarlar. Gerçekten iyi işlenmiş bir zihin ile doğaüstü olaylarla keşfedilen herhangi bir hayret ve korku bölümü yaratılırken tüm hikayenin yapısı ve genel gidişatı esas amaca mükemmel bir şekilde uyum sağlamalıdır. Gençlik yıllarında modern zamanların modasının orijinal mobilyalarını bozmadan bıraktığı eski malikanelerden birinde yalnız bir gece geçiren biri, yüzeyi yıpranmış bir goblende belli belirsiz görünen kocaman, inanılmaz figürleri, kendisini toplumdan ayıran uzak kapıların hafif tınılarını,

[3] Önsöz yazarı burada latince kullanmıştır: *peciosa miracula*. ç.n

binanın yüksek ve aşınmış çatısına hakim olan derin karanlığı, yiğitlikleriyle ya da belki de suçlarıyla ünlü eski şövalyelerin bulanık resimlerini, yarı terkedilmiş bir konağın sessiz umutsuzluğunu bozan çeşit çeşit ve belirsiz sesleri ve tüm bunları tamamlamak adına da bizi dehşet duygusuna benzer bir duygu yaratmak için birbirleriyle birleşen feodal gücün ve papalığa ait hurafelerin hüküm sürdüğü çağlara taşıyan bu hislenmeyi mutlaka tecrübe etmiştir. Batıl inancın bulaşıcı olduğu böyle durumlarda insanı yok eden günlük hayatın görüntü ve sesleri arasında güneşin parlak ışığındaki eğlencemiz olan efsaneleri saygı ve hatta korkuyla dinleriz. Şimdi öyle görünüyor ki, Walpole'un amacı, olayın geçtiği dönemin kostümü için gösterilen o garip özenle kurgulanmış bir masalın anlık doğruluğunu kullanarak okuyucusunun zihnini aktörlerin inanç ve duygularına uygun olan olağanüstü şeylerin kabulüne hazırlayabilecek olan işbirliğine ulaşmaktı. Feodal zorbası, üzgün soylu bakiresi, boyun eğmiş gururlu papazı -feodal zindanlarının düzeni, kapak şeklindeki kapıları, oratoryoları, galerileri, duruşmaları, şövalyelerin geçit törenleri ve savaşlarıyla Şatonun kendisi- kısacası sahne, oyuncular ve olaylar dizisi doğal olarak onun hayaletlerine ve mucizelerine eşlik edenleri de oluşturur ve tasvir ettiğimiz gibi bir odanın görünümü ve perdelerinin okuyucunun zihninde, aynı yerde bulunan geçici biri üzerinde bırakabileceği benzer etkiyi bırakır. Gerçekleşebilmesi için yoğun bir bilgi akışı, anormal seviyede bir hayal gücü ve olağanüstü bir yetenek gerekiyordu. Bahsettiğimiz işbirliği özellikle hassas bir doğanın ve bozulup darmadağın edilecek bir konunun ürünüdür. Örneğin, bizi açıklamaya çalıştığımız duygularımızla vuracak olan böylesi bir Modern-Gotik yapı kurmak neredeyse imkansızdır. Görkemli ya da kasvetli olabilir, akla güzel ya da hüzünlü fikirler getirebilir ama uzak nesillerin seslerinin yankılandığı ve çok uzun zaman önce ölmüş olanların ayak bastıkları koridorlara bağlı doğaüstü dehşet duygusunu yaratmamalıdır. Her şeye rağmen Horace Walpole bir mimar olarak sanatına ait gücün ötesinde bir şeyler hissetmiş olmalı ki bir kurgu düzenine ulaşmıştır. Kurguladığı olayların geçtiği batıl inancın o uzak dönemi, yazarın eserini Gotik süslemelerle donatmasını sağlayan sanat

ve feodal davranış biçimlerinin sağlam ve genelde mağrur tarzı, gerçekte hiçbir dönemde gerçekleşmemiş olmalarına rağmen olayın gerçekleştiği yerdeki insanoğlunun inancıyla süregelen olağanüstü şeylerin olumlu benimsenişine yavaş yavaş bizi hazırlar. Bu yüzden yazarın tek amacı önsözün doğaüstü aracılığı yardımıyla sadece hayret ve korku yaratmak değil aynı zamanda bir an için daha ilkel bir dönemin -tuhaf her hikayeyi samimiyetle doğru kabul eden- insanlarıyla aynı sayılana kadar okuyucunun duygularını ayağa kaldırmaktır.

Betimlemenin bu hoş doğruluğuna ulaşmanın zorluğu en iyi *Otranto Şatosu*'nun, sonraki yazarların daha az başarılı gayretleriyle karşılaştırılarak tahmin edilebilir. Bunların, eski şövalyelik tarzının varlığını kabul etme girişimleri arasında büyük bir kararlılıkla her bölümde uygunsuz bir şeyler ortaya çıkar, aynı anda bize hayaletlerin, sahte şövalyelerin, sihirbazların, soylu bakirelerin ve beyefendilerin Tavistock caddesindeki aynı mağazadan alınmış kiralık elbiselerle donandığı kötü organize edilmiş bir maskeli baloyu anımsatır.

Bay Walpole'un kendi takipçileri arasından en seçkin olanları tarafından saptırılan adımlarında son derece dikkate değer bir husus vardır.

Romantik öykü iki türdür -birincisi her dönemde ortaya çıkan özünde mümkün olabilen inanç meselesi olabilir ve diğeri ise her ne kadar aydınlık çağlar tarafından imkansız olarak farz edilse de daha önceki zamanların inancına henüz uyum sağlamamış olanıdır. *Otranto Şatosu*'nun konusu ikinci sınıfa girer. üstün yeteneğinden dolayı saygıyla anılması gereken bir şahsiyet olan Bayan Radcliffe, hikayelerinin sonraki bölümlerinde kendi şaheserlerine bir açıklama ile gönderme yaparak öykülemenin bu farklı tarzları arasında doğal nedenlere dayanan bir uzlaşma sağlamaya çalışmıştır. Bay Walpole'un on bir ya da on ikinci yüzyılda gönülden inanılıp kabul edilen doğaüstü olayları ayrıntılayan daha basit ve etkili anlatımında olduğu gibi, Gotik hikayenin bu gelişimine karşı, tercih yapmaya eğilimli olduğumuzu kendimize kabul ettiren pek çok itiraz vardır. Okur ilk etapta, en sonunda son derece basit bir se-

sebepten

bepten ortaya çıktığıyla açıklanan korkulara karşı bir sempati içine sokulduğunu keşfederek öfkelenir ve ikinci bir okumadan elde edilebilecek yarar birincisinde ulaşılan sonuç yüzünden okurun kurgulanan sahnelerin arkasına itilmesiyle tamamen yıkıma uğrar. İkinci olarak, ruhlarımızı şu varsayılan doğaüstü korkunun etkisinden kurtarma tedbiri, iddialı bir kurgusu olan bir çalışma için oldukça gereksiz gibi görünüyor. Tıpkı kendi aslanını temsil eden insan yüzünün maskesini[4] çıkarması ve seyircilere kendisinin de diğer insanlar gibi olduğunu, marangoz Snug'dan başka biri olmadığını açıkça bildirmesi gerektiğini ileri süren bilge Bottom'un dediği gibi. Doğaüstü engellenme inancını benimsemesi istenen okur kendinden ne istendiğini tamamen anlar; ve eğer kibar bir okuyucuysa eğlenmesi için sunulan düzenbazlığın gönlünü yapmak için zihninin en iyi uyarlanmış tavrı almasını sağlar. Öykünün bağlı olduğu dayanak noktalarını onaylar.[5] Fakat eğer yazar bize tanıttığı bütün o insanı hayrete düşüren olayları izah etmek için bilinçli olarak kendisini engellerse, açıklamanın doğal, kolay, ustaca ve eksiksiz olmasını isteme hakkını elde etmiş oluruz. Böyle çalışmalara ilgi gösteren her okur, içinde hikayedeki gizemli durumların açıklamasının eşit olarak -hayır, eğer doğaüstü varlıkların aracılığıyla izah edilmişlerse, hatta çok daha akıl almaz bir şekilde -kanıtlandığı ör-

---

[4] Öyle görünüyor ki, Honest Bottom'un bu planı I. Charles için hazırlanan bir kutlama törenindeki aslan rolünü oynayan fakat Hawthorden'in Drummond'u tarafından ağza alınan aşağıdaki mısralarla kimliğini ortaya seren Linlithgow'un öğretmeni Bay John Wiseman tarafından çalınmıştır.

> üçüncü kez size yalvarıyorum asil efendimiz
> Siz aslansınız, aslanların sözlerine kulak veriniz.
> Bu bir mucize! Çünkü, Ezop'un zamanından beri
> Hiçbir aslan sesini yükseltmedi böyle heybetli.
> O zaman, sevgili efendimiz, İnsanların Kralı,
> Size sesleniyor ininden Hayvanların Kralı.
> Etrafı kuşatılmış olsa da şimdi,
> Özgürken, Lithgow'un bilge öğretmeniydi.

[5] Yine de buna karşı olan örnekler vardır. Örneğin, bir yığın inanılmaz öykü içeren Güliver'in Maceraları'nı bir kenara iten kendini salt gerçeğe katı bir şekilde adamış insanlar.

nekleri hatırlamalıdır. Çünkü en kuşkulu olan biri bile böyle bir aracının müdahalesinin, yetersiz bir nedenle meydana getirilmesi gereken etkiye benzer bir etkiden daha akla yatkın olduğunu kabul etmelidir. Fakat sadece, türünün gerektirdiği şey nedeniyle öyküsünden daha beceriksiz bir düzenek kullanmakla suçlanan yazarımızı temize çıkarmak için, değindiğimiz konunun bir bölümü üzerine uzun uzadıya ayrıntıya girmek gereksizdir. Hayal ürünü varlıkların ve hayaletlerin, feodal zamanların davranış biçimlerine, feodal çağların batıl inanca dayalı saflığını ateş püskürten baruta, iç içe girmiş aynalara, sihirli fenerlere, çatı kapaklarına, konuşan trompetlere ve Alman görüntü oyunlarının araçlarına karşın şu olağan üstü olaylara baş vurarak kendi felsefi şüpheciliğimizle uzlaştırma girişiminden çok daha doğal bir şekilde uyum sağladığını ve okuyucunun zihninde daha güçlü bir etki yarattığını hissederiz.

Yine de *Otranto Şatosu*'ndaki doğa üstü düzeneğin niteliğinin itirazlarla karşı karşıya olduğu yadsınamaz. Hareket ve müdahalesi oldukça sık tekrarlanır ve üzerinde hareket ettiği yayın esnekliğinin azalması tehlikesine karşın okuyucunun zihninde müthiş bir güç ve süreklilikle aynı duyguların uyanmasını sağlar. Hayret verici bir öyküye olan korkunç sempatinin modern okur tarafından karşılanabilen sermayesi hayatın mevcut alışkanlıkları ve eğitim biçimi tarafından fazlasıyla azaltılır. Atalarımız, periler diyarının bitmez tükenmez vezinlerle dolu bir öykünün ve büyülenmenin bütün labirentleri karşısında hayrete düşüp büyük heyecan duyabilirlerdi, ya da belki aşağıdaki gibi bir şairin çalışması karşısında;

Başarılı şair, zihni hiçbir şeyden kuşkulanmayan
Şarkısını söylediği sihirli mucizelere inanan

Fakat alışkanlıklarımız, duygularımız ve inançlarımız farklıdır ve hayret verici bir öykü bugünün en düşsel zihninde bile kısa süreli ama kuvvetli bir etki yaratabilir. Bay Walpole olağanüstü olayları aşırı bir sıklıkla tekrarlayarak, belki de, yaratmayı umduğu etki için en büyük düşman olarak gördüğü şu soğuk sağduyuyu harekete geçirme riskine yönelmişti. Aynı zamanda şunu da ekleyebilirim; *Otranto Şatosu*'nda geçen doğa üstü olaylar son derece güçlü bir gün ışığı içinde oluşturulmuş ve aşırı bir belirginlik ve ana

hatların kesinliği ile damgalanmıştır. Gizemli bir belirsizlik, eğer gerekli değilse, en azından cisimleşmemiş ruhlar hakkındaki fikirlerimize uygun gibi görünürler ve hayalet aşırı korkmuş hizmetliler tarafından betimlendiği gibi Alfonso'nun devasa kol ve bacakları, meydana çıkışları ile insanda uyandırmaları amaçlanan duyguları yaratmak için son derece belirgin ve cismanidirler. Yine de, bu hata -eğer bir tane ise- öyküde geçen pek çok olağanüstü olayın yüce değeri sayesinde kesinlikle telafi edilmiştir. Her ne kadar aşırılığa eğilimli görünse de Manfred'in atasına ait resmin düşüşü çok iyi bir biçimde sunulur ve ilginç bir diyalogu çarpıcı bir etkiyle yarıda keser. Hareketli figürün resimden çok bir heykel olması gerektiğinin belirtildiğini duyduk. Eleştirinin doğruluğundan oldukça kuşkuluyuz. Renklendirmenin avantajı geçici bir süre için önerilen vekile karşı Bay Walpole'ün kurgusunu tercih etmemiz konusunda bizi kesinlikle ikna eder. Çocukluk zamanlarının bir döneminde, eski bir portrenin her açıdan kendisine bakan seyircilere sabitlenmiş gibi görünen gözlerinin ifade tarzından bir çeşit dehşet duygusuna kapılmayan çok azdır. Belki de, eylem için saptanan ve on yedinci yüzyıl civarlarını kapsayan zamanın tam boy bir portrenin takdimi için oldukça erken olduğunu (yine de, tüm yazarlar gibi Walpole'un da katılmasının beklenebileceği) söylemek aşırı derecede eleştirel olabilir. Münzevi iskeletin hayaleti Vicenzaprensine uzun zaman dehşetin mihenk taşı olarak izah edilmiştir; fakat son zamanlarda Jehosophat vadisi benzer hayaletlerin gösterisi için gerekli olan kuru kemikleri karşılamakta zorluk çekebilir, bu nedenle düşüncesiz ve sürekli tekrarlanan taklit orjinal örneğin etkisine bir dereceye kadar zarar vermiştir. *Otranto Şatosu*'na dair en çarpıcı o-lan ise, Manfred malikanesinin yıkıntılarını gözler önüne sererek bizi yavaş yavaş büyük felakete hazırlayan, her biri birbiriyle ve hepsi eski bir kehanetin sonucuyla bağlantılı olan pek çok olağandışı olayın meydana gelişindeki üsluptur. Uçsuz bucaksız bir büyüklüğe ulaşan Alfonso'nun ay ışığındaki görünüşü, ön taraftaki şaşkın seyirci kalabalığı ve kalenin arka plandaki paramparça olmuş yıkıntıları oldukça kısa ve güzel bir dille betimlenmiştir. Eski

bir ıskoç şiirindeki[6] Fadzean'ın hayaleti olmadıkça, benzer değerde bir paragraftan hiç haberimiz yok.

İnsan duygularına ve yardımına dayanan hikayenin bu bölümü sonradan Gizemli Anne'de son derece dikkat çekici olan doğal, dramatik bir yetenek ile idare edilir. Gerçekten kişiler bireyden çok daha cinsle ilgilidir, fakat bu, bir dereceye kadar, kendine has karakterlerin daha ayrıntılı nüansları ve titiz noktalarından çok, yazarın hayal gücünün, üzerine düşünmeyi sevdiği zamanlardaki toplum ve davranış şekilleri için genel bir bakış açısı ortaya koymak adına tasarladığı bir plan için gerekliydi. Fakat hikayedeki aktörler göz alıcı bir şekilde, çağa ve öykünün doğasına uygun olarak kalın ana hatlarla çizilmiştir. Feodal zorbalık herhalde Manfred'inkinden başka bir karakterde asla daha iyi örneklenemezdi. Onda cesaret, sanat, düzenbazlık, karanlık yüzyılların kabile reislerinde var olan o güçlü elde etme tutkusu vardır. Buna karşın kibri yatıştırılıp hırsı söndürülürse kendisi için biraz sempati barındıran pişmanlık ve doğal duygulara dair değinimler de yok değildir. Dindar keşiş ve sabırlı Hippolita bu bencil ve zorba prens ile iyi bir kontrast oluşturmaktadır. Theodore romantik bir hikayenin genç kahramanıdır ve Matilda, hikayenin kadın kahramanında daima var olandan çok daha ilginç bir tatlılığa sahiptir. Manfred'in kızını kurtarmak için büyük bir özenle ısabella karakterinin öne çıkması engellenirken, pek az okur olumsuz imalarla dolu bitiş cümlelerinden memnun kalır; en sonunda Theodore'un gelini oldu. Bu bir anlamda şövalyelik kurallarından kopuştur; ve yine de sıradan hayattaki normal bir oluşum roman türünün büyülü yanılsamalarına fazlasıyla zarar verir. Başka yönlerden bakarsak, karanlık ve fırtınalı çağlardaki sıra dışı olayları hesaba kattığımızda hikaye doğal olaylar sırasında olduğu kadarıyla büyük bir zevkle ayrıntılanmıştır, ilerlemesi aynı şekilde devam eder, gelişen olaylar son derece ilginç ve iç içedir ve sonuç muhteşem, trajik ve dokunaklıdır. *Otranto Şatosu*'nun tarzı kusursuz ve daha önceki dönemlere ait doğru İngilizce'ye ve klasik

[6] İhanet şüphesiyle öldürdüğü bir hayranına ait olan bu hayalet eski Gask-Hall kalesinde Wallace'tan başkası olmayan bir kişiye görünür, İskoçya'nın şampiyonu.

standartlara oldukça uygundur. Bay Walpole kendi zevki ve prensipleri gereğince Dr. Johnson'un Latin dilinden ithal ettiği ve onları kullanmayı deneyen çoğu talihsiz insana uzun zaman önce Eryks'in[7] zırhlı eldivenleri kadar kullanışsız oldukları kanıtlanmış o ağır ama güçlü yardımcı sözcükleri reddetmiştir;

——————— *et pondus et ipsa*
Huc illuc vinclorum immensa volumina versat.

Ne Bay Walpole'un dilinin sadeliği ne de anlatımının basitliği, Bayan Radcliffe'in birbirine benzer hikayelerini güzelleştirme adına sıklıkla kullandığı o bereketli, süslü ve bol cilalı manzara resmini benimsemiştir. Sırf eser adına *Otranto Şatosu*'nda güç bela bir kere tanımlama getirmeye teşebbüs edilmiştir; ve eğer yazarlar bu sınırlamanın, anlatımı gerçekleştirmeye ne kadar fazla eğilimli olduğunu hesaba katacak olsaydılar, düzyazıdan çok şiire yakışan bir tarzın en azından cafcaflı ve bol sözcüklü canlılığını azaltmak için baştan çıkarılabilirlerdi. Bu, Walpole'un kuvvetini koruduğu diyalog içindir; ölümcül vasıtalarını modern bir oyun yazarının tüm sanatını kullanarak naklederken eylemin gerçekleştiği döneme damgasını vuran şövalyeliğin güçlü tarzına sadık kalışı oldukça dikkate değerdir. Buna onun anlatımını ya da diyaloglarını sözlükteki terimler ya da eski söyleyişlerle yamalayarak değil modern çağrışımları harekete geçirecek her şeyi dışlamaya dikkat ederek ulaşılır. Bu durumda, öyküleri akıl almaz bir şekilde antik süslerle donatılmış modern bir elbiseye benzetilebilir; pas ve örümcek ağları dışında o eski zırhları, mevcut şekliyle korumuştur. Az önce ifade edilen illüstrasyon için okuyucuyu, şövalyeliğe ait davranış şekillerinin ve dilin, sessiz bir tanık karşısında bile, temize çıkma çabası içinde kendini karmaşıklaştıran şu suçluluk duygusuna ait tedirginlik kadar iyi tasvir edildiği Manfred'in Vicenzaprensiyle olan ilk görüşmesine yönlendiriyoruz. Öykünün geri kalan kısmına doğru, ev halkına ait ikinci dereceden karakterlere yeteri kadar değer yüklenmiş bir bölüme uygun olmadıkları düşünülmektedir. Fa-

[7] Üzerinde ünlü bir Afrodit tapınağı bulunan Sicilya dağına adını veren efsanevi kral

kat bu, yazarın orjinal önsözlerde kendi davasını sonuna kadar savunduğu bir noktadır.

İLK BASKIYA ÖNSÖZ[†]

Elinizdeki eser İngiltere'nin kuzeyindeki eski bir katolik ailenin kütüphanesinde bulundu. Napoli'de Gotik harflerle, 1529'da basılmıştı. Ne kadar zaman önce yazıldığı belli değil. Başlıca olaylar Hristiyanlığın en karanlık çağlarında inanıldığı gibidir; ancak lisan ve tavırda barbarlığı onaylayan hiçbir şey yoktur. üslubunda en arı İtalyanca kullanılmıştır. Eğer hikâyenin olayın vuk'u buluşundan hemen sonra yazıldığı varsayılırsa, birinci haçlı seferi (1095) ile son haçlı seferi (1243) arasında meydana gelmiş olması gerekir, ya da bu tarihten kısa bir süre sonra. Eserde bizi olayın geçtiği dönem hakkında tahmin yürütmeye yönlendirecek başka bir ayrıntı bulunmamaktadır. Oyuncuların ünvanları bariz bir biçimde kurgusaldır ve muhtemelen kasıtlı olarak gizli tutulmuştur. Yine de uşakların ıspanyolca isimleri ortaya koymaktadır ki bu eser Napoli'de ıspanyol ünvanlarına benzer isimler taşıyan Arragonian krallıklarının kuruluşundan önce yaratılmamıştır. Kelime seçiminin güzelliği ve olan yazarın (yine de tuhaf bir yargıyla yatıştırılmış) coşkusu, beni metnin yazılış tarihinin yazarın izlenimlerinden kısa süre sonraya rastladığını düşünmeye itiyor. Ve üstelik mektuplar ıtalya'daki en gösterişli konumundaydılar ve o zamanlar reformistlerin yoğun tepkilerini alan batıl itikatın hakimiyetinin giderilmesinde büyük katkıları olmuştur. Kurnaz bir rahibin yenilikçilere kolkanat germeye çabalaması ve bir yazar olarak halkın hatalarını ve batıl inançlarını olumlamak için kendi yeteneklerinden yararlanması olasıdır. Eğer bu onun fikriyse, mutlaka dikkate şayan bir söylemle hareket etmiştir. Daha ilerde şahit olacağınız bu tarz bir çalışma yüzlerce bayağı zihni, LUTHER zamanından günümüze kadar gelen tartışma kitaplarından çok daha fazla esir edecektir.

Yine de yazarın dürtülerinin çözümü yalın bir varsayım şeklinde sunulmaktadır. Kendi görüşleri ne olursa olsun veya bu görüşlerin uygulamaları nasıl bir etki taşırsa taşısın, yazarın eseri mevcut kitle karşısına sadece bir eğlence konusu olarak çıkar. Böy-

Böyle

[†] Önsöz çevirileri Banu Irmak'a aittir.

le bile olsa eser için bazı savunmalar elzemdir. Mucizelere, hayallere, büyücülüğe, rüyalara ve diğer doğaüstü olaylara şimdiki romanlarda bile rastlanmaktadır. Yazarımız yazdığı zaman bir yana hikâyenin meydana geldiği zamanda bile durum böyle değildi. O karanlık çağlarda her türlü doğaüstü olaya olan inanç öylesine benimsenmişti ki bunlara değinmeyi red etmesi gereken bir yazar o çağlara ait davranış şekillerine sadık kalamazdı. Kendi içinde bunlara kesinlikle inanmayan yazar roman kahramanlarını onlara inanıyorlarmış gibi tanıtıyor olmalı.

Eğer bu mucizevi hava mazur görülürse, okur okunmaya değmeyecek hiçbir şey bulamayacaktır. Olayların gerçekleşebilirliğine duyulan inanç ve tüm kahramanların kendi durumlarında olan diğer insanlar gibi davranmalarına imkan verir. Abartma yok, teşbih yok, süsleme, ara söz, gereksiz tasvirler yok. Her şey doğrudan doğruya yaşanan felakete yöneliktir. Okuyucunun dikkatinin dağılmasına asla izin verilmez. Dramanın kuralları hemen hemen oyunun idare tarzı sayesinde algılanır. Karakterler iyi resmedilmiş ve hala iyi korunmuştur. Yazarın başlıca dinamosu olan şiddet hikâyeyi her türlü cansızlıktan korur ve acıma duygusuyla o kadar sık tezat oluşturur ki okuyucunun zihni ilginç tutkuların sürekli değişimi içinde takılı kalır.

Belki bazı kişiler uşakların kişiliklerinin hikâyenin genel oyuncu kadrosuna göre fazla ciddi olmadığını düşünebilirler; fakat uşakların aslı şahsiyetlerle olan tezatlığının yanında yazarın ikincil şahsiyetleri idare sanatı barizdir. Okuyucular, hikâye için gerekli olan ve sırf saf, sıradan oldukları için tam manasıyla aydınlanamamış pasajları keşfederler. Bilhassa son bölümde Bianca'nın kadınsı şiddet ve zaafları felaketin büyümesine esaslı bir vesile olmaktadır.

Bir çevirmenin benimsemiş olduğu esere karşı önyargılı olması doğaldır. Daha tarafsız okuyucular bu kitabın güzelliklerinden benim etkilendiğim kadar çok etkilenmemiş olabilirler. Fakat yine de yazarın kusurlarına karşı kayıtsız değilim. Yazarın planını daha yararlı bir ahlak üzerine kurmuş olmasını dilerdim; aynen şöyle; "babaların günahları, üçüncü ya da dördüncü nesilden çocukları tarafından ödenir." Ben gerek yazarın çağında, gerekse

şimdilerde, egemenlik arzusunun kontrol edilmesi için cezalandırılma korkusunun caydırıcı olduğundan kuşku duymaktayım. Ve yine de bu ahlak, Aziz Nicholas'a duyulan bağlılık ve daha az kesinlik taşıyan tenkitleri -ki böylesi bir dışlama saptırılmış olabilir- tarafından zayıflatılmıştır. Burada keşişe düşen pay açıkça yazarın yargısından daha iyisini elde eder. Fakat bütün kusurlarına rağmen, İngiliz okurların bu eserin görüş kuvvetinden memnun kalacağından hiç kuşkum yok. Her yerde hakim olan dindarlık, telkin edilen erdem dersleri ve duyguların mutlak arılığı bu eseri roman türlerinin başına gelmesi muhtemel olan suçlamalardan uzak tutuyor. Çabalarımın değerini düşürmeye yol açacağını bilmeme rağmen, umduğum başarıyı sağlaması açısından eserin orjinal İtalyancasını yeniden basmaya yönelebilirim. Lisanımız hem değişkenlik hem de uyum açısından İtalyancanın cazibesinin çok uzağına düşüyor olabilir. Uyum özellikle sade anlatımlara mükemmel bir cazibe katar. İngilizce'de, çok fazla alçalmadan ya da yükseklere çıkmadan aktarmada bulunmak zordur; küçük bir dikkatsizliğin açıkça sebep olduğu bir hata ortak konuşmalarda duru bir dil kullanılıyormuş gibi algılanır. Herhangi bir sosyal sınıfa dahil her İtalyan ya da Fransız kendi dilini doğru olarak ve kelimeleri özenle seçerek konuşmaktan övünç duyar. Yazarıma bu bakımdan hak vermiş olmakla kendimi övüyor değilim: üslubu, tutkuları idare edişindeki ustalık kadar seçkindir. Ne yazıktır ki, bu yeteneklerini daha uygun bir alanda göstermemiştir; tiyatro.

Küçük bir noktaya dikkat çekmenin dışında okuyucuyu daha fazla alıkoyacak değilim. Kurgunun yeni bir buluş olması ve kahramanların isimlerinin hayali olmasına rağmen ben yine de hikâyenin temelinin gerçeğe dayandığına inanamıyorum. Şüphe yok ki sahneler gerçek bir şatoda meydana geliyor. Yazar sık sık ve tasarımdan uzak bir biçimde belirli yerleri tasvir eder gibi görünmektedir. "Sağdaki oda" der, "Sağ koldan; soldaki kapı; Conrad'ın evinden şapele olan uzaklık" Bu ve diğer pasajlar yazarın gözünde canlandırdığı belli bir binaya ilişkin kuvvetli varsayımlardır. Böylesi araştırmalarla ilgilenmeye fırsatı olan meraklı kişiler muhtemelen yazarımızın inşa etmiş olduğu temeli diğer İtalyan yazarla-

Yazarlarında da

rında da bulup çıkaracaklardır. Eğer yazarın tarif ettiğine benzer bir felaketin bu eseri yücelttiğine inanılıyorsa, okuyucunun ilgisini çekmeye katkıda bulunacak ve *Otranto Şatosu*'na her zaman artan bir devinim kazandıracaktır.

Horace Walpole, 1764

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ[†]

Bu küçük eserin halk tarafından rağbet görmesindeki elverişli tavır, yazarı eserini oluştururken dayandığı zemini açıklamaya davet ediyor. Ancak kendisi bu dürtüleri açığa vurmadan önce, eserini halka bir çevirmenin ödünç şahsiyeti altında sunmuş olmaktan dolayı okuyucularından özür dilemesi uygun olur. Yeteneklerindeki çekingenliği ve girişiminin getirdiği yenilikler bu kılık değiştirmeyi gerçekleştirecek yegane sebep olduğu için affedilebilir gibi göründüğünü düşünerek kendini kendi kendini avutur. Kendi performansını halkın tarafsız yargısına adamıştır; onaylanmaması halinde anlaşılmazlık içinde yok olmasına izin vermeye kararlı, ne de daha iyi yargılar, onun yaptığı işi yüzü kızarmadan sahiplenebileceğini telaffuz etmedikçe böylesine önemsiz bir ayrıntıyı itiraf etmek anlamına gelir.

Eser iki roman türünü bir potada buluşturma girişimidir: klasik ve modern. Klasik roman tamamen hayalgücü ve olanaksızlıklara dayanır: modern romanda ise, doğa her zaman büyük bir başarıyla taklit edilmeye -ki ara ara taklit edilmiştir de- eğilimlidir. Yeni bir icat istenmiyordu, ancak imgelem dünyasının muhteşem kaynakları ortak yaşamın katı tutuculuğu bastırıldı. Fakat ikinci türde Doğa eğer hayalgücünü kenetliyorsa tüm eski roman türlerinin tamamen dışına çıkarak bunu yapar ama intikamını da alır. Eski günlerdeki erkek ve kadın kahramanların eylemleri, duyguları, karşılıklı konuşmaları onların harekete geçmeleri için kullanılan araçlar kadar yapmacıktır.

İleriki sayfaların yazarı bu iki türün kaynaşmasının mümkün olduğunu düşünmektedir. Yazar, kurgulamanın ve ardından daha ilginç durumlar yaratmanın sınırsız diyarlarını uzun uzadıya aktarabilme özgürlüğü içinde imgelem gücünü terk etme arzusuyla eserindeki beşeri birimleri olasılığın kurallarına göre yönlendirmeyi diliyor; kısaca onları sade erkek ve kadınların olağanüstü durum-

durumlarda

[†] Önsöz çevirileri Banu Irmak'a aittir.

larda davranması gerektiği gibi düşündürmeyi, konuşturmayı ve harekete geçirmeyi diliyor. Yazarın gözlemlediğine göre; esin kaynağı olan tüm yazılarda, mucizelerin takdir-i ilahisi altındaki önemli şahsiyetler ve en dehşetli olaylara şahit olan kişiler insan karakterindeki görünümlerini asla kaybetmezler; halbuki romantik hikâyenin ürünlerinde olağanüstü bir olaya saçma diyalogların eşlik etmemesi görülmüş şey değildir. Sanki doğa kanunları kendi ifade tarzlarını kaybettiği an oyuncular duyarlıklarını yitirirler. Halk bu teşebbüsü alkışlarken, yazar da yüklendiği vazifeye tümüyle layık olamadığını söylememelidir: yine de eğer saplandığı bu yeni rota daha parlak yeteneklere sahip insanlar için bir yol olacaksa, planının kendi hayalgücünün ya da tutkuları yönlendirme gücünün esere bahşedeceğinden daha fazla süsleme kaldırabileceğinin farkında olduğunu zevkle ve alçakgönüllülükle itiraf edecektir.

Bir önceki önsözde bahsettiğim uşaklara özgü davranışlara saygı göstererek birkaç söz daha eklemek için izin istiyorum. Bana davranışlarının sadeliği, neredeyse ilk bakışta eserin ciddi kadrosuna uygun değilmiş gibi görünen gülüşmeleri kışkırtan bir eğilim arz ederek, uygunsuz olmakla beraber planlı bir şekilde bu davranış şekli içinde ortaya konmuştur. Benim ölçütüm doğadır. Ancak prenslerin ve kahramanların duygulanımları ne kadar ciddi, önemli, hatta kasvetli olursa olsun maiyetindekilere aynı şefkati göstermezler, en azından aynı ağır başlı tavırla ifade etmezler ya da öyle olmalı. Benim naçizane fikrim odur ki; birincinin yüceliği ile ikincinin çocuksuluğu arasındaki zıtlık birincinin dokunaklılığına daha güçlü bir ışık tutar. Bir okurun, sıradan kahramanların kaba hoşbeşi yüzünden beklediği önemli felakete ait bilgiye ulaşması ertelenirken hissettiği aşırı sabırsızlık belki de iyice artar -ki bu yazarın birbirine ardışık olayları bilhassa sanatsal bir tutumla sıraladığını kesinlikle ispatlar. Ancak bu tavıra yönelik kendi fikrimden daha üstün bir otorite olduğunu biliyorum. Doğanın mucizevi efendisi SHAKESPEARE benim taklit ettiğim bir modeldir. Onun *Hamlet ve Julius Caesar* trajedileri kendi özlerinden ve muhteşem güzelliklerinden kayda değer bir pay kaybedip kaybetmediğini, mezar kazıcıların komikliklerinin, Polonius'un ahmaklıklarının ve Romalı

yurttaşların bayat şakalarının ihmal edilip edilmediğini ya da kahramanlara paye verilip verilmediğini sormama izin verin. Antony'nin hitabet sanatı, yani Brutus'un yapmacık bir şekilde doğal ve asil görünen söylevi dinleyicilerin ağızlarından çıkan kaba çığlıklar sayesinde sûni bir şekilde yüceltilmiyor mu? Bu değinmeler bana, heykeline Colossusun fikrini nakletmek için kendi baş parmağını ölçerek bir mühür ebatlarında küçük bir çocuk yerleştiren Yunanlı heykeltıraşlardan birini hatırlattı.

"Hayır," diyor Voltaire Corneille'in baskısında, "maskaralığın ve resmiyetin bu karışımı tahammül edilmez bir şey" -Voltaire bir dahi'dir- fakat Shakespeare kadar büyük değildir. Tartışma götürür bir otoriteyi tekrar bahis konusu yapmadan Voltaire'den izinle kendisine müracat ediyorum. Bizim güçlü şairimiz üzerine önceden yazdığı methiyelerden yararlanacak değilim, her ne kadar Fransız eleştirmen Hamlet'deki aynı konuşmayı yıllar önce iki kez hayranlık içinde çevirmiş olsa da sonraları istihzayla anmıştır ve vardığı yargıların gittikçe olgunlaşmış olduğunu görmem gerekirken daha da zayıflamış bulmaktan ötürü üzgünüm. O Shakespeare'in icraatini beğendirmek ya da kötülemek niyetinde değilken, dolayısıyla tarafsız olduğu bir dönemdeyken, ben yine de tiyatronun genel konusu üzerine serpiştirilmiş kendi sözlerinden yararlanacağım. Hayranlığımı itiraf ettiğim -ki bu hayranlığı yirmi yıldan uzun bir süredir taşırım- ve alay etmeye asla teşebbüs etmeyeceğimden emin olduğum enfes eseri Harika Çocuk'a yazdığı önsözde komediye dair şu sözler yazmaktadır; (fakat benzer biçimde trajediye uygulanması halinde, ki eğer trajedi kesinlikle olması gerektiği gibi insan yaşamına dair bir manzaraysa, dokunaklı ciddiyet komediden uzaklaştırılacağı yerde değil de neden sıradan espriler trajik manzaralardan uzaklaştırılıyor kavrayabilmiş değilim.) "*On y voit un mélange de sérieux et de plaisanterie, de comique et de touchant;* souvent même une seule aventure *produit tous ces contrastes. Rien n'est si commun qu'une maison dans laquelle* un père gronde, une fille occupée de sa passion pleure; *le fils se moque des deux, et quelques parents prennent différemment part à la scène &c. Nous n'inférons pas de là que toute comédie doive avoir des*

scènes de bouffonnerie et des scènes attendrissantes: il y a beaucoup de très bonnes pièces où il ne règne que de la gaieté; d'autres toutes sérieuses; d'autres mélangèes: d'autres où l'attendrissement va jusques aux larmes: il ne faut donner l'exclusion à aucun genre; *et si on me demandoit, quel genre est le meilleur, je répondrois, celui qui est le mieux traité"*[8] Tabii ki bir komedi ne kadar *tonte serieuse* (fazla ciddi) olabilirse, trajedi eninde sonunda ölçülü bir şekilde gülüşe müsamaha gösterebilir. Kim yasaklayabilir ki? *Hiçbir türün* komediden dışlanmaması gerektiğini iddia eden eleştirmen kendini savunurken Shakespeare'e hak mı verecek?

Bu pasajları alıntıladığım önsözün bay Voltaire'in adına yakışmadığının farkındayım ama editörüne yakışıyor; yine de editörün ve yazarın aynı kişi olup olmadığından kim şüphelenir ki? Ya da yazarının tarzını ve tartışmanın görkemli hafifliğini bu denli mutlulukla benimseyen editör nerdedir? Bu pasajlar hiç şüphe yok ki o büyük yazarın gerçek duygularıdır. Maffei'a yazdığı mektupta *Mérope*'sini ünvanlandırarak hafif kinayeli de olsa -ki bundan kuşkuluyum- hemen hemen aynı fikrin çığırtkanlığını yapar. Onun sözlerini tekrarlayacak ve bunları alıntılama nedenlerimi sıralayacağım. Maffei'in *Mérope*'sinden bir pasaj tercüme ettikten sonra bay Voltaire şunu ekliyor: "*Tous ces traits sont naïfs; tout y est convenable à ceux que vous introduisez sur la scène, et aux moeurs que vous leur donnez. Ces familiarités naturelles eussent...té, à ce*

[8] "İnsan orada ciddiyet ve ışığın, komedi ve trajedinin bir karışımını görür; *hatta tek bir macera bile sık sık* tüm bu zıtlıkları gözler önüne serebilir. Hiçbir şey *bir babanın sürekli azarladığı, tutkuları tarafından işgal edilmiş bir kızın göz yaşı döktüğü,* bir oğlanın ikisiyle de alay ettiği bir evden, olaylarda farklı bir yer edinen bazı ilişkilerden daha sıradan olamaz. Bundan şu sonucu çıkarmıyoruz; her komedinin maskaralık ve ciddiyete dayalı sahneleri olmalıdır. Artık neşe var, ciddiyet var, bir karışım var. Yani hassasiyetin insanı göz yaşlarına boğduğu başka bir şeyler var. *Herhangi bir tip benimsememeliyiz,* ve eğer bana hangisinin daha iyi olduğu sorulsaydı şu cevabı verirdim; 'En iyi yaratılan.'"

que je crois, bien reçues dans Athènes; mais Paris et notre parterre veulent une autre espèce de simplicité."[9]

Burada ve mektubun diğer pasajlarında en ufak bir küçümseme olup olmadığından şüpheleniyorum; yine de gerçeğin gücüne alay katılarak zarar verilmemiştir. Maffei bir Yunan hikâyesini temsil etmeliydi; tabii ki Atinalılar, Yunan tavırlarının ve onları tanıtmadaki dürüstlüğün Paris parteri kadar usta bilirkişileridir. "Buna karşın," der Voltaire -ve ben mantığına hayranlık duymaktan kendimi alamıyorum- "Atina'da ancak on bin vatandaş var ve Paris yaklaşık sekiz yüz bin nüfuslu -ki insan bunların arasında dramatik çalışmalara ait otuz bin bilirkişi olduğunu tahmin edebilir." -gerçekten!- söz konusu topraklarda yaklaşık iki bin yıldır hep otuz bin kişinin yaşıyormuş gibi gösterildiği bu yegane misale inanmakla beraber bu denli sayısız mahkemeye verilen izin, sadece yunanlıların kendi yargıçlarından daha iyi olduğu ve beyan edilen bir trajediye karşı olan tutumları bir yunan hikâyesinde yazılı olan topluluğun sade yüzleri adınadır.

Ne Paris parteri'nin talep ettiği *espéce de simplicite*'nin ne de *otuz bin yargıcın* kendi şiirine vurduğu prangaların tartışmasına girecek değilim, Corneille üzerine yapılan *Yeni Yorumlar*'daki tekrarlanmış pasajlardan toparladığım gibi, bütün bu engellere rağmen sıçramalar gerçekleştiren baş erdem; -ki eğer gerçekse- şiiri hayalgücünün yüce çabalarından bir tanık eşliğinde çocuksu ve en rezil işe -difficiles nugae -zor ve manasız sözler -düşüren bir erdem. Yine de, benim İngiliz anlayışıma göre detaylı doğruluğun en yavan ve en değersiz örneği olarak kabul ettiğim ve on bölümlük Corneille'sinin dokuz bölümünde hararetle değinen Voltaire'in Racine'i savunmak için seçtiği bir beyitten söz açmadan edemeyeceğim;

De son appartement cette porte est prochaine

---

[9] "Tüm bu karakterler doğaldır. Her şey olayları yaratan kişilere *ve onlara yüklediğiniz alışkanlıklara* uygundur. Sanırım, bu doğal aşinalıklar Atina'da iyi karşılanmıştır, fakat Paris ve bizim vatanımız ince detaylara dair başka bir türü tercih etmektedir."

Et cette autre conduit dans celui de la Reine[10]

Bahtsız Shakespeare! Danimarka Prensi ile mezar kazıcı arasında geçen ahlaki bir diyaloğu bize sunmak yerine, Rosencrantz'ın arkadaşı Guildenstern'i Kopenhag Sarayı'nın ikonografisi hakkında bilgilendirmesini sağlamış olsaydın, Paris'in aydınlatılmış çukuru senin yeteneklerine hayran olmak için bir *ikinci kez daha* talimatlandırılmış olacaktı.

Tüm söylediklerimin sonucunda, en azından bu ülkenin yetiştirmiş olduğu en parlak dehanın bombardımanı altında kendi cesaretime sığınmış olduğumu söyleyebilirim. Yeni roman türleri yaratırken, onun için uygun olduğunu düşündüğüm kuralları feda etmekte özgür olduğumu savunmuş olabilirim: Eserimi özgünlükle olduğu kadar üstün yetenekle bezediğim sürece yeni buluşların bütün o erdeminden haz almak yerine her ne kadar güçsüz, yetersiz ve mesafeli bir şekilde olsa da bir modeli son derece ustaca taklit etmiş olmaktan gurur duymam gerekiyor. Hal böyleyken bile, layık gördükleri onayın dozu ne derece olursa olsun halk esere yeterli itibarı göstermiştir.

Horace Walpole, 1766

[10] Gidersiniz bu kapıdan Caeser'ın odasına,
Ve bir diğerinden kraliçenin çizim odasına

~ BİRİNCİ BÖLÜM ~

Otranto prensi Manfred'in bir oğlu ve bir kızı vardı; müthiş güzel bir bâkire olan on sekiz yaşındaki kızın adı Matilda'ydı. Oğlu Conrad, Matilda'dan üç yaş daha küçüktü; dikkat çekici hiçbir özelliği olmayan, hastalıklı ve umut vaat etmeyen bir genç olmasına rağmen, Matilda'ya hiçbir zaman en ufak bir sevgi belirtisi bile göstermeyen babasının gözbebeğiydi. Manfred, oğlu için Vicenza Markisi ile kızı Isabella için bir evlilik antlaşması yapmıştı ve Isabella bizzat kendi ebeveynleri tarafından Manfred'in ellerine teslim edilmişti. Conrad'ın nazik olan sağlık durumu elverir elvermez düğün töreni yapılacaktı. Manfred'in bu tören için gösterdiği sabırsızlık ailesinin ve komşularının dikkatini çekmekteydi. Prensin sert mizacından çekinen ailesi bu aceleciliğe ilişkin şüphelerini dile getirmeye cesaret edemiyorlardı gerçekten. Manfred'in canayakın bir kadın olan eşi Hippolita, zaman zaman biricik oğullarının gençliği, hele de sağlık durumu göz önüne alındığında bu kadar erken evlenmesinin taşıdığı tehlikeyi vurgulama cüretini göstermiş, ancak yanıt olarak bir tek varis veren kısırlığını yüzüne vuran bir tepkiden fazlasını alamamıştı. Manfred'in kiracıları ve tebaası bu durumu daha az önemsiyorlardı: onlar bu acil evliliği prensin çok önceleri söylenmiş kadim bir kehânetin gerçekleştiğini görmekten korkmasına bağladılar: *Otranto Lordu, ve gerçek sahibi, içinde yaşayamayacak kadar çok büyüdüğünde Kaleden ve o anki ailesinden ayrılmalıdır.* Bu kehânete bir anlam vermek zordu elbet; ama yine de evlilik meselesi ile ne gibi bir ilgisi olduğunu çıkarmak daha da zordu. Yine de bu gizemler ve çelişkiler halkın inançlarına sıkıca bağlanmasına engel olmuyordu.

Genç Conrad'ın doğum günü evlenme günü olarak belirlenmişti. Davetliler şatonun şapelinde toplanmıştı ve kutsal törene başlamak için her şey hazırdı, ancak Conrad'ın kendisi ortada yoktu. En küçük gecikmeye bile tahammülü olmayan ve oğlunun ortalarda olmadığını fark etmemiş olan Manfred uşaklardan birini genç prensi çağırmak üzere gönderdi. Conrad'ın evinin avlusuna ulaşabileceği kadar bile zaman geçmeden uşak soluk soluğa koşarak ge-

geri

ri geldi, çılgın gibiydi, bakışları sabitti ve ağzından köpükler saçıyordu. Hiçbir şey söylemedi, ama avluyu işaret etti. Davetlilerin şaşkınlık ve korkudan dili tutulmuştu. Prenses Hippolita sorunun ne olduğunu bilmemekle beraber, oğlu için duyduğu endişeden dolayı baygınlık geçirdi. Düğündeki gecikmeye ve hizmetçilerin beceriksizliğine duyduğu öfke, oğluyla ilgili endişesinden daha fazla olan Manfred ne olup bittiğini emredercesine sordu. Uşak cevap vermedi, yalnızca avluyu işaret etmeye devam ediyordu ve en sonunda soru bir kere daha tekrarlandığında haykırmaya başladı, oh, miğfer! Miğfer! Tam bu sırada davetlilerden bazısı karmakarışık şaşkınlık ve dehşet çığlıklarının yükseldiği avluya akın etmişti. Oğlunu bir türlü göremediği için endişelenmeye başlayan Manfred bu tuhaf kargaşanın sebebini öğrenmek için avluya yöneldi. Matilda annesine yardım etmek gayesiyle yerinde kaldı, Isabella'da aynı nedenden ötürü onun yanındaydı ve Isabella az da olsa bir ilgi beslediği damada bu ilgisini göstermekten kaçınıyordu aslında.

Manfred'in gözüne çarpan ilk şey, bir grup uşağın kendisine samur tüylerinden oluşmuş bir dağ gibi görünen şeyi kaldırmaya çalışıyor olmalarıydı. Gördüklerine inanamıyor ve sabit gözlerle bakıyordu Manfred. "Ne yapıyorsunuz?" diye haykırdı hiddetle: "Oğlum nerede?" Sesler aynı anda cevapladı onu, "Oh, Lordum, Prens! Prens! Miğfer! Miğfer!" Acı yüklü bu seslerle şaşıran ve ne olduğunu bilmeksizin korkan Manfred telaşla ilerledi; fakat bir babanın gözleri için ne korkunç bir görüntü!; çocuğunun parçalara bölünmüş ve devasa bir miğferin içine gömülmüş olduğunu gördü. Normal bir insan için yapılan kasklardan yüz kat daha büyüktü ve büyüklüğüyle orantılı olarak kara tüylerle örtülmüştü.

Manzaranın dehşeti, bu talihsizliğin nasıl meydana geldiğinin bilinmeyişi ve hemen önünde duran olağandışı şey prensi konuşmaktan alıkoydu. Yine de prensin suskunluğu acının bile neden olabileceğinden daha uzun sürdü. Gözlerini boş yere bir rüya olduğuna inanmaya çalıştığı görüntünün üzerine sabitleştirdi; yitirdiği şeyden çok bu olaya neden olan heybetli nesne hakkında düşüncelere gömülmüş gibiydi. Ölüm kaskına dokundu, inceledi, ancak yine de genç prensin kanayan doğranmış kısımları bile Manfred'in

gözlerini önündeki felaket habercisinden ayırmaya yetmedı. Onun genç Conrad'a olan özel düşkünlüğünü bılenler, prenslerinin duygusuzluğu karşısında, mığfer mucizesindeki kadar büyük bir şaşkınlık yaşadılar. Manfred'den en ufak bir emir almaksızın, biçimi bozulmuş olan cesedi salona taşıdılar. Manfred şapelde kalan bayanlar konusunda biraz endişeliydi; karısı mutsuz prenses ve kızı ile ilgili bir şey söylemek yerine, ağzından dökülen ilk sözcükler, bayan Isabella'yla yakından ilgilenin, oldu.

Hizmetçiler bu emrin tuhaflığının farkına varmadan hanımefendilerine duydukları sevginin yönlendirmesiyle bilhassa onun durumunun kastedildiğini varsayarak hanımefendilerinin yardımına koştular. Canlı olmaktan çok ölü gibi duran hanımı odasına götürdüler; prenses, oğlunun ölümü dışında duyduğu bütün o garip olaylara karşı ilgisizdi. Annesine çok düşkün olan Matilda kendi ızdırabını ve şaşkınlığını gizliyor, kederli anne babasını rahatlatmak ve onlarla ilgilenmekten başka bir şey düşünmüyordu. Hippolita'nın öz kızıymış gibi davrandığı, eşit sorumluluk ve sevgiyle bu şefkate karşılık veren Isabella prenses konusunda daha az kaygılanıyordu, ama aynı zamanda dostluğuna en sıcak karşılığı bulduğu, üzüntüsünü bastırmaya çalışan Matilda'nin kederinin ağırlığını azaltmaya ve paylaşmaya çalışıyordu. Ama içinde bulunduğu durum kendi durumuyla ilgili düşünmesine fırsat vermiyordu. Isabella kendine düşen teselli etme dışında genç Conrad'ın ölümüne ilişkin acıma dışında bir şey hissetmiyordu içinde; küçük bir mutluluk vaadiyle kabul ettiği bu evlilik yüzünden üzgün de sayılmazdı, yazgısına yazılmış damattan, hatta sert huylu Manfred'den de şikayetçi değildi. Gerçi Manfred ona büyük bir hoşgörüyle yaklaşıyordu, ancak Hippolita ve Matilda gibi böylesine canayakın prenseslere layık gördüğü gereksiz katılıktan ötürü Isabella'da bıraktığı izlenim dehşet yüklüydü.

Kadınlar perişan haldeki anneyi yatağına taşırlarken Manfred, bu tuhaf olaydan dolayı çevresinde toplanan kalabalığa aldırış etmeksizin avluda durmuş uğursuz kaska bakmaktaydı. Ağzından çıkan birkaç söz yalnızca soruşturmaya yönelikti; bu kaskın nerden gelmiş olabileceğini bilen biri var mıydı? Kimsenin verebileceği

en ufak bir bilgi kırıntısı yoktu. Ancak kısa bir süre sonra miğfer, Manfred'in merakının yegâne nesnesi olduğu için seyircilerin geri kalanı da felaketin kendisini saçma ve akıldışı buldukları kadar miğferi de olağandışı bulmaya başladılar. Seyircilerin anlamsız tahmin yürütmeleri sırasında genç bir köylü komşu köylerden kulağına çalınan bir söylentiye göre mucizevi miğferin, eski prenslerinden biri olan saygıdeğer Alfonso'nun St. Nicholas kilisesindeki kara mermer taşındanmezarı üzerindeki figürün tamamıyla aynısı olduğunu söyledi. "Cani! Ne diyorsun sen?" diye gürledi Manfred, dalmış olduğu düşüncelerden silkinip öfke nöbetine tutularak genç köylünün yakasına yapıştı: "Böylesi bir ihaneti telaffuz etmeye nasıl cüret edersin? Bunu hayatınla ödemelisin." Prensin öfkesinin nedenini de daha önce gördükleri şey gibi kavrayamayan seyirciler bu yeni durumu çözümleyememenin şaşkınlığı içindeydiler. Genç köylü daha da şaşkındı, prensi neden bu kadar çok gücendirdiğini anlayamamıştı: yine de kendini toparlayarak saygı ve tevazu karışımı bir tavırla kendini sımsıkı tutan Manfred'in elinden sıyırarak, korku dolu bir umutsuzluktan çok masum bir kıskançlık sezinlenen bir saygıyla eğilip hangi nedenle suçlu olduğunu sordu. Manfred uysallıkla teskin olacağına nüfuzunu hiçe sayan bu genç adama karşı güçlükle kontrol ettiği, ama daha da kabaran bir öfke duydu, adamlarına onu yakalamalarını emretti, eğer düğüne davet eden arkadaşları kendisine hakim olmasaydı, köylü çoktan hançerlenmiş olurdu.

Bu sürtüşme sırasında köylülerden bazıları Şatonun yakınında bulunan büyük kiliseye akın etti ve ağizlari bir karış açılmış halde dönerek Alfonso'nun heykeline ait miğferin kaybolduğunu söylediler. Bu haber üzerine iyice çileden çıkan Manfred içindeki fırtınayı dışına yansıtmak için bir neden arıyormuşçasına yine genç köylünün üzerine hücum ederek bağırdı: "Hain! Canavar! Büyücü! Oğlumu katleden sensin!" Kavrayış kapasitelerini sarsan bu olayla şaşkına dönmüş ve üzerlerindeki gerginliği boşaltacak bir nesne arayışında olan güruh, lordlarının ağzından dökülen sözleri yakalayıp yankılandırdılar "Evet o, evet o; Alfonso'nun mezarından miğferi o çaldı ve genç prensin beynini onunla parçalara ayırdı; "Göz-

lerinin önündeki çelik miğferle kilisedeki mermer miğferin arasındaki büyük orantısızlığa kimsenin aldırdığı yoktu, yirmi yaşlarında bile göstermeyen birinin, bu kadar ağır bir zirhi kaldırabilmesinin imkânsız olduğunu da kimse düşünmüyordu.

Bu aptalca haykırışlar Manfred'i kendine getirdi: köylünün iki miğfer arasındaki benzerliği vurgulamasıyla kışkırtılmış da olsa kilisede yokluğu keşfedilen miğferi düşündü; ileride doğabilecek söylentileri böylesine haddini bilmez bir varsayımın altına gömmek istediği için olacak buz gibi soğuk bir ifadeyle genç adamın kesinlikle bir ölücanlandırıcı olduğunu, kilise ilişkiyi çözene kadar büyücüyü elinde tutacağını ve miğferin altına hapsedileceğini söyledi. Emrindekilere miğferi kaldırmalarını emrederek genç adamı onun altına yerleştirdi; şeytani sanatıyla kendisini beslemenin bir yolunu bulacağı için ona yemek verilmesinin gereksiz olduğunu söyledi.

Genç köylü için bu saçma cezaya direnmek boşunaydı: Manfred'in arkadaşları onu bu vahşi ve zalim karardan geri döndürmek için boşuna uğraştılar. Lordlarının kararı büyük çoğunluğu büyülemişti, bu karar duydukları endişeyi büyük bir adalet tecellisine dönüştürüyordu; bir büyücü olarak kullandığı araçla cezalandırılacaktı; ve genç köylünün açlıktan ölme olasılığı kendilerinde en ufak bir vicdan azabı uyandırmıyordu, zira şeytani becerileri sayesinde kendisine kolaylıkla gıda temin edebileceğine kesinlikle inanıyorlardı.

Manfred, emirlerine neşeyle boyun eğildiğini gördü; bir muhafızı mahkûma yemek verilmesini engellemekle görevlendirdikten sonra arkadaşlarını ve hizmetçilerini çevresinden uzaklaştırıp kendi odasına çekildi, şatonun kapılarını kilitlemişti ve şatoda bulunan hizmetçilerden başka hiçbir derdi yok gibiydi.

Bu esnada genç bayanların bakım ve gayretiyle kendine gelen prenses Hippolita acı içinde kendinden geçtiği sırada sık sık kocası ile ilgili bilgi almak istemişti, onunla ilgilensinler diye hizmetçilerini yollamıştı ve şimdi de Matilda'yı babasını ziyaret edip rahatlatması için görevlendirdi. Matilda, Manfred'e şefkat gösterme görevini üstlenmeye isteksizdi, onun katılığı karşısında titredi-

titrediği

ği bile olurdu, yine de kendisini yumuşak bir tavırla Isabella'ya bırakan Hippolita'nın verdiği emre boyun eğdi; hizmetçilerden babasıyla ilgili bilgi aldı, Manfred odasına çekilmiş ve kimsenin içeri alınmamasını emretmişti. Kardeşinin ölümüyle babasının derin bir acıya gömüldüğü sonucuna vardı ve geride kalan tek çocuğunu gördüğünde gözyaşlarının tazeleneceğinden korkarak onun üzüntüsüne müdahale etmekte tereddüt etti. Yine de babası için duyduğu endişe ve annesinden aldığı emrin verdiği destekle babasının buyruklarına karşı gelme riskini göze aldı: asla suçlanamayacağı bir kusur olacaktı bu. Matilda'nın yumuşak ve çekingen doğası kapıda bir süre duraklamasına neden oldu. Babasının içerde düzensiz adımlarla bır aşağı bir yukarı gidip geldiğini duydu ve ruhundaki endişe daha da arttı. Tam içeri girmek için izin isteyecekti ki, Manfred aniden kapıyı açtı; aklının karışıklığına uygun düşen o loş ışıkta kapıdakinin kim olduğunu ayrımsayamadığı için, "Kim o?" diye sordu kızgınlıkla. Matilda titreyek cevapladı, "Sevgili babacığım, benim, kızınız!" Manfred telaşla gerileyerek haykırdı, "Git buradan, bir kız istemiyorum;" ve hızla dönerek kapıyı dehşete düşmüş olan Matilda'nın yüzüne çarptı.

Matilda babasının fevriliğini ikinci bir denemeyi göze alamayacak kadar iyi biliyordu. Böyle acı bir karşılamanın buruk şokunu biraz olsun üzerinden attıktan sonra Hippolita'ya vereceği haberin acısını daha da arttırmamak için gözyaşlarını sildi, zira Hippolita ona Manfred'in sağlığı hakkında en endişeli soruları soruyor, bu kayıptan dolayı ne kadar üzgün olduğunu merak ediyordu. Matilda babasının iyi olduğuna dair annesine güven verdi, babası bu müthiş talihsizliği erkekçe bir cesaretle karşılamıştı. "Ama kendisini görmeme izin vermeyecek mi?" dedi Hippolita kederli bir şekilde; "Gözyaşlarımın onunkilerle karışmasına ve bir annenin üzüntüsünü kocasının göğsünde dağıtmasına izin vermeyecek mi? Yoksa beni kandırıyor musun Matilda? Manfred'in oğluna ne denli düşkün olduğunu bilirim. Bu darbe onun için çok ağır değil mi? Altından kalkamıyor olmasın?-beni cevaplandırmıyorsun- yazıklar olsun. Ben en kötüsünden korkuyorum -Hizmetçiler! Kaldırın beni: Göreceğim, lordumu göreceğim. Bir an önce be-

ni ona götürün; o bana çocuklarımdan bile daha yakındır." Matilda, Hippolita'nın kalkmasını engellemek için Isabella'ya işaret verdi ve bu sevimli genç kadınların ikisi de prensesi durdurmak ve sakinleştirmek için nazik bir şekilde çaba harcamaya başladılar. Bu sırada Manfred'in gönderdiği uşaklardan biri içeri girip Isabella'ya lordunun kendisiyle görüşmek istediğini iletti.

"Benimle mi?" diye çığlık attı Isabella. "Git," dedi Hippolita, kocasından gelen mesajla rahatlamıştı; "Manfred'in kendi ailesine destek olacak hali yok. Senin bizden daha az dağılmış olduğunu sanıyor ve benim acımın yaratacağı sarsıntıdan çekiniyor. Teselli et onu, sevgili Isabella ve onun acısına acı eklemektense kendi acımı kalbime tek başıma gömeceğimi söyle!"

Artık akşam olmuştu, Isabella'ya refakat eden uşak önden gidiyor ve elinde bir fener tutuyordu. Yanına vardıklarında koridorda sabırsızlıkla volta atmakta olan Manfred aceleyle; "O ışığı al ve hemen gözden kaybol," dedi. Kapıyı fevri bir tavırla kapayıp kendini duvarın karşısındaki bir kanepeye firlattı ve Isabella'ya hemen yanına oturmasını emretti. Kız, söylenene titreyerek itaat etti. "Seni çağırdım kızım-" dedi Manfred ve duraksadı, darmadağın olmuş bir görüntüsü vardı. "Lordum! -evet çok önemli bir mesele yüzünden seni çağırdım," diye devam etti; "Kurula gözyaşlarını genç bayan -güveyini kaybetmiş bulunuyorsun; -Evet, acımasız kader ve ben de kendi soyuma ilişkin ümitleri yitirmiş durumdayım! -ancak Conrad senin güzelliğine layık değildi. Isabella; "Ama lordum," dedi; "Benim kendisine en ufak bir ilgi duymadığımdan nasıl böyle emin olursunuz? Bundan böyle benim görevim ve ilgim daima," "Artık onu düşünme," diye sözünü kesti Manfred, "hastalıklı ve sıska bir çocuktu o, belki de tanrı onu elimden evimin şerefini böylesi kırılgan ellere teslim edemeyeceğim için almıştır." Manfred'in sözleri teselli yüklüydü. "Benim o çocuğa olan aptalca düşkünlüğüm sağduyumu köreltti; ama böylesi daha iyi. Galiba birkaç yıl içinde Conrad'ın ölümüne sevinmek için nedenim bile olacak."

Isabella'nın düştüğü şaşkınlığı tasvir etmeye sözcükler yetersiz kalırdı. İlk önce acısının Manfred'in anlayışını altüst ettiğin-

ettiğinden

den korktu. Daha sonra ise bu tuhaf nutkun kendisini tuzağa düşürmek için tasarlandığını düşündü; Manfred'in oğluna karşı ilgi duymadığını düşünerek böyle konuştuğuna inanarak bu duruma uygun bir cevap verdi; "Saygıdeğer, lordum. Benim sevgimden şüphe duymayınız, kalbim daima onunla beraber olacaktır. Şu an bütün düşündüklerim Conrad'a ilişkin, kader beni her nereye yönlendirirse yönlendirsin, onun anısını daima her şeyin üstünde tutacağım ve sizin yüceliğinize hürmet edecek, sizi ve erdemli Hippolita'yı ebeveynim bileceğim." "Lanet olsun Hippolita'ya" diye haykırdı Manfred; "Şu andan itibaren benim yaptığım gibi sen de unut onu. Kısacası, genç bayan, cazibenizi hak etmeyen bir kocayı yitirdiniz; belki de bundan kurtulmuş olmanız daha iyidir. Hastalıklı bir oğlan yerine, güzelliğinin değerini bilen, en olgun çağında ve senden nice evlat sahibi olmayı bekleyen bir kocan olacak." "Yapmayın, lordum," dedi Isabella, "Zihnim son günlerde ailenizin başına gelen bu felaketin kederiyle öyle dolu ki, bir başka evliliği düşünemiyorum bile. Eğer babam geri döner de yeni bir evliliğe razı gelirse, ben de razı olurum, tıpkı oğlunuzla evlenmeyi kabul ettiğim gibi. Ama babam dönene kadar sizin konukseverliğinizin çatısı altında barınmama izin verin ve gerek sizin, gerek Hippolita'nin ve gerekse zarif Matilda'nın üzüntü dolu saatlerinde yanınızda olup acınızı hafifletmeme olanak tanıyın."

"Seni arzuladım bir kere," dedi Manfred öfkeli bir şekilde "ve bir daha adını anmayacağım; bu saatten sonra benim için olması gerektiği gibi, senin için de bir yabancı olmalı artık o kadın;- kısacası Isabella, oğlumu veremedim, ama sana kendimi teklif ediyorum." "Aman tanrım!" diye bağırdı Isabella, daldığı düşüncelerden sıyrılarak, "Neler duyuyorum! Siz, lordum! Siz! Benim kayınpederim! Conrad'ın babası! Sevecen ve erdemli Hippolita'nın kocası!" "Sana söyledim," dedi Manfred hükmeder bir ses tonuyla, Hippolita bundan böyle benim karım değil; bu andan itibaren onu boşuyorum. Kısırlığı yüzünden onun kahrını çok çektim; kaderim erkek evlat sahibi olmama bağlı ve eminim bu gece ümitlerim için bir dönüm noktası olacak." Bu sözlerden sonra korku ve dehşetten yarı ölü gibi duran Isabella'nın buz kesmiş elini yakaladı. Isabella

çığlık attı ve Manfred'den uzaklaştı. Manfred onu takip etmek için doğruldu; bu sırada ay, en tepede parıldıyor ve pencerenin kanadından ölüm miğferinin tüylerini görüş alanı içine sokuyordu, pencere hizasına kadar yükselen görüntü öne ve arkaya doğru şiddetle dalgalanıyor, hışırdayan boğuk bir ses ona eşlik ediyordu. İçine düştüğü durumdan sonra cesaretini yeniden toplayan ve Manfred'in teklifinin ardından olacaklardan başka hiçbir şeyden korkmayan Isabella haykırdı; "Bakın lordum! Bakın da sizin kafirce niyetlerinize gökteki meleklerin bile razı gelmediğini görün!" "Ne cennet ne de cehennem benim tasarılarıma engel olamaz," dedi Manfred prensesi yakalamak için yeniden ilerlerken. Tam o anda oturmakta oldukları kanepenin üzerinde asılı duran büyükbabanın portresi derin derin içini çekti ve göğsü inip kalktı. Arkası resme dönük olan Isabella ne hareketi görebilmişti, ne de sesin nerden geldiğini biliyordu, ama sıçrayarak, "Dinleyin, lordum!" dedi, "Neyin sesiydi bu öyle?" Ve derhal kapıya yöneldi. Merdivenlere varmış olan Isabella'nın kaçışı ile gözlerini hareket halindeki resimden ayırmamak arasında bocalayan Manfred nasılsa Isabella'nın ardından birkaç adım atmıştı, ama yine de hâlâ arkasındaki portreye bakıyordu, ve sonunda melankolik ve donuk bir ifadeyle yere çöktü. "Rüya mı görüyorum?" diye bağırdı Manfred gerisin geri dönerek, "Yoksa şeytanlar bana karşı işbirliğine mi giriştiler? Konuş, şeytani hortlak! Yok eğer benim büyükbabamsan perişan haldeki torunlarına neden böyle şeyler yapıyorsun." Cümlesini tamamlayamadan portredeki resim tekrar iç çekmiş ve Manfred'e kendisini izlemesi için işaret vermişti. "Devam et!" diye bağırdı Manfred; "Cehennemin dibine dek peşinden geleceğim." Hortlak sakince yürüyordu, ama kederliydi, geçidin en sonunda sağdaki odaya yöneldi. Manfred aralarında biraz mesafe bırakarak ona eşlik ediyordu, kaygı ve dehşet doluydu, ama üstesinden gelebiliyordu. Hortlak odaya girer girmez, kapı görünmez bir el tarafından şiddetle kapatıldı. Cesaretini toparlayan prens kapıya bir tekme atmak zorunda kaldı, fakat olanca gücüyle vurmasına rağmen kapının karşı koyduğunu fark etti. "Madem ki cehennem bile benim merakımı tatmin etmeye yetmeyecek," dedi Manfred, "Öyleyse ben de soyumu sürdürecek güçleri

sağlamada insanları araç olarak kullanacağım; Isabella benden kaçamayacak."

Manfred'i terk ettiği anda kararlılığı yerini dehşete bırakan genç kadın, ana merdivenin en alt basamağına kadar kaçmaya devam etti. Tam orada durakladı, adımlarına yön vermekte kararsız olduğu gibi prensin düşüncesizliğinden nasıl kurtulması gerektiğini de bilmiyordu. Şatonun bildiği bütün kapilari kilitliydi ve avluya da muhafızlar yerleştirilmişti. Kalbi onu buna teşvik etse de, gidip Hippolita'yı kendisini bekleyen zalim kadere hazırlamalı mıydı? Hiç şüphe yoktu ki, Manfred, kendisini orada arıyor olacaktı ve Manfred'in gaddarlığı onu orada bulmasının verdiği acıyla ikiye katlanacaktı, bu durumda onun bir an önce gerçekleştirmek istediği tutkusundan kaçmak için odayı terk etmek de çözüm olamayacaktı. Eğer Isabella hiç değilse bu geceliğine onun iğrenç emellerinden kurtulmayı becerirse, bu gecikme ya Manfred'in kalkıştığı işin korkunçluğunu kavramasına yarayacak zamanı ya da Isabella'nın iyiliğini gözeten yeni çözümler üretmesini sağlayacaktı. Peki ama nerede saklanmalıydı! Şatonun her yerini ayrıntısıyla bilen Manfred'in takibinden nasıl kurtulabilirdi! Bu düşünceler kafasından hızla geçerken, şatonun mahzeninden Aziz Nicholas kilisesine uzanan bir yeraltı geçidi olduğunu anımsadı. Yakalanmadan sunağa varabilir miydi? Biliyordu ki Manfred'in zorbalığı bile o yerin kutsallığına saygısızlık yapmaya cüret edemezdi ve ortada başka bir kurtuluş çaresi olmadığına göre, kendisini sonsuza dek, katedrale bitişik olan kutsal bakirelerin barındığı manastıra kapatmaya karar verdi. Aldığı bu karardan sonra merdiven altındaki yanan bir lambayı kapıp telaşla gizli geçite doğru yöneldi.

Şatonun dipteki kısmı karmakarışık tonozlu geçitlerle kaplanmıştı; ve çok fazla korkmuş olan biri için geçide açılan kapıyı bulmak hiç de kolay değildi. Bu yeraltı bölgesinin tamamında korkunç bir sessizlik hüküm sürüyordu, yalnızca ara sıra Isabella'nın geçtiği kapılardan biri rüzgârın esmesiyle sallanıyor ve paslı menteşelerden gelen kulak tırmalayan ses uzun ve karanlık labirentte yankılanıyordu. En ufak bir çıtırtı bile onu korkuya boğmaya yetiyordu, ama gene de Manfred'in uşaklarına kendisini bulmaları için

emirler veren öfke yüklü sesini duymaktan daha çok korkuyordu. Telaşının izin verdiği ölçüde yumuşak adımlar atıyordu -ama sık sık da durup takip edilip edilmediğini kontrol ediyordu. Böyle anlardan birinde birinin iç çektiğini duyduğunu sandı. Tüyleri ürpererek birkaç adım geri çekildi. Bir an ayak sesleri duyar gibi oldu. Bunun Manfred olduğunu düşündüğünden nerdeyse kanı donmuştu. Dehşetin esinleyebildiği her türlü duygu ile doldu zihni. Kendi kendisini sonuçlarını iyi düşünmediği bir kaçışa mahkûm etmişti, böylece, bağırdığında kimsenin yardıma gelemeyeceği bir yerde Manfred'in öfkesine maruz kalacağından korktu. -Ses arkadan gelmiyor gibiydi -Manfred kendisinin nerede olduğunu bilseydi, mutlaka takip ederdi; Isabella hâlâ tonozlu geçitlerden birindeydi ve duyduğu ayak sesleri kendi geldiği yoldan geliyor olamazdı. Bu düşünceyle neşelendi ve prensin dışında bir dost bulmak ümidiyle dehlizde daha da ilerledi; biraz ilerdeki soldaki kapı yumuşakça açıldı; Isabella'nin tutmakta olduğu lamba kapıyı açan kişiyi aydınlattı, ışığı fark eden kişiyse hızla kendini geri çekti.

Başına gelen her olay yeterince korkutucu olan Isabella kapıdan girip girmemekte tereddüt etti. Kısa süre sonra Manfred'in uyandırdığı dehşet hepsinden daha ağır bastı. Kendisinden çekinen bu kişinin durumu bir çeşit cesaret verdi. Isabella bu kişinin şatoya ait uşaklardan biri olduğunu düşündü. Nezaketi hep düşmanlığın önünde olduğu için bilinçli bir masumiyetle şunu düşündü; uşaklar, prensin emriyle onu arıyor olmadıkça kendisine yardım etmeyi yeğlerlerdi. Bu düşüncelerle kendisini cesaretlendirip gözlemleri doğrultusunda yeraltı mağarasının ağzına geldiğine inanarak açık duran kapıya yaklaştı; fakat içerden esen ani bir rüzgâr lambasını söndürerek onu mutlak bir karanlığın içinde bıraktı.

Prensesin içine düştüğü durumun dehşetini tasvir etmeye hiçbir söz yeterli olamaz. Kasvetle bir köşede tek başına dururken o gün olan tüm o berbat olayları aklından geçirdi; ümitsizce kaçışı, her an Manfred'e yakalanma korkusu, kim olduğunu tam bilmediği, ama herhangi bir nedenle oralarda saklanmış birinin kendisine ulaşabileceğini bilmenin verdiği tedirginlik; bütün bunlar karışmiş olan kafasına doluştu ve tüm bu endişelerin altında bir çöküş yaşa-

mak üzereydi. Cennetin bütün azizlerine hitap ederek kendisine yardım etmeleri için içtenlikle yalvardı. Uzunca bir süre ümitsizlik içinde kıvrandı. Sonunda mümkün olduğunca sessizce arayıp bulduğu kapıdan iç çekme ve ayak seslerini işittiği mahzene girdiğinde titriyordu. Mahzenin tavanından gelen ay ışığının loş aydınlığını algılamak ona anlık bir sevinç verdi, düşüyormuş gibi görünen ve binanın ya da yeryüzünün bir parçasıymış gibi asılı duran ışık içeri hapsedilmiş gibiydi, ama binanın içeri doğru girinti yaptığını fark edemedi. Bu derin yarığa doğru hevesle ilerleyen Isabella duvarın karşısında kendisine çok yakın duran bir insan silueti fark etti.

Nişanlısı Conrad'ın hayaleti sanarak bir çığlık attı Isabella. Karşısındaki siluet yaklaşarak yumuşak bir sesle, "Telaşa kapılmayın bayan; sizi incitecek değilim," dedi. Isabella yabancinin ses tonu ve sözleri sayesinde birazcik da olsa cesaretini topladı, kendisine kapıyı açanın bu kişi olduğunu düşünerek ona yanıt verebilecek kadar kendine geldi; "Bayım, her kim olursanız olun, bir ayağı felaketin eşiğinde olan perişan prensese acıyın, bu ölümcül şatodan kaçabilmem için bana yardım edin, aksi takdirde birkaç saniye içinde sonsuza dek mahvolabilirim. "Size yardımcı olmak için ne yapabilirim?" dedi yabancı. "Sizi ölene dek savunurum, ama şatonun yabancısıyım ve istiyorum ki -Oh!" dedi Isabella, telaşla sözünü keserek, "buralarda olması gereken gizli kapıyı bulmama yardım edin, benim için yapabileceğiniz en büyük hizmet bu; kaybedecek tek bir dakikam bile yok." Bu taşları yoklarken söylemişti ve ardından yabancıyı, taşların arasında düz bir pirinç parçası aramaya yönlendirdi. "Bu kilit," dedi Isabella, "bildiğim bir sırrın kilidi ve yayla açılıyor. Onu bulabilirsem kaçabilirim, aksi takdirde sayın nazik yabancı, kendi talihsizliğime seni de bulaştıracağımdan korkarım; Manfred senin kaçışıma suç ortaklığı yaptığından şüphelenecek ve onun kızgınlığının kurbanı olacaksın." "Hayatımın önemi yok," dedi yabancı; "ve sizi onun baskısından kurtarırken hayatımı kaybetmek bir tür teselli olacaktır."

"Yüce gönüllü genç," dedi Isabella, "bunun karşılığını nasıl vereceğim?"O bu kelimeleri söylerken, harabedeki bir çatlaktan sı-

zan ay ışığı doğruca aradıkları kilidin üzerine düştü. "Ah, nihayet!" dedi Isabella, "işte gizli kapı!" Ve anahtarı tutarak kenarında demir bir halkanın bulunduğu yayı hafifçe itti. "Yukarı kaldır kapıyı," dedi prenses. Yabancı emre uydu; ve önlerinde tamamen karanlık olan mahzene inen taş basamaklar gözüktü. "Aşağıya inmeliyiz," dedi Isabella; "Beni takip et; kasvetli de olsa karanlık da olsa yolumuzdan şaşmamalıyız; bu yol doğruca Aziz Nicholas kilisesine çıkıyor." "Ama belki de," diye tevazuyla ekledi prenses, "şatoyu terk etmek için nedeniniz yoktur, ayrıca bana yardım etmenize de gerek kalmayacak, birkaç dakika içinde Manfred'in öfkesinden uzakta ve güvende olacağım -yine de kime minnettar kaldığımı bilmek isterim." "Sizi asla bırakmayacağım," dedi yabancı şevkle, "sizin güvenliğinizden emin olana kadar -beni boş verin prenses, düşündüğünüzden daha yüce gönüllüyüm; siz benim korumam altındasınız." Yabancının sözleri yaklaşmakta olan seslerin gürültüsüyle aniden kesildi ve ikisinin de kulağına şu sözler çalındı; "Bana ölü dirilticiden bahsetmeyin; size Isabella'nın şato da olması gerektiğini söyledim; onu bütün büyüsüne rağmen elbet elime geçireceğim." "Aman Tanrım!" diye haykırdı Isabella, "Manfred'in sesi bu! Acele et, yoksa mahvolacağız! Kapıyı arkandan kapat." Bunları söyleyip hızla basamaklardan indi; yabancıysa aceleyle onu takip edeyim derken kapıyı elinden kaçırdı: kapak düştü ve yaylı kilit kapandı. Kapıyı açmak için boşuna uğraştı, Isabella'nın yayı itme yöntemine dikkat etmediği için ne kadar uğraşsa da hiçbir işe yaramazdı. Kapanan kapının sesini Manfred duymuştu, duyduğu sesle o yöne doğru hızlanırken Manfred'in uşakları da fenerleriyle ona eşlik ediyorlardı. "Bu olsa olsa Isabella'dır," diye bağırdı Manfred mahzene girmeden önce; "yeraltı geçidine kaçıyor, ama çok uzaklaşamayacak." Prensi asıl şaşırtan şey, fenerlerin ışığının Isabella yerine genç köylüyü aydınlatması oldu, çünkü onun ölüm miğferinin altında olduğunu sanıyordu! "Hain!" dedi Manfred, "Buraya nasıl geldin? Senin avluda olduğunu sanıyordum." "Ben hain değilim," diye cesaretle cevapladı genç adam, "ne de sizin düşüncelerinizi değiştirebilecek bir cevabım var." "Küstah alçak!" diye bağırdı Manfred, "Benim gazabımı mı uyandırmak istiyorsun

tiyorsun? Söyle bana; bulunduğun yerden nasıl kurtuldun? Muhafızlarımı nasıl kandırdın? Bunu hayatlarıyla ödeyecekler." "Acizliğim," dedi köylü sakince, "onları temize çıkaracaktır; bir tiranın gazabının vekilleri olarak onlar size hep sadıktı ve verdiğiniz haksız görevleri yerine getirmekte fazlasıyla istekliydiler." "İntikamıma dayanabilecek kadar dayanıklı mısın?" dedi prens, "işkenceler gerçeği senden koparacak kadar zorlu olacak. Söyle bana, suç ortağının kim olduğunu öğrenmek istiyorum." "Bir suç ortağım vardı!" dedi genç adam gülümseyerek ve tavanı işaret etti. Manfred fenerlerin yukarı tutulmasını emretti ve büyülü kaskın yanaklarından birinin kopmuş parçasının avluda durduğunu fark etti, uşaklar onu köylünün üzerine kapatıp mahzen girişine doğru iterlerken küçük bir boşluk bırakmışlardı ve köylü Isabella tarafından bulunmadan birkaç dakika önce bu boşluktan içeri girmeyi başarmıştı. İçeri girmeyi başardığın yol bu muydu?" dedi Manfred. "Buydu," dedi genç adam. "Ama o ses de neyin nesiydi?" dedi Manfred, "buraya girerken duyduğum ses?" "Kapılardan biri çarptı," dedi köylü; "uyabildiğim kadar belirgin bir sesti. Ne kapısı bu?" dedi Manfred aceleyle. "Şatonuzu çok iyi bilmiyorum," diye yanıtladı köylü, "ilk defa içine giriyorum ve bu mahzen şatonuzun içinde bulunduğum tek bölümü." "Bak sana söylüyorum," dedi Manfred -gencin gizli kapıdan haberdar olup olmadığını anlamak amacıyla- "gürültünün geldiği yer burasıydı, uşaklarım da duydular." "Lordum," diye işgüzarca sözünü kesti uşaklardan biri, kapanan kapının gizli kapı olduğundan ve köylünün oradan kaçacağından emindi. "Yeter! Dangalak!" diye öfkeyle bağırdı prens, "kaçacak olsa neden bu tarafta olsun ki? Sesin ne olduğunu bizzat onun ağzından duymak istiyorum. Doğruyu söyle bana; hayatın dürüstlüğüne bağlı." "Benim gözümde dürüstlüğüm canımdan daha kıymetlidir," dedi genç köylü; "ve birini feda ederek diğerini satın alamam." "Gerçekten mi, genç filozof?" dedi Manfred horgören bir tonla, "öyleyse söyle, neydi o duyduğum ses?" "Cevaplayabileceğim sorular sorun ve eğer yalan söylüyorsam hemen öldürün beni," dedi köylü. Manfred gencin sarsılmaz yiğitliği ve kayıtsızlığı karşısında artan bir sabırsızlıkla haykırdı, "Peki öyleyse, gerçeğin adamı! cevapla; duydu-

ğum ses gizli kapıdan mı geliyordu?" "Evet," diye yanıtladı genç. "Öyle ha!" dedi prens; "Peki burada gizli bir kapı olduğunu sen nerden biliyorsun?" "Ay ışığının pırıltısının aydınlattığı pirinç bir levha görmüştüm," diye yanıtladı köylü. "Ama onun bir kilit olduğunu kim söyledi?" dedi Manfred: "O kapıyı açacak olan sırrı nasıl keşfettin?" "Beni miğferden kurtaran takdir-i ilahi kilidin yayını da bulmamı sağladı," dedi köylü. "Takdir-i ilahi biraz daha ileri gitmiş olsaydı benim öfkemin erişemeyeceği bir yerde olacaktın," dedi Manfred: Takdir-i ilahi sana kilidi açmayı öğrettiği zaman, nimetlerinden nasıl yararlanacağını bilmeyen bir aptal gibi sersemletmiş seni. Kaçış yolun üzerindeki patikayı niye takip etmedin? Gizli kapıyı öteki tarafa geçmeden niye kapattın?" "Şunu belirtmeliyim ki lordum," dedi köylü, "şatonuza tümüyle yabancıyım, kapının öte yanındaki basamakların beni bir çıkışa götüreceğinden nasıl emin olabilirdim ki? Ama sorularınıza kaçamak yanıtlar vermek bana alçaltıcı geliyor. O merdiven nereye çıkarsa çıksın, kim bilir belki bir çıkış yolu da bulurdum -en azından şimdikinden daha beter bir durumda olmazdım. Ama gerçek şu ki, ben gizli kapıyı kapar kapamaz aniden siz ortaya çıktınız. Paniğe kapılmıştım, bir dakika önce ya da bir dakika sonra yakalanmamın ne önemi var ki?" "Azimle ustalıklı bir oyun oynuyorsun," dedi Manfred, "beni oyaladığından kuşkulanıyorum; hâlâ kilidi nasıl açtığını söylemedin bana." "Göstereyim Lordum," dedi köylü; ve yukardan düşmüş olan bir taş parçasını alarak gizli kapıya yaklaştı ve kapıyı kaplayan pirinç parçasına vurmaya başladı; amacı prensesin kaçışına zaman kazandırmaktı. Gencin boyun eğişindeki samimiyet Manfred'i afallattı. İçinde aslında hiçbir şeyden suçlu olmayan bu insanı bağışlama eğilimi doğdu. Manfred nedensiz yere işkence yapmaktan zevk alan o vahşi zorbalardan biri olamazdı. Kaderinin getirdiği şartlar mizacına sertlik vermişti. İnsancıldı ve erdemleri harekete geçmeye her zaman hazırdı, tabii şehveti muhakemesini karartmadığı zamanlar.

Prens bu tereddüt anını yaşarken, kargaşa dolu bir sesin gürültüsü mahzenin derinliklerinde yankılandı. Ses yaklaştıkça prens bunların Isabella'nın araştırılması için şatonun derinliklerine yolla-

yolladığı

dığı bazı hizmetçiler olduğunu fark etti. "Lordum nerede?" "Prens nerede?" diye bağrışıyorlardı. "Buradayım!" dedi Manfred, onlar yaklaşırken, "Prensesi buldunuz mu?" Gelenlerden ilki: "Ah Lordum, sizi bulduğumuza öyle memnun oldum ki!" diye karşılık verdi. "Beni bulmak mı?" dedi Manfred, "Prensesi buldunuz mu?" "Bulduğumuzu sandık," dedi adam korkarak, "Ama..." "Ama ne?" diye gürledi Manfred, "Kaçtı mı?" "Jaquez ve ben, Lordum..." "Evet, ben ve Diego" diye sözünü kesti adamlardan ikincisi, hâlâ büyük bir dehşet içindeydi. "ikiniz birden aynı anda konuşmayın," dedi Manfred, "Size soruyorum, prenses nerede?" ikisi birden, "Bilmiyoruz," diye cevapladılar, "ama yaşadıklarımızdan dolayı çok korktuk." "Öyleyse söyleyin bana mankafalılar," dedi Manfred "sizi böylesine korkutan şey nedir?" "Ah Lordum," dedi Jaquez, "boyu sizin boyunuzda olan bir şey gördük ve gözlerimize inanamadık." "Bu yeni saçmalık da ne?" dedi Manfred, "ya bana doğru dürüst cevap verin ya da..." "Ama Lordum, bizi dinlemek yüceliğini lütfederseniz," dedi zavallı adam, "Diego ve ben"... "Evet ben ve Jaquez" dedi arkadaşı. "Size aynı anda konuşmayı yasaklamamış mıydım?" dedi Prens: "Sen Jaquez! Öbür aptal senden daha şaşkın göründüğü için sen cevapla, mesele nedir?" "Değerli Lordum," dedi Jaquez, "beni dinlemek inceliğini lütfederseniz, Diego ve ben, sizin emirleriniz uyarınca genç bayanı araştırmaya gittik, ama genç Lordun hayaletiyle karşılaştık, sizin değerli oğlunuzla, tanrı ruhuna huzur versin, ama Hıristiyan bir cenaze töreniyle uğurlanmadığı için de..." "Kes," dedi Manfred öfkeyle, "bütün gördüğünüz hepsi hepsi bir hayalet mi?" "Ah, daha beter! Daha beter Lordum!" diye bağırdı Diego "Belki de on taneden fazla hayalet gördüm." "Tanrım, bana sabır ver!" dedi Manfred, "bu ahmaklar beni çıldırtacak. Gözüm görmesin, Diego! Ve sen Jaquez, bana tek bir kelimeyle söyle, sarhoş musunuz yoksa çıldırdınız mı? Sözlerinizde biraz mantık olsun, sizleri böyle korkutan nedir?" Jaquez titreyerek karşılık verdi? "Lordum! Ekselanslarına iletecektim ki, genç Lordumun başına gelen elim kazadan beri, huzur içinde yatsın, hiçbirimiz sizin sadık hizmetçileriniz sayılmayız; zavallı adamlar olmamıza rağmen aslında öyleyiz, diyeceğim o ki, hiçbiri-

miz iki kişi olmadan şatonun civarında adım bile atamıyoruz. Diego ve ben de, genç bayanın büyük resim salonuna gitmiş olabileceğini düşünerek onu aramaya gittik, kendisine sizin söylemek istediğiniz bir şeyler olduğunu iletecektik. "Sizi mankafalı aptallar!" diye bağırdı Manfred, "tabii bu arada prenses de kaçmayı becerdi, çünkü sizler cinlerden korkuyorsunuz." "Sizi sahtekarlar, benden kaçtığında resim salonundaydım ve oradan buraya gelen kadar kimseyi göremedim." "Ama onu aramak üzere oraya bir daha gidecek olursam bu sefer şeytan ruhumu mutlaka ele geçirecek. Zavallı Diego! Asla eskisi gibi olabileceğimi sanmıyorum." "Eskisi gibi olmak mı?" diye sordu Manfred. "Bu alçakları neyin korkuttuğunu bilmek istemiyorum artık. Vakit kaybediyorum, peşimden gel köle. Prenses hâlâ galeride mi görmek istiyorum." "Tanrı aşkına, sevgili Lordum," dedi Jaquez, "oraya gitmeyin. Eminim ki, şeytanın kendisi galeriye bitişik olan büyük odada bulunuyor." Panikten hiçbir şey yapamayacak durumdaki hizmetçilerine şimdiye dek hep şiddetle davranan Manfred bu yeni durum karşısında sarsılmıştı. Portredeki hayaletin görüntüsü gözünün önüne geldi ve dehlizin sonundaki kapının aniden kapanmasıyla kekelemeye başladı; büyük odada neyin olduğunu sordu, karışmış bir kafayla. Jaquez, "Lordum," dedi, "Diego ve ben galeriye girdiğimizde, Diego daha cesur olduğunu söyleyip önden gitti galeride kimseyi bulamadık, her bankın, her iskemlenin altına baktık ama kimseyi göremedik." "Bütün tablolar orada mıydı?" diye sordu Manfred. Jaquez cevapladı: "Evet Lordum, fakat biz onların arkasına bakmayı akıl etmemiştik." "Tamam. Anlaşıldı. Devam et," dedi Manfred. "Büyük odanın kapısına geldiğimizde," diye devam etti Jaquez, "Onun kapalı olduğunu gördük." "Açamadınız mı?" diye sordu Manfred. "Açtık, Lordum," dedi Jaquez, "ama ben değildim açan, Diego'ydu. Tavsiye etmeme rağmen delice bir cesarete sahip olduğu için beni dinlemedi. Kapalı duran o kapıyı bir daha açacak olursam..."

"Lafı geveleme!" dedi Manfred, tüyleri diken diken olmuş bir halde, "söyler misin, kapıyı açınca büyük odada ne gördüğünüzü söyle?" "Ben Lordum," dedi Jaquez "hiçbir şey görmedim. Ben

Diego'nun arkasındaydım, ama gürültüyü duydum." "Jaquez," dedi Manfred, resmi bir tonlamayla: "Atalarımın ruhları aşkına ne gördüğünüzü ve ne duyduğunuzu bana söylemeni istirham ediyorum." "Gören Diego'ydu Lordum, ben değildim," dedi Jaquez: "Ben yalnızca gürültüyü duydum. Diego, kapıyı açtıktan hemen sonra bağırmaya ve gerisin geri koşmaya başladı, ben de ona eşlik ettim, "Hayalet mi?" diye sordum. "Hayalet? Yoo, yoo" dedi Diego saçları diken gibi olmuş bir halde, "Galiba bir devdi, tüm vücudu zırhla kaplanmıştı, ayaklarını ve bacaklarını görünce anladım ki yukarıdaki avluda duran miğfer kadar kocamandı." "O bu sözleri söylerken Lordum, şiddetli bir sarsıntı ve takırdayan zırhın sesini duyduk, sanki dev ayağa kalkıyormuş gibiydi, Diego'nun bana önceden söylediğine göre dev yere uzanıyor, ayaklarını ve bacaklarını döşemeye uzatıyordu. Dehlizin sonuna gelmeden önce büyük oda kapısının arkamızdan çarpıldığını duyduk, ama belki dev bizi takip ediyordur diye arkamıza dönüp bakamadık bile. Yine de sanırım duyduğumuz şey peşimizdeki devin sesiydi. Tanrı aşkına Lordum, papazlarınızı görevlendirip şatoyu kötü ruhlardan kesinlikle kurtarın, bu şato efsunlu!..." "Lütfen Lordum," diye bağırdı tüm hizmetkârlar hep bir ağızdan, "aksi takdirde sizin o yüce hizmetinizden çıkacağız." "Susun aptallar," dedi Manfred, "ve peşimden gelin. Bütün bunların ne anlama geldiğini öğreneceğim." "Ama Lordum biz," diye bağırdılar bir ağızdan, "dehlizin sonuna dek gelmeyeceğiz." Sessizce duran genç köylü nihayet konuştu: "Yüceliğiniz benim bu serüvene katılmama izin verir mi? Hayatımın kimse için bir önemi yok. Kötü meleklerden korkmadığım gibi iyi olanlarını da gücendirmem." "Davranışın görüntünden beklenenin tam tersi," dedi Manfred şaşkınlık ve hayranlıkla genç köylüyü süzerek, "daha sonra cesaretini ödüllendireceğim, ama şimdi" diyerek içini çekti, "ayrıntılarla öyle doluyum ki, kendi gözlerimden başkasına güvenecek durumda değilim. Ama gene de bana eşlik etmene izin veriyorum." Dehlizde Isabella'nın peşinde olan Manfred doğruca karısının apartmanına yöneldi, prensesin oraya sığındığını düşünüyordu. Onun ayak seslerini tanıyan Hippolita, kocasını karşılamak için kaygılı bir sevinçle doğruldu, oğlunun ölümünden be-

ri görmemişti onu. Keder ve sevinç karışımı bir kendinden geçmeyle kocasının kollarına sürükledi kendini, ama Manfred sertçe iteledi ve "Isabella nerede?" dedi. "Isabella mı?" diye hayrete düştü Hippolita. "Evet, Isabella!" diye haykırdı Manfred hükmedercesine, "Isabella'yı istiyorum." "Lordum," dedi davranışının annesini ne denli şaşırttığını fark eden Matilda, "sizin onu dairenize çağırtmanızdan beri bizimle değil." "Söyle bana nerde o?" dedi Prens, "Nerede olmadığını duymak istemiyorum." "Yüce Lordum," dedi Hippolita, "kızınız size gerçeği söylüyor, Isabella emriniz üzerine bizden ayrıldı ve ondan beri de geri dönmedi. Ama yüce Lordum, kendinize gelin artık, istirahate çekilin, bu korkunç gün sizi darmadağın etti. Isabella sabahleyin emirlerinizi bekliyor olacak." "Ne? Öyleyse nerde olduğunu biliyorsun!" diye haykırdı Manfred, "çabuk söyle, zira kaybedecek tek bir ânım bile yok ve sen kadın..." dedi karısına, "papazın da bana katılması için derhal emir ver!" "Isabella," dedi Hippolita sakince, "odasına çekildi galiba, böyle geç saatlere kadar uyanık kalmadığı için. Değerli Lordum," diye devam etti "sizi rahatsız eden şeyi bilmek isterim, Isabella sizi kıracak bir şey mi yaptı?" "Sorularınızla beni sıkmayın," dedi Manfred, "bana onun nerde olduğunu söyleyin." "Matilda onu çağıracak," dedi Prenses, "oturun Lordum ve her zamanki metanetinizi koruyun." "Ne, Isabella'yı mı kıskanıyorsun yoksa," dedi Manfred. "Konuşmamıza şahit mi olmak isterdin yoksa?" "Aman Tanrım," dedi Hippolita, "bu tutumunuzun anlamı nedir Lordum?" "Birkaç dakikaya kadar öğrenirsin," dedi hain prens. "Papazı bana gönder ve burda benim emirlerimi bekle!" Bu sözlerden sonra Isabella'yı aramak için kendini odanın dışına attı. Sözleri ve çılgınca tavırlarıyla yıldırım çarpmışa dönen Bayanları odada bırakmıştı ve onlar kendisinin niyeti hakkındaki varsayımların içinde boş yere kaybolmuşlardı.

Manfred şimdi de mahzenden dönüyordu, yanında kendisine eşlik etmeye memur ettiği genç köylü ve hizmetçiler vardı. Hippolita ve yanındaki şatonun papazına rastladığı koridordaki kapıya varana dek merdivenleri durmaksızın çıktı. Diego Manfred tarafından uzaklaştırılınca şahit olduğu olayların paniğiyle doğruca pren-

sesin apartmanına gelmişti. Manfred'in sergilediği görüntünün gerçekliğinden hiç kuşkusu kalmayan o harika Bayan, hizmetçinin bir hezeyan geçirdiğini düşünerek ona anlayışlı davrandı. Kocasını yeni bir şaşkınlıktan korumak istiyordu ve ona ulaşması muhtemel acılar silsilesine karşı durmak için kendini ilk kurban olarak belirlemişti, eğer kader yıkım anı olarak bu günü seçmişse diye. Annesine eşlik etmek için boşuna yalvaran Matilda'yı istemeyerek de olsa dinlenmeye yollayan ve yanına yalnızca papazını alan Hippolita dehlizi ve büyük odayı ziyaret etti ve şimdi saatlerdir hissettiğinden çok daha büyük bir ruh dinginliğiyle Lordunu karşıladı ve ona odadaki büyük bacak ve ayakların görüntüsünün bir masal olduğu garantisini verdi. Tüm bunların, gecenin karanlık ve kederli saatlerinin hizmetçilerde yarattığı korkunun etkisiyle olduğuna inanıyordu. Zira kendisi ve yanındaki papaz odayı kontrol etmişler ve her şeyi her zamanki yerinde bulmuşlardı. Manfred de tıpkı karısı gibi görüntünün bir hayal ürünü olduğuna ikna olmuştu, başına üşüşen tuhaf olayların zihninde yarattığı fırtına durulmuş ve biraz daha kendine gelmişti. Ayrıca prensese olan insanlık dışı tutumundan da utanmıştı, yaşadığı her kırgınlığa görev ve şefkat ile karşılık veriyordu prenses. Manfred'in gözlerinde onu aşka yönelten bir duygu vardı, ama hâlâ çok daha kötü davranmayı içten içe düşündüğü birine karşı vicdan azabı duymak daha az utandırıcı olmadığından, özlemini yüreğine gömdü ve gönül alıcı sözlere yeltenmedi. Ruhunda hemen sonra hissettiği şey ihanetini daha yumuşak bir biçimde gerçekleştirme isteğiydi. Hippolita'nın sarsılmaz itaatkârlığını göz önüne alarak; onun boşanmaya metanetle razı gelmeyeceği, ama bu kendi dileği olduğu için boyun eğebileceği, hatta Isabella'yı almaya ikna etmek için kızı ona kendi elleriyle vereceği telkininde bulundu kendine. Ama bu iğrenç umudu beslemeden önce Isabella'nın hâlâ bulunamadığını hatırladı. Kendini toparlayarak şatonun çevresinden geçen her yolun sıkı bir şekilde muhafızlandırılması ve şatodan kimsenin çıkmasına izin verimemesi emrini iletti. Genç köylü ile arası iyi olan Manfred, ona merdivendeki küçük odada kalmasını emretti, odada ottan yapılmış bir yatak vardı ve Manfred kapının anahtarını alacaktı. Genç köylüyle sabaha

görüşeceklerini söyledi. Daha sonra emrindekileri uzaklaştırıp, somurtkan bir ifadeyle Hippolita'ya selam vermek lütfunda bulundu ve odasına çekildi.

~ İKİNCİ BÖLÜM ~

Hippolita'nın emriyle odasına çekilen Matilda dinlenemeyecek kadar rahatsız bir ruh hali içindeydi. Erkek kardeşinin korkunç kaderi onu derinden etkilemişti. Isabella'yı göremediği için şaşırmıştı; ama babasının ağzından dökülen o tuhaf sözler, karısını, yani prensesi garip şekilde tehdit edişi ve bunun beraberinde en öfkeli tutumunu sergilemesi Matilda'nın o soylu zihnini korku ve panikle doldurmuştu. Kendisine refakat etmekle görevli genç bir hanım olan ve Isabella'ya ne olduğunu öğrenmek için yolladığı Bianca'nın geri dönüşünü kaygıyla bekliyordu. Kısa bir süre sonra Bianca geri geldi ve hanımına hizmetçilerden edindiği bilgiyi verdi: Isabella hiçbir yerde bulunamamıştı. Bianca mahzende olduğu ortaya çıkan genç köylünün serüveniyle ilgiliydi, gerçi hizmetçilerin abuk sabuk değerlendirmelerinin dışında bir sürü sıradan abartılar da vardı; özellikle galeride görülen büyük bacak ve ayak üzerinde durdu. Bu son olay Bianca'yı o denli korkutmuştu ki Matilda kendisine dinlenmeye çekilmeyeceğini, prenses kalkana kadar bekleyeceğini söylediğinde çok sevindi.

Genç prenses, Isabella'nın kaçışı hakkındaki varsayımlar ve Manfred'in annesine yönelttiği tehditler yüzünden bitkin bir haldeydi. "Fakat papazla bu denli acil ne işi olabilir?" dedi Matilda. "Kardeşimin bedenini şapele gömdürmeye mi niyetli?" "Oh! Bayan" dedi Bianca, "Şimdi anlıyorum. Siz onun tek varisi oldunuz, sizi evlendirmek için sabırsızlanıyor, daha çok oğul sahibi olmak için öteden beri çıldırıyordu, sizi temin ederim ki torun sahibi olmak için sabırsızlanıyor. Buna hayatım kadar eminim Madam, sizi en sonunda gelin olarak göreceğim. Tamam Madam, sadık Bianca'nızı unutmayın, Donna Rosara'yı benim üstümde tutamayacaksınız, artık siz büyük prensessiniz." "Benim zavallı Biancam," dedi Matilda, "düşüncelerin ne kadar da hızlı gelişiyor! Ben, büyük prenses. Kardeşimin ölümünden beri Manfred'in davranışlarında gördüğün hangi şey bana karşı daha şefkatli olduğunu düşündürüyor? Yoo, Bianca, kalbi bana her zaman yabancıydı, ama o benim babam ve ben şikayet etmemeliyim. Hatta Tanrı, babamın kalbini

bana karşı köreltse bile benim küçük mükafatımı annemin şefkatiyle fazlasıyla ödeyecektir. Ah, sevgili annem! Evet Bianca, Manfred'in haşin öfkesini hissediyorum. Bana karşı olan kabalığına sabırla katlanabilirim, ama anneme yönelik nedensiz haşinliğine şahit olduğum zaman bu benim ruhumu yaralar." "Oh, Madam," dedi Bianca, "bütün kocalar canları sıkıldığı zaman karılarına böyle davranır." "Buna rağmen, babamın beni nişanlamaya karar verdiğini düşünerek, beni kutluyorsun." dedi Matilda. "Siz büyük bir Bayan olacaksınız" diye karşılık verdi Bianca, "Göreceksiniz. Sizi bir rahibe manastırında bunalmış görmeyi arzu etmem, evlenme isteği taşıyor olsanız evlenebilirsiniz elbet ve anneniz -yani hanımım- sizi engellemez, zira kocasız olmaktansa kötü bir kocanın mevcudiyetinin daha iyi olduğunu biliyor o. Tanrı beni korusun! Neyin gürültüsü o öyle? Aziz Nicholas beni bağışlasın!" "Rüzgâr," dedi Matilda, "siperlerden yukardaki kuleye doğru uğuldayan rüzgâr; binlerce kez duymuşsundur bu sesi." "Yok," dedi Bianca, "söylediklerimin hiçbir sakıncalı yanı yok. Evlilik töreni hakkında konuşmak günah değil. Ve Madam," dediğim gibi, eğer Lordum damat olarak yakışıklı genç bir prens önerecek olursa ona bir reverans yapar ve duvağınızı takmanız gerektiğini söylersiniz. Şükürler olsun!" "Benim için böyle bir tehlike yok," dedi Matilda, "babamın reddettiği kaç tane evlilik teklifi aldığımı biliyorsun." "Ve siz de ona teşekkür ettiniz, işgüzar bir kız gibi, değil mi Madam? Ama yapmayın Madam, düşünsenize bir: Yarın sabah sizin için büyük konsey odasına gidilmiş ve orada onun kolunda sevimli genç bir prens buluyorsunuz; iri siyah gözlü, düz beyaz bir alın, kehribar gibi erkeksi kıvırcık saç lüleleri, kısacası madam, sizin galeride oturup saatlerce baktığınız Alfonso'nun resmine benzeyen genç bir kahraman." "O resmi ciddiye almadan konuşma," diye sözünü kesti Matilda, içini çekerek: "O resme baktığımda duyduğum hayranlığın olağandışı bir durum olduğunu biliyorum, ama o renkli panoya aşık değilim. Erdemli prensin karakteri, annemin bana onun anısına duymam gereken hürmetle ilgili anlattıkları, yine annemin onun türbesi etrafında yapılmasını buyurduğu sebebini bilmediğim ibadetler, bütün bunlar öyle veya böyle kaderimin onunkiyle bağ-

lantılı olduğuna beni ikna etmeye yetti." "Lord, madam! O nasıl biri olmalı?" dedi Bianca, "Ailenizde onunla ilgili biri olmadığını duydum hep. Ve eminim, Leydimin, prensesin, sizi soğuk bir sabahta ya da nemli bir akşamda türbeye dua etmeye niye gönderdiğini anlamam mümkün değil. Almanaklara göre o bir aziz değil. Dua etmeniz gerekiyorsa, neden prenses büyük azizimiz Nicholas'a gitmenizi buyurmuyor? Benim bir koca için dua ettiğim azizin o olduğu kesin." "Sanırım bilincim daha az etkilenirdi," dedi Matilda, "eğer annem kendi gerekçelerini bana açıklamış olsaydı; ama bununla bana esinlenen gizem onun kendi bildiği bir şey. Nasıl adlandıracağımı ben de bilmiyorum. Kaprisli davranmadığı sürece eminim dipte ölümcül bir sır saklıdır, hatta şunu da biliyorum; kardeşimin ölümünün neden olduğu üzüntünün kıvranışındayken ağzından imalı bazı kelimeler döküldü." "Oh, sevgili madam" diye haykırdı Bianca, "neydi onlar?" "Hayır," dedi Matilda, "eğer bir ebeveyn ağzından bir kelime kaçırır ve onun anımsanmamasını dilerse, çocuğa da onu söylememek düşer." "Onu asıl üzen neydi, ne söylemişti?" diye sordu Bianca, "emin olun Madam, bana güvenebilirsiniz." "Kendime ait ufak tefek sırlarım olsaydı söylerdim," dedi Matilda, "ama anneminkileri söyleyemem. Bir çocuk ebeveyninin istekleri gerektirmedikçe kulaksız ve gözsüz olmayı bilmelidir." "Mutlaka öyledir madam, siz bir azize olmak için doğmuşsunuz," dedi Bianca, "ve birisini kutsal inancından döndürmenin alemi yok, siz sonunda bir rahibe manastırına kapanacaksınız. Ama Bayan Isabella'nın ağzı bana karşı bu kadar sıkı değildir, genç erkekler hakkında konuşmama izin verir ve ne zaman şatoya yakışıklı bir şövalye gelse kardeşiniz Conrad'ın ona benzemesini dilediğini söyler bana." "Bianca," dedi Prenses, "Senin benim arkadaşımdan böyle saygısızca bahsetmeni yasaklıyorum. Isabella'nın neşeli bir karakteri var, ama ruhu erdemin kendisi kadar arı. Senin yaptığın gevezeliğin mizahi olduğunu biliyor ve belki sıkıntıyı dağıtmak için ara sıra seni teşvik ettiği de olmuştur, babamın bizi mahkûm ettiği yalnızlığı azaltmak için." "Kutsal Meryem," dedi Bianca başlarken, "işte gene onlar. Sevgili Madam, beni duymuyor musunuz yoksa? Bu şatoya kesinlikle hortlaklar doluşmuş." "Kes,"

dedi Matilda "ve dinle: Bir ses duyduğumu düşündüm, ama hayal ürünü olmalı bu, sanırım sizi saran dehşet bana da bulaştı." "Gerçekten! Gerçekten! Madam," dedi Bianca, "yarı ağlamaklı bir ifadeli bir ses duyduğuma eminim." "Aşağıdaki odada biri mi yatıyor?" dedi Prenses. "Kimse orda yatmaya cüret edemez," diye cevapladı Bianca, "erkek kardeşinizin hocası olan büyük astrolog orada boğulduğundan beri. Emin olun madam, onun hayaleti ve genç prens o odada buluştular, tanrı aşkına annenizin odasına sığınalım." "Sana panik yapmamanı söylüyorum," dedi Matilda, "eğer ruhları acı çekiyorsa, onları sorgulayarak acılarını hafifletebiliriz. Onları yaralamadığımıza göre bizi incitmeyecekleri kesin. Öyle bile olsaydı, herhangi bir odada bir diğerinden daha güvende olabileceğimizi kim söyledi? Tesbihimi uzat bana, bir dua okuyup, daha sonra onlarla konuşacağız." "Oh Sevgili Leydi, bir hayaletle dünyayı verseler konuşamam," diye bağırdı Bianca. O bu sözleri söylerken Matilda'nın odasının altında bulunan küçük odanın pencere kanadının açıldığı duyuldu. ikisi de dikkatle kulak kesildi ve birkaç da-kika içinde birinin şarkı söylediğine ikna oldular, ama yine de sözcükleri seçemediler. "Bu, kötü bir ruh olamaz," dedi Prenses alçak bir sesle, "şüphe yok ki aileden biri, pencereyi aç da sesin sahibini tanıyalım." "Gerçekten cesaret edemem madam," dedi Bianca. "Çok aptalsın," dedi Matilda, pencereyi yavaşça kendisi açtı. Prensesin çıkardığı ses her nasılsa aşağıdaki kişi tarafından duyuldu ve şarkıyı kesti, Matilda ve Bianca aşağı kattaki pencere kanadının açık olduğu sonucuna vardılar. "Aşağıda biri mi var?" dedi Prenses, "varsa konuşsun!" "Evet!" diye cevapladı yabancı bir ses. 'Kim var orda?" diye sordu Matilda. "Bir yabancı," diye cevapladı ses. "Ne yabancısı? Ve böyle bir saatte oraya nasıl geldin, hem de şatonun bütün kapıları kilitliyken?" "Kendi isteğimle burda değilim," diye cevapladı ses, "fakat özür dilerim Leydi, sükunetinizi bozduysam eğer. Duyulacağımı zannetmiyordum. Uykum kaçmıştı, rahatsız bir kanepeyi boş verip bunaltı dolu saatleri sabahın o zarif aydınlanışını seyretmekle geçirmeye başladım, bu şatodan ayrılabilmek için sabırsızlanıyorum." "Sözlerin ve sesinin tonu," dedi Matilda, "hüzün dolu; eğer mutsuzsan sana acırım.

Yoksulluksa seni böyle mahzun kılan, söyle bana. Prensese bahsedeceğim senden, onun hayırsever ruhu kederleri hep eritmiştir, senin rahata ermeni sağlayacaktır." "Gerçekten mutsuzum" dedi yabancı, "ve zenginliğin ne olduğunu da bilirim. Kaderin bana layık gördüğü bir sürü şeyden şikayet etmiyorum. Genç ve sağlıklıyım ve bana yardımı dokunanlara borçlu olmaktan da utanmıyorum, yine de gururlu sayılmam ve de cömert tekliflerinizi hor görüyor değilim. Dualarımda hep sizi hatırlayacağım ve Tanrı'nın sizin o lütufkâr benliğinizi ve asil prensesinizi kutsaması için yalvaracağım. Efkârlanacak olursam Leydi, bu başkaları içindir, kendim için değil." "Tamam, şimdi çıkardım, Madam," dedi Bianca, Prenses'e fısıldayarak, "bu kesinlikle o genç köylü ve bana sorulacak olursa, âşık olmuş! -büyüleyici bir macera!- Hadi Madam, onu biraz inceleyelim. O sizi tanımıyor ve Leydi Hippolita'nın emrindeki kadınlardan biri gibi davranabilirsiniz." "Utanmıyor musun, Bianca?" dedi Prenses, "bu genç adamın kalbindeki sırları didiklemeye ne hakkımız var? Erdemli ve dürüst birine benziyor ve bize mutsuz olduğunu söylüyor; bütün bu olaylar bize onunla oyun oynama hakkını verir mi? Onun güvenine nasıl layık olacağız?" "Madam, aşk hakkında ne kadar da az şey biliyorsunuz," dedi Bianca, "Beni bir köylünün dert ortağı mı yapacaksın?" dedi Prenses. "Öyleyse bırakın, onunla bir konuşayım," dedi Bianca, "gerçi sizin yüce şahsınızın hizmetçisi olmanın onurunu taşıyorum, ama her zaman bu kadar mükemmel olduğum görülmemiştir, bunun yanında eğr aşk seviyelerine göre rütbe verilseydi hepsi en üst rütbeyi alırlar. Âşık olmuş genç bir erkeğe her zaman saygı duymuşumdur." "Sus, budala," dedi Prenses, "gerçi mutsuz olduğunu söyledi, ama bu onun âşık olduğu anlamına gelmez ki. Bugün bütün o olanları düşün ve aşkın neden olduğu bir bahtsızlık varsa söyle bana." "Yabancı!" diye devam etti Prenses, "eğer başına gelen talihsizlikler senin kendi hatan değilse ve Prenses Hippolita'nın gücünün himayesi altında hakkını almayı bekliyorsan onun senin hamin olacağını rahatlıkla garanti edebilirim. Bu şatodan çıkarıldığın zaman St. Nicholas Kilisesi'nin bitişiğindeki manastırda bulunan kutsal peder Jerome'a git, kendinle ilgili tüm hikâyeyi anlat ona, kendisinin

yardımını bekleyen herkesin annesi olan prensese söylediklerini iletmekte gecikmeyecektir. Elveda! Böyle alışılmadık bir saatte bir erkekle sohbeti uzatmak bana göre değil pek." "Azizler sizi korusun, latif bayan" diye karşılık verdi köylü "fakat eğer zavallı ve değersiz bir yabancı dinleyicilerin bir dakikasını daha istirham edecek olsa çok mutlu olurdu sanırım. Pencere kapalı değil. Soru sormak cüretinde bulunabilir miyim?" "Çabuk konuş," dedi Matilda, "şafağın sökmesine az kaldı. İşçiler tarlaya gelebilir ve bizi görebilir. Ne soracaktın?" "Nasıl soracağımı bilmiyorum. Cesaret edip edemeyeceğimi dahi bilmiyorum," dedi genç köylü kekeleyerek, "gene de benimle konuşarak gösterdiğiniz insaniyet beni cesaretlendiriyor. Leydi! Size güvenebilir miyim?" "Tanrım," dedi Matilda, "ne demek istiyorsun? Niçin güvenecekmişin bana? Açık konuş, eğer sahip olduğun sır erdemli bir yürek tarafından güvenilmeye layıksa!" "Diyecektim ki," dedi köylü kendini toparlayarak "şato görevlilerinden duyduğum doğruysa, prenses Isabella şatodan kaçmış." "Bunları sana söyleten şey ne?" dedi Matilda, "İlk sözlerin sağduyulu ve ağırbaşlıydı. Buraya Manfred'in sırlarını mı kurcalamaya geldin? Hoşçakal. Senin hakkında yanılmışım." Bu sözleri sarf ederek, genç adama karşılık vermesi için zaman bırakmaksızın pencereyi kapattı. "Daha akıllıca davrandım," dedi Prenses, Bianca'ya kesin bir edayla, "bu köylüyle sohbete devam edecek olsaydım; onun da merakı seninkinin bir kopyası." "Sizin yüceliğinizle tartışmaya layık değilim," dedi Bianca, "ama galiba benim ona sormak istediğim sorular, sizin ona sormaktan memnunluk duyduğunuz sorulardan çok daha amaca yönelik olacaktır." "Ona şüphe yok," dedi Matilda, "sen çok sağduyulu bir kişiliğe sahipsin, ona ne soracağını öğrenebilir miyim?" "Kenarda duranlar, oyunu oynayanlara oranla oyunun çok daha fazlasını görürler çoğunlukla," diye cevapladı Bianca. "Düşünün bir Madam, Leydi Isabella hakkındaki sorunuz sadece bir merakın ürünü müydü? Hayır madam hayır, soylu ailenizin bildiğinden daha fazlası yatıyordu o soruda. Lopez bana hizmetçilerin tümünün Leydi Isabella'nın kaçışını bu genç adamın düzenlediğine inandıklarını söyledi. Şimdi dua edip madam, onları düşünün. Leydi Isabella'nın kardeşiniz

prensi hiç de öyle çok beğenmediğini siz de, ben de biliyoruz. Pekâlâ, tam da çok kritik bir dakikada öldürüldü, kimseyi suçlamıyorum. Babanız Lordumun söylediğine göre aydan bir miğfer düşmüşmüş. Ama Lopez ve diğer hizmetçilerin ifadesine göre bu genç delikanlı bir büyücüymüş ve o miğferi Alfonso'nun türbesinden çalmış."

"Münasebetsizce konuşmaya devam ediyorsun," dedi Matilda. "Yoo madam, izin verin," dedi Bianca, "Leydi Isabella'nın hemen aynı gün yokoluşu ve bu genç büyücünün gizli kapının ağzında bulunmuş olması çok dikkat çekici! -kimseyi suçlamıyorum- ama eğer genç Lordum eceliyle öldüyse..." "Üzerine vazife olmayan işlere bulaşma," dedi Matilda "benim değerli Isabella'mın adının masumiyetine kuşkunun soluğunu bulaştıracaksın."

"Masum ya da değil," dedi Bianca, "kayboldu işte ve kimsenin tanımadığı bir yabancı bulundu, onu siz soruşturuyorsunuz, âşık olduğunu veya mutsuz olduğunu söylüyor -bence ikisi de aynı- dahası başkaları yüzünden mutsuz olduğunu dile getiriyor. Birbirlerine âşık değillerse bir kişi neden başkası yüzünden mutsuzluk duysun. Hemen arkasından da Leydi Isabella'nın kaçıp kaçmadığını soruyor masumca, zavallı ruh!" "Emin olmadan önce" dedi Matilda, "gözlemlerin dayanaktan tamamen yoksun değil. Isabella'nın kaçışı beni hayrete düşürdü. Bu yabancının merakı da çok ilginç. Yine de Isabella benden bir şey gizlemez." "Öyleyse," dedi Bianca, "size sırlarını ortaya çıkarmanızı söylemiştir, ama kim bilebilir madam bu yabancının kılık değiştirmiş bir prens olmadığını. Lütfen madam, pencereyi açıp ona birkaç soru sorayım." "Hayır," dedi Matilda, "ona soruları ben soracağım, eğer Isabella hakkında bildiği bir şey yoksa onunla daha uzun boylu konuşmaya değmez." Tam pencereyi açmak üzereydi ki Matilda'nın kaldığı bölümün sağında bulunan şatonun özel kapısının çalındığını duydular. Bu, prensesi yabancıyla sohbeti başlatmaktan alıkoydu.

Kısa bir sessizlikten sonra, "İkna oldum," dedi Prenses Bianca'ya, "Isabella'nın kaçış sbebi her ne idiyse, önemsiz bir sebep olamaz. Eğer bu yabancının bu işte bir parmağı varsa, Isabella onun sadakati ve değerinden memnun olmuştur. Benim dikkatimi

çekti, ya senin Bianca? Yabancının sözleri kendine özgü bir dindarlıkla harmanlanmış bir ruh taşıyordu. O sözler bir alçağa ait olamazdı: Cümleleri onu doğuştan asil kılıyordu." "Size söyledim Madam," dedi Bianca, "onun kılık değiştirmiş bir prens olduğuna eminim." "Gene de," dedi Matilda, "Isabella'nın kaçışına ilişkin bir sır taşıyorsa, onun kaçışına eşlik etmemesini nasıl izah edeceksin? Niye kendini gereksiz yere açığa vuruyor ve cüretle babamın kızgınlığına maruz bırakıyor?" "Ona gelince madam" dedi Bianca, "Miğfer'in altından çıkabilmeyi başardıysa, babanızın öfkesinden paçayı kurtarmanın bir yolunu da bulacaktır. Onu koruyan bir tılsım ya da benzeri bir şeyin olduğuna eminim." "Her şeyi sihirle açıklıyorsun," dedi Matilda, "ama şeytani ruhlarla ilişkisi olan bir adam böyle kutsal ve şahane sözleri sarf etmeye yeltenmez. Tanrı'ya dua ederken beni dualarında hatırlayacağına ne büyük bir şevkle yemin ettiği dikkatini çekmedi mi? Evet, Isabella onun dindarlığına kanaat etti mutlaka." "Bana genç bir delikanlının dindarlığını ve onun yardımıyla evden kaçan küçük bir hanımı övüyorsunuz," dedi Bianca, "yoo, yoo madam, Leydi Isabella sizin algıladığınızdan çok farklı bir hamurdan yoğrulmuş. Arkadaşlarınızla beraberken içini çeker, gözlerini yukarıya kaldırırdı. Çünkü sizin bir azize olduğunuzu bilirdi. Ama siz arkanızı döndüğünüz..." "Ona haksızlık ediyorsun," dedi Matilda, "Isabella iki yüzlü değildir, olması gerektiği gibi sadakat duygusu taşır ve kendine ait olmayan bir çağrıdan etkilenmez. Aksine, manastıra ilişkin eğilimimle hep mücadele etmiştir, gerçi kendi hesabıma kaçışındaki esrar benim zihnimi bulandırmadı değil, bu da aramızdaki dostluğa ters düşüyor, her peçe takışımda gösterdiği karşı çıkışın coşkusunu unutamam; beni evlenmiş görmek isterdi, gerçi benim çeyizim onun için de erkek kardeşimin çocukları için de, bir miktar kayıp olacaktı. Onun hatırına bu genç köylüye iyice inanacağım." "Aralarında bir sevgi bağı var mı sizce?" dedi Bianca. O bunları söylerken hizmetçilerden biri telaşla odaya gelip prensese Leydi Isabella'nın bulunduğunu söyledi. "Nerde?" dedi Matilda. "St. Nicholas Kilisesi'nin mabedinde bulundu," diye cevapladı hizmetçi; "Peder Jerome haberi

kendi getirdi, kendileri şimdi aşağıda." "Annem nerede?" dedi Matilda. "Kendi dairesinde madam ve sizi istiyor."

Günün ilk ışıklarıyla birlikte Manfred yataktan kalkmış, Isabella hakkında bir şeyler bilip bilmediğini kurcalamak için Hippolita'nın odasına gitmişti. Onu sorguya çekerken Jerome'un kendisiyle konuşmak istediği haberi geldi. Rahibin gelişinden az çok kuşkulanan ve rahibin Hippolita'nın yardım amaçlı işleriyle görevli olduğunu bilen Manfred kabul edilmesi emrini verdi, niyeti Isabella'yı aramaya devam edebilmek için onları yalnız bırakmaktı. "İşin benimle mi, yoksa prensesle mi?" dedi Manfred. "İkinizle de," diye karşılık verdi kutlu kişi. "Leydi Isabella..." "Ne olmuş ona?" diye sözünü kesti Manfred hevesle. "St. Nicholas Kilisesi'nin mihrabında," diye cevapladı Jerome. "Bu Hippolita'yı ilgilendiren bir mesele değil," dedi Manfred kafası karışmış bir halde. "Hadi odama çekilelim Peder ve bana oraya nasıl geldiğini anlatın." "Hayır Lordum," diye karşılık verdi iyi insan, erdemleri nedeniyle yarı evliya olarak bilinen Jerome'a saygıda kusur edemeyen dediğim dedik Manfred'i bile yıldıracak bir yetkinlik ve kararlılıkla. "Benim işim her ikinizle. Yüceliğiniz izin verirse ikinizin de mevcudiyetinde bana düşeni yapacağım. Ama önce Lordum, Leydi Isabella'nın şatodan uzaklaşmasının sebebini şahsen bilip bilmediğini öğrenmek üzere prensese sorular sormalıyım."

"Hayır, aman Tanrım," dedi Hippolita, "yoksa Isabella, olayın oluşunda beni sırdaşlıkla mı yükümlü tutuyor?" "Peder," diye sözünü kesti Manfred, "sizin kutsal mesleğinize gereken saygıyı duyarım, ama burada hükümran benim ve papazların dahili ilişkilerimize müdahale etmesine izin vermiyorum. Söyleyecek bir şeyiniz varsa bana katılıp odama gelin. Devletimin gizli ilişkilerini karımın bilmesine izin vermem, bunlar bir kadının yetki alanı dışındadır." "Lordum," dedi kutlu kişi "ailelerin sırlarının davetsiz misafiri değilim. Görevim, huzurun devamını sağlamak, kargaşaları düzeltmek, tövbe edenlere telkinde bulunmak ve insanlığa dik başlı tutkularını engellemeyi öğretmektir. Merhametsiz imalarınızı affediyorum. Görevimin bilincindeyim ve Manfred'den çok daha kudretli bir prensin emrindeyim. Organlarımın içinden konuşan o-

nun sesine kulak verin." Manfred öfke ve utançla sarsıldı. Hippolita'nın yüzünden şaşkınlığı ve bu konuşmanın nereye varacağını öğrenmekteki sabırsızlığı okunuyordu dile getiriyordu: Manfred'i incelerkenki suskunluğu ise çok daha güçlü bir ifadeyle doluydu. "Leydi Isabella," diye devam etti Jerome, "kendini her ikinizin de yüceliğine emanet ediyor. Şatonuzda gördüğü muameleden dolayı her ikinize de teşekkür ediyor, nezaketinizden dolayı. Oğlunuzun kaybından ötürü o da üzgün ve onun payına düşen felaket, her zaman ailesi olarak saygı besleyeceği böylesine akıllı ve soylu prens ve prensesin kızı olarak kalmasını engelliyor. O şimdi, aranızdaki kesintiye uğrayan mutluluk ve birlik için dua ediyor. -Manfred'in yüzünün rengi değişmiştir.- Ama artık onun için sizin hısmınız olması imkânsız olduğundan babasından haber alana kadar; ya da, onun ölümü kesinleşene kadar, ebeveynlerinin tasdikiyle özgürleşip uygun bir evlilikle hayatını tanzim edene kadar mabette kalmak için rızanızı niyaz ediyor." "Rıza gösterecek değilim," dedi Prens. "Ama şatoya gecikmeksizin geri dönmesinde ısrar ediyorum. Onun ebeveynlerine hesap verebilecek durumdayım ve benden başkalarının elinde bulunmasına katlanamam." "Yüceliğiniz, bundan böyle bunun uygun olup olmayacağını takdir edecektir," diye cevapladı rahip. "Öğüt istemem," dedi Manfred renkten renge girerek. "Isabella'nın tutumu geride tuhaf kuşkular bırakıyor ve o genç hain; Isabella'nın kaçışının suç ortağı olan, sebep kendisi değilse..." "Sebep!" diye kesti sözünü Jerome, "sebep genç bir adam mıydı?" "Katlanılır gibi değil bu!" diye bağırdı Manfred, "kendi öz sarayımda küstah bir keşişin küstahlığına mı maruz kalacağım? Sanırım siz de onların aşkının sır ortağısınız." "Sizin art niyetli şüphelerinizi açıklığa kavuştursun diye Tanrı'ya dua ederdim," dedi Jerome, "beni haksızlıkla suçlayan vicdanınız yüceliğinizi tatmin etmeye yetmeseydi eğer. Merhametsizliğinizin bağışlanması için dua edeceğim ve prensesi herhangi bir erkeğin aşk söylevleri gibi nafile ve dünyevi fantezilerle rahatsız edilmekten kurtulduğu o kutsal yerde sükûn içinde bırakmanız için size yalvarıyorum. "Bunu benden istemeyin," dedi Manfred, "geri dönüp prensesi vazifesinin başına getirin." "Benim görevim onun buraya geri dönü-

şünü engellemek," dedi Jerome, "şimdi o öksüzlerin ve bakirelerin bu dünyanın tüm tuzak ve hilelerinden kendilerini korudukları güvenli bir yerde; onu ordan bir ebeveynin yetkisi dışında hiçbir şey çıkaramaz." "Ben onun ebeveyniyim," dedi Manfred ve onu geri istedi. "Sizi ebeveyni olarak görmek istiyor," dedi rahip, "ama bu ilişkiyi yasak kılan tanrı, aramızdaki her türlü ikili ilişkiyi de yasaklıyor ve yüce makamınıza bildiririm ki..." "Kes! Küstah adam" dedi Manfred "ve benim hoşnutsuzluğumdan kork!" "Kutsal Peder," dedi Hippolita, "kişilere saygı göstermek sizin göreviniz değil, görevinizin gerektirdiği ölçüde konuşmalısınız. Ama kocamın duymamı istemediği hiçbir şeyi duymamak da benim görevim. Kendi tapınağıma çekiliyorum; Kutsal Meryem'e öğütleriyle sizlere ilham vermesi ve değerli Lordumun yüreğinin eski alışıldık huzur ve nezaketine kavuşması için dua edeceğim." "Mükemmel kadın!" dedi Peder. "Lordum, size eşlik edeyim."

Peder tarafından eşlik edilerek Manfred kendi odasına geçti, kapıyı kapadıktan sonra, "Anladığım kadarıyla Peder," dedi, "Isabella size benim niyetimle ilgili bilgi vermiş. Şimdi aklımdan geçenleri dinleyin ve kabullenin. Devletin ihtiyaçları en acil ihtiyaçlardır, benim ve halkımın güvenliği bir erkek evlat sahibi olmamı gerekli kılıyor. Hippolita'dan bir varis beklemem boşuna. Isabella'yla ilgili kararımı verdim. Onu buraya geri getirmeli ve dahasını da yapmalısınız. Hippolita üzerindeki tesirinizin farkındayım: Onun vicdanı sizin ellerinizde. O kusursuz bir kadın: Cennetlik bir ruhu var ve bu dünyanın küçük ihtişamını da küçümsüyor. Onu bu dünyadan büsbütün geri çekebilirsiniz. Evliliğimizin sona ermesine razı gelmesi ve bir manastıra çekilmesi için onu ikna edin. Bunları yaparsa geliri de olacak ve sizin emirleriniz dışında serbest olmanın yollarına da haiz olacak. Böylece başımızın üzerine çöreklenmiş olan belaları uzaklaştıracaksınız ve Otranto Prensliği'ni mahvolmaktan korumanın mükâfatını alacaksınız. Sağduyulu bir insansınız; gerçi mizacımın coşkunluğu bana yakışıksız deyimler kullandırarak ihanet etti, erdemlerinizden ötürü saygı duyuyorum; ailemizin korunması ve hayatımın uyumu sebebiyle size minnettar olmayı diliyorum."

"Tanrı'nın istediği olur," dedi Rahip. "Ben basit bir aracıdan başka neyim ki! Size sizin affedilemez tasarılarınızı kendi dilimle aktarmanın yararı olabilir, Prens. Erdemli Hippolita'nın kırgınlıkları merhametin tahtına kadar tırmandı. Bence onu reddetme yolundaki caiz olmayan niyetlerinizden ötürü azarlanmalısınız, bence gelin olması için anlaştığınız kızınızı sapıkça emellerle takip etmemeniz için ikaz edilmelisiniz. Onu sizin öfkenizden kurtaran Tanrı, ilahi takdir aşılayan Tanrı, onu gözetmeye devam edecektir. Zavallı ve hor görülen bir rahip olarak ben bile onu sizin vahşetinizden sakınmaya muktedirim. Ben de kendi çapımda bir günahkârım, aşkın ne olduğunu bilmeyen bir suç ortağı olarak şahsınız tarafından zalimce yerildim, beni dürüstlüğümden saptırmak için sizi kıskacına almış olan cazibeyi hakir gördüm. Ait olduğum düzeni seviyorum, dinine bağlı olanlarla onur duyuyorum, karınızın dindarlığına da saygı duyuyorum, ama onun bana emanet ettiği güvene hıyanet etmeyeceğim ve dinsel bir nedenle bile olsa iğrençliğe ve günahkârlığa hizmet etmeyeceğim. Ama gerçekten de devletin refahı sizin bir oğul sahibi olmanıza bağlı. Tanrı görüş açısı dar insanları önemsemez. Ama dün sabah kimin evi Manfred'inki kadar harika ve göz kamaştırıcıydı? Peki ya genç Conrad şimdi nerde? Gözyaşlarınızı saygıyla karşılıyorum Lordum. Ama onları kontrol edecek de değilim. Bırakın aksınlar prensim! Onlar uyruğunuzun refahına yönelik bir tanrı lütfu gibi ağır çekeceklerdir, şehvet ve siyaset üzerine kurulmuş bir evlilik asla yürüyemezdi. Alfonso'-nun ailesinden sizinkine geçmiş olan saltanat, kilisenin asla izin vermeyeceği bir eşleşme ile korunamaz. Manfred'in adını mahvedecek denli yüksek bir arzuysa hükümdarlıktan çekilin Lordum, resmi emir çıkartın ve böylece kimseye asla aktarılamayacak bir tacı hak edin. Hadi Lordum, bu hüznü severim. Prensese dönelim: Sizin hainceemellerinizi hak etmiyor, sizi tehlikeye karşı uyarmaktan ötesini yapacak değilim. Beni ne nazik bir sabırla, ne büyük bir sevgiyle dinlediğini gördünüz, suçunuzun derecesini duymaya itiraz etti. Eminim sizi kollarının arasına almayı özlüyordur ve sizi temin ederim: Sevgisi sürekli bir sevgi." "Peder," dedi Prens, "benim duyduğum pişmanlığı yanlış yorumluyorsunuz.

Hippolita'nın erdemleriyle gurur duyuyorum, doğru! Onun bir azize olduğunu düşünüyorum ve ruhumun selameti açısından bizi biraraya getiren bağı daha da hızlı bağlasaydık keşke. Ama heyhat peder, ızdıraplarımın en acısını bilmiyorsunuz daha! Bazı zamanlar evliliğimizin yasallığı konusunda tereddütlerim oldu. Hippolita benim dördüncü dereceden akrabam olur. Aramızda bir bağlılık olduğu da doğru, ama aynı zamanda kendisinin bir başkasıyla da ilişkili olduğu haberini aldım. Yüreğime oturdu, bu gayrı meşru izdivaç durumuna, Conrad'ın ölümü de eklendi. Beni bu vicdani yükümlülükten kurtarın, evlilik meselemizi çözün ve kutsal vaazlarınızın ruhuma işlemesine olanak tanıyın."

İyi insanın duyduğu acı ne de keskindir, hele ki buna hilekâr bir prensin sebep olduğunu anladığı zaman. Mutlak mahvını gördüğü Hippolitta'nın üzerine titredi ve Manfred'in Isabella'yı yeniden elde etme ümidi kalmadığında, bir oğlan sahibi olmak için duyduğu telaşla, onun rütbesinin albenisine kapılabilecek birilerine yönelmesinden korktu. Bir süreliğine düşüncelere garkoldu kutlu kişi. En sonunda suskunluğun sebep olduğu ümidi sezinleyerek, en akıllıca davranışın Isabella'nın geri gelmesinden umutsuzluğa kapılan prensi engellemek olduğunu düşündü. Rahip Manfred'in tertip içinde olabileceğini biliyordu, Isabella'nın Hippolita'ya olan sevgisinden tutun da, Isabella'nın Manfred'in konuşmasından duyduğu iğrenmeye kadar birçok şeyi biliyordu, kiliseden bir tepki alana kadar boşanmayı engellemek aklına en yatan fikirdi. Rahip bu niyetle, prensin tereddütlerinden etkilenmiş gibi, "Lordum," dedi en sonunda, "yüce zatınızın söylediklerini düşünüp taşınıyorum, eğer hanımınıza karşı geliştirdiğiniz muhalefetin gerçek nedeni aslında vicdanınızın hassasiyetiyse sizin yüreğinizi katılaştırmak benden uzak olsun! Kilise hoşgörülü bir annedir; acılarınızı onun gözleri önüne serin, yalnızca o ruhunuza ferahlık temin edebilir; ya vicdanınızı tatmin ederek ya da tereddütlerinizin sınanması hususunda sizi özgür bırakarak ve neslinizin kanuni yollarla devam etmesi yolunda sizi hoşgörülü kılarak. Diğer meseleye gelince; eğer Leydi ısabella geri dönmeye ikna edilebilirse-" bu iyi insanı aldattığını düşünen, önceki samimiyetinin görünüşü kurtarmaktan başka

bir şey olmayan Manfred, rahibi arabuluculuk için ikna ettiğini düşünerek büyük bir sevinç içinde muhteşem vaatlerini tekrarladı." İyi niyetli rahip onun kendini de inandırdığı yalanları sabırla dinleyip bu fikirlerini desteklemek yerine büyük bir azimle değiştirmeye kararlıydı.

"Artık birbirimizi anladığımıza göre," dedi Prens, "beni bir noktada tatmin edeceğinizi umuyorum. Mahzende bulduğumuz genç kim? Isabella'nın ortadan yok oluşunda sır ortaklığınız olmalı. İçtenlikle söyleyin bana; o genç Isabella'nın sevgilisi mi? Ya da o genç bir başkasının tutkusu için aracılık yapan biri mi? Isabella'nın oğluma karşı ilgisizliğinden hep kuşkulandım. Bu kuşkuyu doğrulayan binlerce olay beynime üşüşüyor. Isabella bu konuda o kadar bilinçliydi ki koridorda onunla konuşurken şüphelerimi körükledi ve Conrad'a duyduğu soğukluktan ötürü kendini haklı çıkarmaya çalıştı." Prensesten çeşitli vesilelerle duyduğu o genç hakkında hiçbir şey bilmeyen rahip, ona ne olduğunu da bilmiyordu, Manfred'in bu aceleci mizacı karşısında hiçbir şey yeterli karşılığı görmeyecekti; bu yüzden onun zihnine kıskançlık tohumları ekmenin hiçbir yanlış tarafı olmayacağına karar verdi. Bundan ilerde yararlanabilirlerdi, bu beraberlikte ısrarcı davranırsa Prens'in Isabella'ya önyargılı bakmasını sağlayabilirler ya da dikkatini yanlış bir çiçekten uzaklaştırıp düşüncesini hayali entrikalar üzerinde yoğunlaştırarak onun yeni bir evlilik yapmasını engelleyebilirlerdi. Bu meşhum politika doğrultusunda, Isabella ile o gencin arasında bir ilişki olduğunu söyleyerek cevapladı Manfred'in inancını doğrulayacak şekilde cevapladı.

Her ikisini de ateşe atmak için tutkusunu ateşleyecek küçük bir nedene ihtiyacı olan prens, rahibin ima ettiği durumla çileden çıktı. "Bu entrikayı derinlemesine kurcalayacağım," diye bağırdı ve kendisi dönene dek orada kalmasını emrederek ani bir hareketle Jerome'u orada bırakarak, şatonun büyük salonuna seyirtti ve köylünün kendisinin huzuruna getirilmesi emrini verdi. "Durumun zorlaştı genç sahtekâr," dedi Prens, genç köylüyü görür görmez, "övündüğün o dürüstlüğüne ne oldu şimdi? Takdir-i ilahi, öyle mi? Ve gizli geçitin kapısının kilitini sana gösteren ay ışığı, ha? Bana

kim olduğunu ve prensesi ne kadar zamandır tanıdığını söyle küstah çocuk ve vereceğin cevapların dün geceki gibi kaçamak olmamasına özen göster, aksi takdirde işkence metotları tüm gerçeği senden söküp alır." Genç adam, prensesin ortadan yok olmasındaki payının keşfedildiğini sezinledi ve söyleyeceği herhangi bir şeyin artık prensese bir yararı ya da zararı dokunmayacağı sonucunu çıkararak, "Ben sahtekâr değilim Lordum," diye karşılık verdi, "ve böyle hakaretle hitap edilmeyi de hak etmiyorum. Dün gece bana yönelttiğiniz soruları cevapladığım dürüstlüğün aynısıyla konuşuyorum şimdi de; ve bu işkencelerinizden korktuğum için değil, ruhum yalandan nefret ettiği için. Lütfen sorularınızı tekrarlayın Lordum, gücümün yettiğince merakınızı tatmin etmeye hazırım." "Sorularımı biliyorsun," dedi Prens, "ve sadece kaçamak yanıtların için zaman kazanmaya çalışıyorsun. Doğruyu söyle, kimsin? Ve ne kadar zamandır tanıyorsun prensesi?"

"Bir önceki bir köyde işçiyim," dedi köylü, "adım Theodore. Prenses beni mahzende buldu dün gece. O saate kadar varlığından habersizdim." "Bunu duyduğuma, buna inanabildiğim ölçüde memnun olabilirim, ama önce senin hikâyeni dinleyeceğim, gerçekliğini araştırmadan önce yani. Söyler misin, prenses hangi nedenle kaçışını senin ellerine bıraktı? Hayatın vereceğin cevaba bağlı." "Bana uçurumun kıyısında olduğunu söyledi," dedi Theodore, "ve eğer şatodan kaçamazsa kendisini birkaç dakika içinde ebediyyen perişan kılacak bir tehlikenin içinde olduğunu söyledi." "Ve bu önemsiz dayanak ve aptal bir kızın ifadesi üzerine," dedi Manfred, "benim öfkelenmemi göze aldın?" "Kimsenin öfkesinden korkmam," dedi Theodore, "özellikle bir kadının kederi onu benim kanatlarım altına itmişse." Bu koğuşturma sırasında Matilda, Hippolita'nın odasına gidiyordu, Manfred'in oturduğu yerde, salonun en uç noktasında, Matilda ve Bianca'nın geçeceği cumbalı ve tahta döşemeli bir koridor vardı. Babasının sesini duyup etrafında toplanmış hizmetlileri de görünce durumu anlamak için durdu. Mahkûm hemencecik dikkatini çekti; istikrarlı ve sakin bir tavırla cevap vermesi, son verdiği karşılıktaki kadınlara karşı inceliği, Matilda'nın ilk defa açık seçik duymuş olduğu sözler onu mahkûmun

iyiliği için uğraşmaya sevk etti. İlgilendiği kişi asil, yakışıklı ve kendine hakimdi, ancak çehresi kısa sürede Matilda'nın dikkatini çekti. "Aman Tanrım, Bianca" dedi Prenses yavaşça, "rüya mı görüyorum, yoksa bu genç galerideki Alfonso'nun resmine tıpatıp benziyor mu?" Başka bir şey söyleyemedi. Zira babasının sesi her sözde biraz daha yükseliyordu. "Bu yersiz cesaretin," dedi Manfred, "önceki bütün küstahlıklarından baskın çıkıyor. Küçük gördüğün gazabın hışmına uğrayacaksın. Tutun onu!" diye devam etti Manfred, "ve bağlayın. Prensesin gözdesi hakkında duyacağı ilk haber; kafasını kendisinin uğruna yitirdiği olacak." "Bana karşı gösterdiğiniz adaletsizlik," dedi Theodore, "beni prensesi sizin eziyetinizden uzaklaştırmakla iyi bir iş yaptığım konusunda ikna ediyor. Bana ne olursa olsun, yeter ki o mutlu olsun!" "Bu bir âşık," diye bağırdı Manfred öfkeyle, "ölümün kıyısındaki bir köylü böylesi duygularla neşelenemez. Söyle bana, söyle gözü pek çocuk, kimsin sen? Aksi halde işkence aleti bu sırrı senden koparacak." "Beni ölümle tehdit ettiniz zaten," dedi genç, "size anlattığım gerçek yüzünden. Samimiyetim yüzünden umabileceğim desteğin hepsi buysa, sizin nafile merakınızı gidermek için daha fazla ayartılamam." "Demek ki konuşmayacaksın?" dedi Manfred. "Asla," dedi öteki. "Sarayın avlusuna götürün onu," dedi Manfred, "kafasının bedeninden ayrıldığını hemen şimdi göreceğim." Bu sözleri duyan Matilda bayıldı. Bianca çığlık atıp haykırmaya başladı: "İmdat! ımdat! Prenses öldü!" Manfred bu bağırtıları duyup meselenin ne olduğunu öğrenmek istedi. Sesleri duyan genç köylü de dehşetle sarsıldı ve o da merakla aynı soruyu sordu, ama Manfred onun bir an evvel avluya götürülmesi ve Bianca'nın çığlıklarının sebebi anlaşılana kadar idam için orada bekletilmesi emrini erdi. Manfred olayın iç yüzünü anlayınca durumu kadınca bir paniğe yordu ve Matilda'nın odasına taşınmasını emrederek avluya koşarak muhafızlarından birini çağırdı Theodore'a dizüstü çöküp ölümcül darbeyi almaya hazır olmasını emretti.

Cesur genç korkunç cezayı Manfred'inkinden başka bütün yüreklere dokunaklı gelen bir tevekkülle kabullendi. Prensese ilişkin duyduğu sözlerin anlamını çözebilmeyi bütün kalbiyle diledi,

ama zalim hükümdarı prensese karşı daha çok çileden çıkarmaktan ürktüğü için vazgeçti. İstemeye tenezzül edeceği tek lütuf, kendisinin cennette huzurunu sağlayacak bir papazla günah çıkartmasına izin verilip verilmeyeceğiydi. Gencin geçmişiyle ilgili şeyler öğrenmek için papazın aracılığından medet uman Manfred bu dileği seve seve kabul etti ve Peder Jerome'un kendi tarafında olduğunu düşünüp, onun çağrılması ve mahkûmla ilgilenmesi için emir verdi. İhtiyatsızlığının sebep olacağı felaketi fark etmiş olan kutlu kişi prensin önünde diz çöktü ve matem dolu bir edayla masum kanının akıtılmaması için ona yalvardı. Boşboğazlığı yüzünden kendini en acıklı deyimlerle suçladı, genci suçsuz çıkarmaya çalıştı ve zalim hükümdarın öfkesini yumuşatmak için elinde başka bir yöntem kalmadı. Jerome'un yalvarışlarıyla teskin olacağına daha da köpüren Manfred, Jerome'un sözlerini geri almasıyla onun da kendisine entrika çeviren bir zanlı konumuna girdiğini düşünüp, rahiplik görevini yerine getirmesini emretti ve mahkûma günah çıkarması için birkaç dakikadan fazla zaman tanınmayacağını söyledi. "Fazla zamana ihtiyacım yok, Lordum," dedi bahtsız genç adam, "Tanrı'ya şükür, pek fazla günahım yok, yaşamımdan bekleyeceğim fazla bir şey de yok. Kurula gözyaşlarını iyi peder, hadi çabucak bitirelim. Kötü bir dünya bu ve onu terk ettiğim için pişmanlık duymama da gerek yok." "Oh, zavallı genç" dedi Jerome, "beni görmeye nasıl katlanıyorsun? Senin katilin benim. Seni bu kederli saate getiren benim." "Seni yürekten affediyorum," dedi genç, "Tanrı'nın da beni affetmesi ümidiyle. İtirafımı dinle peder ve beni takdis et." "Seni son yolculuğuna gerektiğince nasıl hazırlayabilirim?" dedi Jerome, "düşmanlarını bağışlamaksızın korunamazsın ve ordaki kâfiri bağışlayamazsın." "Bağışlayabilirim," dedi Theodore, "bağışlıyorum." "Bu size dokunaklı gelmiyor mu, zalim prens?" dedi rahip. "Sizi ona son görevinizi yapasınız diye çağırdım," dedi Manfred sert bir şekilde, "onun adına yalvarasınız diye değil. Beni ona karşı kışkırtan ilk kişi sizsiniz, vebali boynunuza olacak."
"Öyle olacak, öyle olacak," dedi iyi insan, üzüntüden adeta can çekişerek. "Sen ve ben, bu kutlu gencin gideceği yere gitmeyi asla ümit edemeyiz." "Kısa kesin," dedi Manfred, "artık ne kadın çığlık-

çığlıklarıyla

larıyla ne de rahiplerin sızlanışlarıyla hareket edecek değilim." "Ne?" dedi genç, "Kaderimin duyduklarıma vesile olmuş olması mümkün mü? Prenses yine sizin kontrolunuz altında mı?" "Benim gazabımı hatırla," dedi Manfred, "kendini şu son ana hazırla." Manfred'in yükselen hıncını hisseden ve gerek peder gerekse bütün seyircilere içinde bulunduğu çaresizliği aşılayan, herkesin merhamet duyduğu genç duygularını bastırdı, yakasını çözüp yeleğini çıkardı ve dua etmek için diz çöktü. O yere çömelirken, gömleği hemen omuzlarının altına doğru sıyrıldı ve kanlı bir ok işareti ortaya çıktı. "Güzel Tanrım!" diye bağırdı kutlu kişi, "Kimi görüyorum? Benim oğlum bu! Theodore'um!"

Birbirinin peşi sıra gelen tutkuların tasvir edilemezliği iyi bilinmeli. Dökülen gözyaşları neşeyle duracağına bu mucizeden dolayı daha da arttı. Lordlarının gözüne bakarak neler hissetmeleri gerektiğini sorgular gibiydiler. Şaşkınlık, şüphe, şefkat, saygı birbirini tamamlıyordu gencin yüzünde. Yaşlı adamdan dökülen gözyaşlarını alçakgönüllü bir uysallıkla izledi ve kucakladı onu, gene de ümidinin gevşemesinden korkarak ve Manfred'in huyunda ne gibi bir yumuşama olduğuna kuşkuyla bakarak, prense doğru bir bakış fırlattı, sanki, "Böyle bir manzara karşısında hiçbir şey olmamış gibi davranabilecek misin?" der gibiydi.

Manfred bu durumdan etkilenebilecek bir yüreğe sahipti. Şaşkınlığı yüzünden kızgınlığını unutmuştu, yine de gururu etkilendiğini kendisine itiraf etmesini engelliyordu. Hatta bu tesadüfün pederin genci korumak maksadıyla çevirdiği bir entrika olup olmadığından bile kuşkulandı. "Ne demek bu?" dedi, "o nasıl senin oğlun olabilir? Bir köylünün çocuğunu gayrı meşru ilişkilerinizin meyvesi olarak ilan etmek mesleğinle ve mukaddes kişiliğinle bağdaşıyor mu?" "Aman Tanrım," dedi kutlu kişi, "onun benden olup olmadığını mı soruşturuyorsunuz? Onun babası olmasaydım, şu anda duyduğum ızdırabı duyabilir miydim?! Ona kıyma iyi prens, canını bağışla ve bana da dilediğince söv." "Canını bağışla! Canını bağışla!" diye bağırdı etrafta toplanmış olanlar, "bu iyi adamın hatırı için!" "Susun," dedi Manfred sert bir şekilde, "özür dilemeye niyetlenmeden önce daha fazlasını bilmeliyim. Bir azizin piçi aziz

olmayabilir." "Acımasız Lord," dedi Theodore, "zalimliğine bir de hakaret ekleme. Eğer ben bu muhterem adamın oğluysam -gerçi sizin gibi prens değilim ama - bilin ki damarlarımda onun kanı akıyordur." "Evet," dedi rahip araya girerek, "onun kanı asildir ve sizin söylediğiniz gibi aşağılık değildir Lordum. Sen benim meşru oğlumsun; ve Sicilya, Falconara kadar kadim birkaç aileye sahip olmakla övünür. Ama heyhat! Lordum, kan nedir ki? Asalet nedir ki? Bizler hep sürüngenleriz, sefil, günahkâr yaratıklarız. Bizi ürediğimiz zerreden ayırt eden ve nereye geri dönmemiz gerektiğini tayin eden şey yalnızca Tanrı'ya hürmettir." "Vaaza ara ver," dedi Manfred, "bundan böyle rahip Jerome olduğunu unut, ama Falconara'yı hesaba kat. Geçmişini öğrenmeliyim, daha sonra ahlak dersi vermek için elbet zamanın olacak, eğer ordaki sebatkâr suçlunun faziletini edinememişsen." "Aziz Meryem!" dedi rahip, "Lordum, bir babanın kendine ait hayatını ve uzun zamandır kayıp çocuğunu reddetmesi mümkün mü? Beni ayaklar altında çiğneyin Lordum, hor görün, eziyet edin, onun yerine benim canımı alın, ama oğluma kıymayın!"

"Hissedebiliyorsun öyleyse," dedi Manfred, "tek bir çocuğu kaybetmenin ne demek olduğunu? Bir iki saat önce bana çekilmemi salık vermiştin, kader yaptığından hoşnutsa evim mahvolabilir." "Heyhat Lordum!" dedi Jerome, "gücendirdiğimi itiraf ediyorum ama, yaşlı bir adamın acılarını daha da arttırmayın. Ailemi methediyor değilim, böylesi gösterişler de geçmiyor aklımdan, bu çocuk için yalvarmam doğaldır, o kendisini doğuran sevgili kadının bir hatırası. Ya o, Theodore, o öldü mü?" "Onun ruhu uzun zamandır meleklerle beraber," dedi Theodore. "Nasıl?" diye haykırdı Jerome, "söyle bana, yoo mutludur mutlaka! Artık tamamen benim sorumluluğumdasın. Haşmetli Lord! Bana, bana zavallı çocuğumun hayatını bahşeder misiniz?" "Manastıra geri dön," diye cevapladı Manfred, "prensesin buraya gelmesini sağla, bildiklerin neler olursa olsun emirlerime boyun eğ ve ben de sana oğlunun hayatını bağışlayayım." "Aman Lordum," dedi Jerome, "bu sevgili gencin güvenliği için ödemem gereken bedel dürüstlüğüm mü?" "Bana sorarsanız," diye bağırdı Theodore, "senin vicdanını lekele-

lekelemektense

mektense binlerce kere öleyim daha iyi. Bu zalimin senden umduğu nedir? Prenses onun kudretinden uzaktayken güvende mi? Onu koru saygıdeğer insan! Ve bırak Lordun tüm gazabı üzerime çullansın." Jerome gencin tezcanlılığını yatıştırmaya çalıştı, Manfred'i daha sonra cevaplayabilirdi. Atların nal sesleri duyuldu ve şatoda duran pirinçten bir trampet aniden çalmaya başladı. Aynı anda şahane miğferin üstündeki ve hâlâ avlunun öbür ucunda duran samur sorguç şiddetle çalkalandı ve sanki görünmez bir taşıyıcı tarafından eğilir gibi üç defa selam verdi.

~ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ~

Pirinçten trampetin sesiyle uyumlu olarak sallanan mucizevi kaskın sorgucunu gördüğünde Manfred'in kalbine kuşku düştü. "Peder!" diye sesledi Falconara Kontluğundan vazgeçmiş olan Jerome'a, "bu olanların anlamı ne? Birini incittiysem" -sorgucun tüyleri öncekinden daha da şiddetle sarsıldı- "Ben mutsuz bir prensim!" diye bağırdı Manfred. "Kutsal Peder! Dualarınızla benim yardımcım olur musunuz?" "Lordum," diye karşılık verdi Jerome, "hiç şüphe yok ki Tanrı onun yolundakilerle alay ettiğiniz için darılmıştır. Kendinizi kiliseye teslim edin ve onun vekillerine eziyet etmekten vazgeçin. Bu masum genci serbest bırakın ve taşıdığım kutsal kimliğe saygı duymayı öğrenin, göreceksiniz Tanrı önemseyecektir." -Trampet tekrar çaldı- "Çok telaşlı olduğumu kabul ediyorum," dedi Manfred, "Peder, Kale kanalının oraya gidip kapıdakinin kim olduğunu öğrenir misiniz?" "Theodore'un hayatını bana bağışlar mısınız?" diye karşılık verdi rahip. "Evet bağışlarım," dedi Manfred.

Jerome oğlunun boynuna sarılarak ruhunun taşkınlığını ortaya koyan gözyaşı selini boşalttı. "Kapıya gitmeye söz verdin," dedi Manfred. "Kalbimin bu hediyesi için ilkin size teşekkür etmemi yüceliğinizin mazur göreceğini sanıyorum," diye cevapladı rahip. "Gidin değerli bayım," dedi Theodore, "prense itaat edin, onun dileğinin yerine getirilmesinin benim yüzümden geciktirilmeye layık değilim ben."

Jerome gereken araştırmayı yaparak cevapladı; "Bir haberci!" "Kimden?" dedi Manfred. "Süvari Kılıçlı Devasa Şövalyeden!" dedi haberci, "Otranto'yu gasp eden kişiyle konuşmalıyım." Jerome prense döndü ve dile getirilmiş mesajı kelimesi kelimesine tekrarlamakta kusur etmedi. İlk sözler Manfred'i dehşetle sarstı, ama gaspçı olarak tanımlanması öfkesini yeniden kabarttı ve bütün cesaretini alevlendirdi. Gaspçı! "Küstah hain" diye bağırdı Manfred, "bana isim yakıştırmaya kim cüret edebilir? Çekilin peder, bu keşişlere göre bir iş değil. Bu kibirli adamı kendim karşılayacağım. Manastırınıza dönün ve prensesin dönüşünü ayarlayın, oğlunuz sa-

dakatinize karşılık rehin kalacak, hayatı sizin itaatkârlığınıza bağlı." "Aman Tanrım, Lordum," diye haykırdı Jerome, "yüceliğiniz şu ana kadar oğlumu serbestçe bağışladı, Tanrı'nın müdahalesini bu kadar mı çabuk unuttunuz?" "Tanrı," diye karşılık verdi Manfred, "yasal geçerliliği olan prenslerin unvanlarıyla oynayacak haberciler göndermez. Rahipler aracılığıyla arzularını bildireceğinden bile kuşkum var, ama bu senin meselen, benim değil. Şimdilik benim dileğimi biliyorsun ve prensesle dönmeyecek olursan, oğlunu koruyacak olan arsız bir haberci değildir."

Kutlu kişi için cevap vermek boşunaydı. Manfred şatonun yan kapısına gitmesini istedi ve papazın ardından kalenin kapatılmasını emretti bazı yardımcılarına Theodore'un siyah kuleye yerleştirilip sıkı bir şekilde korunmasını buyurdu; bu arada nadir de olsa baba ile oğlun ivedilikle kucaklaşmalarına izin verdi. Sonra salona çekilip prensçe bir edayla kendini koltuğa yerleştirerek habercinin huzuruna kabulünü emretti.

"Tamam, seni küstah" dedi Prens. "Benimle alıp veremediğin ne?" "Size geldim Manfred," dedi haberci, "Otranto Prensliği'nin gaspçısı, şanlı ve yenilmez şövalye gelen muazzam süvarinin şövalyesi: Lord'u, Vicenza Markisi Frederic adına, Leydi Isabella'yı isterler; ve sizi prensin kızını himayenize hainlikle katmakla ve bunu sağlamak için onun yokluğunda sahtekâr muhafızlarına rüşvet vermekle suçluyor: ve o sizden Otranto Prensliği'ni bırakmanızı talep ediyor, Lord Frederic'ten gasp etmiş olduğunuz prensliği, son adil Lord iyi Alfonso'ya en yakın kandan olana bırakmanızı talep ediyor... Bu taleplere anında uymadığınız takdirde sizi teke tek dövüşe davet ediyor."

"Nerede bu kendini beğenmiş? Kim yolladı seni?" dedi Manfred. "Millerce ötede," dedi haberci. "Lordunun talebini gerçekleştirmeye geliyor; o ne kadar gerçek bir şövalye ise, siz de bir o kadar gaspçı ve tecavüzcüsünüz."

Bu meydan okuyuş onur kırıcıydı, Manfred markiyi kışkırtmanın kendisi için bir faydası olmadığını düşündü. Frederic'in taleplerinin ne kadar iyi temellendirildiğinin farkındaydı, ayrıca bunu ilk defa duyuyor da değildi. Frederic'in ataları iyi Alfonso'nun

ölümünden sonra, resmî bir dayanak olmaksızın Otranto Prensi'nin egemenlik alanını kendi kontrollerine geçirmişlerdi; Manfred, onun babası ve büyükbabası Vicenza evinin buna karşı koyacağı kadar güçlüydüler. Savaşçı ve âşık genç prens Frederic güzel bir bayanla evlenmiş ve bu kadın Isabella'nın doğumunun ardından ölmüştü. Kendisinin ölümünden öyle çok etkilenmişti ki, istavroz çıkarıp kafirlerle yaptığı savaşta yaralandığı kutsal topraklara gitmişti, hapis yatmış ve öldüğü rapor edilmişti. Haber Manfred'e ulaştığı zaman Manfred Leydi Isabella'nın velayetine sahip olan hamilerine onu oğlu Conrad'ın gelini olmak üzere kendisine teslim etmeleri için rüşvet vermişti; bu evlilikle iki evin akrbalığını sağlayarak kendi durumunu meşrulaştırmayı amaçlıyordu. Conrad'ın ölümü üzerine bu dürtü onu birdenbire Isabella'yla kendisinin evlenmesi kararına sevk etti ve şimdi aynı düşünce bu evlilik için Frederic'in onayını kazanmaya niyetlendirdi onu. Bu Bey politika doğrultusunda Frederic'in şato'ya davet edilmesine karar verdi; yalnız Frederic'in Isabella'nın kaybolduğundan haberi olmamalıydı, bunun için emrindekilere şövalyenin maiyetiyle asla yanyana gelmemeleri konusunda çok sert emirler verdi.

"Haberci," dedi Manfred bu düşünceleri hazmeder etmez, "efendine geri dön ve ona aramızdaki ihtilafı kılıçla çözmeden önce Manfred'in kendisiyle konuşacakları olduğunu söyle. Kendilerinin ve maiyetinin tam bir güvenlik içinde olacağı ve nazik bir kabul göreceği şatoya gerçek bir şövalya olan benim tarafımdan davet edildiğini bildiririm. Aramızdaki kavgayı dostça düzeltemezsek bile buradan güvenlik içinde yola çıkacağına ve silahlar hukukuna uygunlukla tam donanımlı alarak ayrılacağına yemin ederim. Öyleyse yardımcım olsun Tanrı ve onun kutsal kutsal varlığı!" Haberci üç defa eğilerek selam verdi ve huzurundan çekildi.

Bu görüşme esnasında Jerome'un aklı birbirine karşıt binlerce tutkuyla çalkalandı. Oğlunun hayatı için duyduğu endişeyle titredi; ve ilk düşüncesi onun şato ya geri dönmek için ikna etmekti. Manfred'le onun birlikteliği düş ncesinden daha az endişe duyuyordu. Hippolita'nın kocasına d yduğu isteğe sınırsız boyun eğişinden korktu, gerçi şüphesi yo :tu, ama boşanmaya razı gelme-

gelmemesi

mesi için onun dindarlığına başvurabilirdi, ona ulaşmanın bir yolu olsaydı keşke, gene de Manfred engelin kendisinden kaynaklandığını keşfedebilir ve bu da Theodore'un hayatı için eşit derecede tehlike oluşturabilirdi. Jerome Manfred'in unvanıyla oynama yetkisine haiz habercinin nereden geldiğini öğrenmek için sabırsızlanıyordu, Isabella manastırı terk ederse kaçışı kendisinin üzerine yıkılabilir diye manastırdan ayrılmaya cesaret edemiyordu...

Kederle manastıra döndü, çözüm bulmak için nasıl davranması gerektiği konusunda kararsızdı. Onu verandada karşılayan bir keşiş hüzünlü havasını sezip, "Heyhat kardeşim," dedi, "bizim mükemmel prensesimiz Hippolita'yı kaybettiğimiz doğru mu?" Kutsal kişi haykırmaya başladı; "Ne demeye çalışıyorsun kardeşim. Şatodan şimdi geldim ve onu bıraktığımda sağlığı mükemmeldi." "Martelli," diye cevapladı öteki rahip, "on beş dakika kadar önce şatonun yanındaki yoldan rahibe manastırına gitmiş, ona prensesin öldüğünü bildirmişler. Bütün kardeşler onun daha iyi bir hayata geçmesi için dua etmeye gittiler, ben senin dönüşünü beklemeye karar verdim. Onlar senin o iyi Leydi'yle olan kutsal temasını biliyorlar ve bunun sende yol açabileceği keder konusunda endişeliler. Ağlamak sızlanmak için bütün gerekçeler elimizde gerçekten; o bizim evimizin annesiydi. Ama bu hayat uzun ve çetin bir yolculuk, şikayet etmemeliyiz, hep onun peşinden gitmeliyiz; sonumuz onunki gibi olsa bile!" "İyi kardeş, rüya görüyorsun," dedi Jerome "sana şatodan geldiğimi ve prensesin iyi durumda olduğunu söylüyorum. Leydi Isabella nerde?" "Zavallı hanımefendi!" diye cevapladı rahip, "ona kötü haberleri verip kendisine ruhsal huzur önerdim, ona ölümlülüğün fani koşullarını hatırlatıp peçe takmasını salık verdim. Kendisine Aragonlu kutsal prenses Sanchia'nın örneğini aktardım." "Gayretin övgüye değer," dedi Jerome sabırsızlıkla, "ama şu anda gereksiz: Hippolita'nın durumu iyi, en azından öyle olduğu konusunda Lord'a güveniyorum, gene de zannederim prensin dürüstlüğü... kardeşim, Leydi Isabella nerede ama?" "Bilmiyorum," dedi rahip, "çok ağladı ve odasına çekileceğini söyledi." Jerome yoldaşını bir anda bırakıp prensese doğru koşturdu, ama odasında değildi. Manastır eşrafını sorgudan geçirdi, ama onun hak-

kında herhangi bir bilgi edinemedi. Boş yere manastırı ve kiliseyi baştan sona araştırdı, çevre binalarda görülüp görülmediğine dair bir bilgi alabilmek maksadıyla haberciler gönderdi, ama bir sonuç yoktu. İyi insanın zihninin karışıklığını anlatmaya hiçbir söz yeterli değildi. Manfred'in karısının vaktinden önce ölmesini sağladığından kuşkulanan Isabella'nın iyice paniğe kapılıp daha da gizli bir yere saklandığı yargısına vardı. Bu yeni ortadan yokoluş muhtemelen prensin öfkesini doruklara taşıyacaktı. Hippolita'nın ölüm haberi, gerçi tamamen imkansızmış gibiydi, korkusunu arttırdı, Isabella'nın kaçışı onun Manfred'den bir koca olarak tiksindiğini ortaya koymuştu. Jerome bundan rahatsızlık duyabilirdi. Zira oğlunun hayatını tehlikeye sokuyordu. Şatoya geri dönmeyi ve çoğu rahip kardeşlerini de kendisinin Manfred'e karşı masumluğuna şahitlik etsinler ve gerekirse Theodore için kendisiyle beraber Manfred'e yalvarsınlar diye yanına katmayı kararlaştırdı.

Bu arada prens avluya geçerek yabancı şövalye ve maiyetindekilerin kabulu için şatonun kapılarının tamamıyla açılması emrini verdi. Birkaç dakikada süvari alayı geldi. Önce iki haberci asalarıyla beraber vardılar. Arkasından trampetler taşıyan iki uşağın eşlik ettiği bir haberci. Sonra da yüz kadar yaya muhafız. Arkalarından birçok at takip ediyordu. Onlardan sonra şövalyenin renkleri olan kızıl ve siyaha bezenmiş elli kadar yaya. Arkasından yedek bir at. İki haberci at sırtında Vicenza ve Otranto'nun parçalı armaları bulunan sancağı taşıyan centilmenin her iki yanında yer alıyorlardı, bu durum Manfred için kızgınlık vesilesiydi, ama o bu tür kızgınlıkları sineye çekti. İki uşak daha. Şövalyenin papazı dua ediyordu. Önceki gibi giyinmiş elli yaya daha. Büsbütün zırh giyinmiş, miğferlerinin alt kısmı aşağıya doğru olan iki şövalye baş şövalyeye eşlik ediyordu. İki şövalyenin silahtarları onların kalkan ve aletlerini taşıyordu. Ve şövalyenin kendi silahtarı. Kocaman bir kılıcı taşıyan ve ağırlığı altında bayılacakmış gibi görünen yüz kişilik bir grup. Şövalyenin kendisi doru bir küheylanın üzerinde, tepeden tırnağa zırhlı, mızrağı gözden ırak, yüzü miğferinin içine bütünüyle gizlenmiş, miğferi de iri kızıl ve kara tüylerle örtülmüş. Trampet

ve davul taşıyan elli kişilik muhafız grubu baş şövalyeye yer açmak için sağa sola yalpalayan alaya yaklaştı.

Şövalye kapıya yaklaşır yaklaşmaz durdu ve öne çıkan haberci meydan okuyan o sözleri tekrar dile getirdi. Manfred'in gözleri o muazzam kılıç üzerinde sabitleşmişti ve düello davetine iştirak edecek gibi değildi, ama dikkati arkasından esen şiddetli bir rüzgârla çabucak dağıldı. Dönünce büyülü miğferin tüylerinin daha öncekine benzeyen olağanüstü bir şekilde çalkalandığını gördü. Onun kaderini belirlermiş gibi görünen gelişmelere razı gelerek altında boğulmamak için Manfred'inki gibi bir cesaret gerekiyordu. Yine de yabancıların varlığını küçümser bir ifadeyle, o her zamanki cesaretine ihanet etmediğini gösterir şekilde, açık açık şunları söyledi; "Sayın Şövalye, kim olursanız olun size hoşgeldiniz diyorum. Ölümcül bir nedenle buradaysanız, yiğitliğiniz kendi özdeşiyle karşılaşacaktır ve eğer gerçek bir şövalyeyseniz meselenizi halletmede büyücülüğe prim vermeyi küçük göreceksiniz. Bu kehanetler ister cennetten olsun ister cehennemden, Manfred davasının haklılığına ve evini hep korumuş olan St. Nicholas'ın yardımına güveniyor. Attan inin şövalye ve dinlendirin kendinizi. Yarın fuar meydanı sizin için hazır olacak ve cennet adil olan tarafın yanında yer alacak."

Cevap vermedi şövalye, ama atından indi ve Manfred tarafından şatonun büyük salonuna kadar eşlik edildi. Avluyu geçerlerken şövalye mucizevi kaskı seyretmek için durdu ve yere diz çökerek bir süre içinden dua etti. Doğrularak prense yolu göstermesi için işaret etti. Salona girdiklerinde yabancıya silahlarından arınmasını önerdi, ancak şövalye reddettiğini belirtir şekilde başını salladı. "Sayın Şövalye," dedi Manfred "bu davranışınız hiç de nazik değil. Ama inancım dolayısıyla sizinle çekişecek değilim, Otranto prensinden şikayet etmeniz için de bir sebebiniz olmayacak. Bir hıyanet tasarlamış değilim. Umarım sizin de niyetiniz bu değildir. İşte, rehin vereceğim bu şeyi al -ona yüzüğünü vererek- arkadaşlarınız ve siz misafirperverliğimizden hoşlanacaksınız. Yiyecek ve içecekler gelene kadar burda dinlenin: Maiyetinizin kalacağı yer için gerekli emirleri verip geri döneceğim." Üç şövalye onun neza-

ketini kabul edişin bir göstergesi olarak selam verdiler. Üç şövalye onun nezaketini kabul edişin bir göstergesi olarak selam verdiler. Manfred yabancının maiyetini prenses Hippolita tarafından yolcuların kabulü için kurdurulan bitişikteki yurda yerleştirdi. Onlar bahçede yarda gitmek için kapıya doğru yönelirken, o muazzam kılıç tutanların elinden kurtulup zemine, tam miğferin karşısına yuvarlandı ve öylece hareketsiz kaldı. Manfred bu olağandışı görüntüleri neredeyse hissiz bir şekilde karşıladı, bu yeni mucizenin de şaşkınlığını atlatıp eğlencenin hazırlanmış olduğu salona geri döndü ve sessiz misafirlerini kendi yerlerini almaya davet etti. Nasılsa hastalıklı kalbi huzursuzdu, yanındakilere eğlence sırasında arkadaşlık etmeye çalıştı. Onlara çeşit çeşit sorular sordu, ancak yalnızca işaretlerle yanıt aldı. Onlar miğferlerini ancak kendilerini beslemeye yetecek kadar kaldırdılar. "Baylar" dedi Prens, "benimle görüşmeyi küçük gören sizler bu duvarların arasında ağırladığım ilk misafirlerimsiniz; sık sık olan bir şey değil bu, prensler devlet ve itibarlarını yabancı ve dilsizlere karşı pek tehlikeye atmazlar. Vicenzalı Frederic adına geldiğinizi söylüyorsunuz; eskiden beri duyduğuma göre cesur ve nazik bir şövalyeymiş, ifademi mazur görün ama, eşidi olan bir prensle sosyal ilişki içindeyken onu seviyesinin altında görmez ve zırhlar arasında meçhule gark olmazmış. Hâlâ susuyorsunuz! Pekâlâ, nasıl olacaksa öyle olsun. Misafirperverlik ve şövalyelik kanunlarına göre sizler bu çatının altındaki efendilersiniz, dilediğinizce davranın, ama gelin bir kadeh şarap verin bana, sizin güzel hanımlarınızın sağlığına içmemi reddetmeyeceksiniz herhalde." Baş şövalye içini çekti ve ıstavroz çıkardı, sofradan kalkıyordu. "Sayın Şövalye," dedi Manfred, "söylediklerim şaka olsun diyedir. Sizi hiçbir şeye zorluyor değilim, kendi beğenilerinize kulak verin. Madem şenlik ruh halinize uymuyor, öyleyse karamsar olalım. Bakarsınız iş konuşmak beğeninize daha çok hitap eder, hadi çekilelim ve göz önüne sermeye çalıştığımın mazinizle ilgili harcadığım boşuna çabalara oranla bunun tatmin edici olduğunu görelim."

Sonra Manfred üç şövalyeye dahili odalardan birine dek refakat etti, kapıyı kapadı, onları oturmaya davet ederek şef konumundaki kişiye hitap etmeye başladı:

"Geldiniz, sayın şövalye, anladığım kadarıyla Vicenza Marki'si namına geldiniz, kendisinin yasal vekillerinin rızasıyla kutsal kilisenin indinde oğluma düşünülmüş olan Vicenza Markisi'nin kızı Leydi Isabella'yı geri istemek için ve benden tahtı bırakarak hakimiyeti rahmetli Alfonso'ya en yakın kan bağına sahip olan Lordunuza bırakmamı talep etmek için. Benden talep ettiğiniz ikinci mesele üzerinde duracağım ilkin. Biliyor olmalısınız, Lordunuz da biliyordur, babam Don Manuel'den bana intikal eden Otranto Prensliği'nden memnunum, ona da onun babası Don Ricardo'dan kalmış. Onların atası Alfonso kutsal topraklarda çocuksuz ölürken tüm malvarlığını sadık hizmetlerini göz önüne alarak büyükbabam Don Ricardo'ya miras bırakmış." -Yabancı başını salladı- "Sayın Şövalye," dedi Manfred dostça, "Ricardo yiğit ve dürüst bir insandı, dindar biriydi, bitişikteki kilise ve iki manastıra bağlı vakıf onun cömertliğine şahittir. Özellikle de aziz Nicholas tarafından himaye edilir. Büyükbabam güçsüz biriydi, demek istediğim Don Ricardo güçsüzdü. Özür dilerim, sizin müdaheleniz beni altüst etti. Büyükbabamın anısını yüceltmem gerekir. Ve baylar o bu mal varlığını elinde tuttu, güçlü kılıcı ve aziz Nicholas'ın inayetleri sayesinde elinde tuttu, sonra da babam, baylar daha sonra ne olduğuna geleyim mi? Lordunuz Frederic kan bağınca en yakın kişi. Egemenliği simgeleyen kılıca kendi armamı işlettim. Lordunuz Frederic'in nerde olduğunu sorabilir miyim? Gelen haberler kendisinin sürgünde öldüğü yolunda. Siz diyorsunuz ki, hareketleriniz gösteriyor ki; o yaşıyor - sorguluyor değilim -isterdim ki baylar, isterdim ki- ama hayır, yapmayacağım. Diğer prensler Frederic'in becerebilirse teke tek bir dövüşle mirasını geri almasını öneriyorlar: o prensler böylece nourlarını korur ve her şeyi meçhul dilsizlerin kararına teslim etmezlerdi. Özür dilerim baylar çok heyecanlıyım, ama kendinizi benim yerime koyun, cesur şövalyeler olarak siz de öfkeye kapılmaz mıydınız, sizin olanı sahiplenmek ve söz konusu olan ceddinizin onurunu korumak için? Konuya dönelim. Sizler

benden Leydi Isabella'yı teslim etmemi talep ediyorsunuz. Baylar, onu almaya yetkili olup olmadığınızı sormak durumundayım." -Şövalye, "evet" anlamında başını salladı- "Onu almak," diye devam etti Manfred, "Tamam onu almaya yetkilisiniz, ama sayın şövalye bunun için güç kullanmaya yetkili olup olmadığını -Şövalye "evet" anlamında başını salladı- "Bu da iyi," dedi Manfred, "öyleyse yapacağım teklifi dinleyin: sizlerin huzurunda ne kadar güçsüz bir adam olduğumu görüyorsunuz" -ağlamaya başlar.- "Şefkatiniz beni destekliyor, buna hakkım da var gerçekten. Şunu bilmelisiniz ki, dün sabah yegane ümidimi, sevinç kaynağımı, evimin direğini kaybettim, Conrad öldü." (Şövalyeler şaşırma belirtisi gösterdiler.) "Evet baylar, kader oğlumu elimden aldı. Isabella ise serbest." "Öyleyse onu iade edecek misin?" diye gürledi baş şövalye, sessizliği bozarak." "Bana karşı biraz sabırlı olun," dedi Manfred, "iyi niyetli şahitliğiniz aracılığıyla onu bulmaktan memnunluk duyardım, bu meseleyi de kansız çözümlemiş olurduk. Bundan sonra söylenecek sözlerimin emir vermekle hiç ilgisi yok. Sizler bende dünyadan iğrenen birini görüyorsunuz; oğlumun kaybı beni dünyevi ilgilerden soğuttu. Büyüklük ve kudret artık gözümde cazibesini yitirdi. Ceddimden bana onurla devrolunmuş bu saltanatı oğluma geçirmek istiyordum, ama bitti artık. Hayatın kendisi bana o kadar tanıdık ki sizin meydan okuyuşunuzu sevinçle kabullendim, iyi bir şövalye için mezara girmek görevine başlamak kadar heyecan vericidir. Tanrı'nın arzusu ne olursa olsun ben ona teslimim baylar, bir sürü kederle dolu biriyim. Manfred'in sahip olmak isteyeceği hiçbir nesne yoktur" -Şövalye bilmediğini gösteren bir işarette bulundu ve Manfred'in söyleyeceklerini merakla bekler gibiydi- "Mümkün müdür, beyler?" diye devam etti prens, "hikâyemin sizin için bir sır olması, bana ve prenses Hippolita'ya ilişkin hiçbir şey duymadınız mı?" -Başlarını salladılar- "Hayır mı? Peki öyleyse beyler, öyledir. Siz beni hırslı sanıyorsunuz, hırs yazık ki çok daha pürüzlü unsurlardan oluşur. Hırslı olsaydım, vicdani kararsızlıklar cehennemine yıllardan beri yem olmazdım. Evet, sabrınızı zorluyorum, kısa keseceğim. Biliniz ki uzun zamandan beri prenses Hippolita ile olan birlikteliğim aklımda problem yaratıyor.

Oh beyler! O mükemmel kadın size aşina olsaydı onu bir hanımefendi gibi beğendiğimi, onu bir arkadaş gibi aziz tuttuğumu biliyor olsaydınız keşke. Ama insan kusursuz mutluluk için doğmuyor. O benim vicdani tereddütlerimi paylaşıyor ve onun rızasıyla bu meseleyi kilisenin huzuruna sunuyorum, zira biz yasaklanmış ölçüler içinde bağlıyız birbirimize. Her saat kesin bir cezanın bizi birbirimizden ebeddiyen ayıracağını düşünmekteyim. Eminim benim hissettiklerimi sizler de hissediyorsunuz, evet aynen öyle. Kusura bakmayın, gözyaşları işte!" -Şövalyeler birbirine baktılar; bunun nasıl biteceğini merak ediyorlardı- Manfred devam etti: "Oğlumun ölümü ruhum bu endişeler altındayken meydana geldi, saltanattan çekilmekten ve insanlık arenasından ebediyyen elimi ayağımı çekmekten başka bir şey düşünemiyorum. Yegane zorluğum halkıma karşı müşfik davranacak bir varisi sabit fikir haline getirmem ve bana kendi kanım kadar yakın olan Leydi Isabella'nın benden alınması. En uzaktan akrabası bile olsa her şeyi Alfonso'nun soy ağacından gelen bir akrabasına terk etmeye istekliyim, Ricardo'nun soyundan gelenler yerini ona bırakmalı ve onun da iradesiyle akrabalarını araştırmaktayım? Lordunuz Frederic'ten başka hiçbirinizi tanımıyorum; imansızların eline esir düşmüştü ya da ölü mü, yaşıyor mu, evde mi, önemsiz Otranto prensliği uğruna Vicenza Devleti'nin genişlemesinden feragat eder mi? Etmezse, benim zavallı sadık halkımın sorumluluğunu üstlenecek katı ve duyarsız bir genel valiyi görme düşüncesine katlanabilecek miyim? Beyler! Halkımı seviyorum ve Tanrı'ya şükürler olsun ki onlar da beni seviyor. Ama soracaksınız elbet, bu uzun nutkun varacağı yer neresi? Tamam beyler, kısa tutayım. Sizin buraya varışınızdaki kutsallık, bu zorluklara ve talihsizliğime bir çare sunuyor gibi. Leydi Isabella özgür, ben de yakında öyle olacağım. Halkımın iyiliği için her şeyi kabullenirim. Ailelerimiz arasındaki çekişmeyi durdurmanın tek yolu benim Leydi Isabella'yı karılığa kabul etmem olsaydı; en iyisi bu olmaz mıydı? Siz söyleyin. Fakat gerçi Hippolita'nın erdemleri benim gözümde hep değerlidir, bir prens kendini gözetmemeli, o halkı için doğmuş biridir." Bir hizmetçi o anda odaya gire-

rek Manfred'e, Jerome ve birçok kardeşinin acilen huzura kabul edilmeyi istediğini bildirdi.

Sözünün kesilmesine sinirlenen prens, rahibin yabancılara Isabella'nın tapınakta olduğunu açığa vurmasından korkarak Jerome'un içeri girişini yasaklayacaktı. Ama onun, prensesin geri dönmeyi kesin olarak kabul ettiğini bildirmek için gelmiş olabileceğini düşünen Manfred yanındaki şövalyeleri birkaç dakikalığına yalnız bırakmak için izin istemek üzereydi ki, rahiplerin içeri doluşmasıyla bu durum engellendi. Manfred onları zorla içeri girmelerinden dolayı öfkeyle payladı; niyeti onları odadan dışarı çıkmaya zorlamaktı, ancak Jerome kovulamayacak kadar çok hırçındı. Masum olduğunu ısrarla tekrarlayarak Isabella'nın yok olduğunu yüksek sesle ilan etti. Manfred bu haber üzerine odaklanan ilgiyi başka tarafa çekmeye çalıştı ve yabancıların bilgisine sunulandan daha az olmamak kaydıyla abuk sabuk cümleler dışında hiçbir şey söyleyemedi, pederi azarlayıp, şövalyelerden özür dileyerek Isabella'ya ne olduğunu öğrenmek istedi samimiyetle, biliyor olmalarından korkarak, peşinden gitmeye sabırsızlanarak, aynı zamanda takip sırasında onların kendisine katılmalarından çekinerek. Isabella'yı araştırmak için iki haberci göndermeyi önerdi, ama baş şövalye sessizliğini bozarak Manfred'e karanlık ve müphem ilişkileri yüzünden acı tabirlerle sitemde bulundu ve Isabella'nın niye şatoda değil de tapınakta tutulduğunu öğrenmek istedi. Jerome'a sert bir bakış fırlatan Manfred, sessiz olmasını ima ederek, Conrad'ın ölümüyle onu mabede yerleştirmiş ve ona ne olacağına karar verilene kadar orada tutmayı uygun görmüş gibi görünmek istiyordu. Oğlunun hayatı üzerine titreyen Jerome bu sahtekârlığı tekzip etmeye cüret edemedi, fakat onun aynı kaygının tesiri altında olmayan rahip kardeşlerinden biri Isabella'nın önceki gece kiliselerine sığındığını dürüstçe beyan etti. Prens kendisini utanç ve karmaşa-ya boğan bu ifadeyi boşu boşuna engellemeye çalıştı. Yabancıların reisi duyduğu çelişkilerle şaşkınlık içindeydi, prensesi Manfred'in sakladığına ikna oldu ve onun Leydi Isabella'nın kaçışına ilişkin açıklamalarına aldırmaksızın kapıya yöneldi ve "Seni hain prens! Isabella bulunacak!" dedi. Manfred onu engellemeye çalıştı, ama diğer şö-

şövalyeler

valyeler yoldaşlarına yardım ettiği için reisleri Manfred'den sıyrıldı, kendisine eşlik edenleri de çağırarak avluya yöneldi. Manfred onu durdurmanın boşunalığını fark ederek ona eşlik etmeyi önerdi, yardımcılarını, Jerome'u ve bazı rahipleri yanına çağırarak misafirlerine rehberlik amacıyla şatodan çıktılar; Manfred şövalyelerin mahiyetlerinin güvenliğinin sağlanması için emirler veriyor, şövalyeleri etkilemek için kendilerine yardımcı olmayı önermek üzere haberciler gönderiyordu.

Misafir grubu şatoyu terk edeli çok olmamıştı ki, genç köylüye derin bir ilgi duyduğunu hisseden Matilda, onun salonda ölüm cezasına çarptırıldığına şahit olduğundan beri onu korumak için bir şeyler yapma isteğinden düşüncelerini alamıyordu ve bazı kadın hizmetlileri aracılığıyla Manfred'in Isabella'yı takip etmek için bütün adamlarını çeşitli yönlere sevk ettiği haberini aldı. Manfred bu emri çok genel bir ifadeyle vermişti, tabii ki Theodore'nin yanına koyduğu muhafızı da kastetmemişti, ama bunu belirtmeyi unutmuştu. Şato'daki tüm hizmetliler, prenslerinin emrini yerine getirmek için büyük bir işgüzarlıkla aramalara katılmışlardı, tabii bunda merak ve yeni bir olayın heyecanı da vardı. Matilda hizmetlilerinden kurtularak, siyah kuleye yavaş yavaş çıktı ve kapının sürgüsünü çekerek kendini şaşkın haldeki Theodore'a takdim etti. "Genç adam," dedi, "gerçi evlatça bir sorumluluk ve kadınca bir tevazu attığım adımı ayıplıyor, gene de kutsal vicdan, baskın gelen diğer bağlar bu hareketimi haklı çıkarıyor. Kaç! Zindanın kapıları açık, babam ve görevlileri yoklar, ama birazdan dönerler, güvenlik içinde kaybol ve cennetin melekleri rehberin olsun!" "Siz o meleklerden birisinizdir mutlaka," dedi sevinçten kendini kaybeden Theodore, "kutsal bir azizeden başkası sizin gibi ne konuşabilir, ne davranabilir, ne de sizin gibi görünebilir. Kutsal koruyucumun ismini öğrenemez miyim? Muhtemelen babanızın ismini taşıyorsunuz. Mümkün mü bu? Manfred'in taşıdığı kan kutsal merhameti hissedebilir mi? Sevimli bayan, beni cevaplamadınız. Ama siz burada nasıl bulunuyorsunuz? Niçin kendi güvenliğinizi ihmal edip Theodore gibi bir biçare için kafa patlatıyorsunuz? Hadi beraberce kaçalım, ihsan ettiğiniz hayat savunmanıza adanacaktır." "Yanlış ya-

pıyorsun," dedi Matilda iç geçirerek, "Manfred'in kızıyım ben, ama beni bekleyen bir tehlike yok." "Hayret," dedi Theodore, "dün gece kendimi sizin hizmetinize adadım ve şimdi şirin şefkatiniz cömertçe bana dönüyor." "Hâlâ bir hata içindesiniz," dedi Prenses, "ama açıklamanın zamanı değil. Kaç! Erdemli genç, seni korumak şu an benim elimdeyken. Babam dönecek olursa senin de benim de tir tir titremek için yeterince sebebimiz olur." "Nasıl" dedi Theodore, "siz en ufak bir felaket riskiyle başbaşayken kaçmayı seçeceğimi düşünebiliyorsunuz cazip bayan? Binlerce kez ölüme katlanmayı seçerim daha iyi."

"Risk içinde değilim," dedi Matilda, "ama sizin şu gecikmeniz. Yola koyulun, kaçışınıza benim yardım ettiğim bilinemeyecektir." "Gökyüzündeki azizler üzerine yemin ederim ki," dedi Theodore, "sizden kuşku duyulmayacaktır, aksi takdirde başıma ne gelirse gelsin burda beklemeye ant içerim." "Oh, çok cömertsin," dedi Matilda, "fakat hiçbir şüphe altında kalmayacağımı sana garanti ederim." "Bana güzel elini beni kandırmadığının bir göstergesi olarak ver," dedi Theodore, "ve ben onu ılık minnet gözyaşları ile yıkayayım." "Sakın bundan," dedi Prenses, "böyle bir şey olmamalı." "Yazık," dedi Theodore, "bu saate kadar hiç bela nedir bilmemişim. Belki de böyle bir kaderle bir daha da karşılaşacak değilim. Kutsal minnettarlığın lekesiz sevincinden muzdaribim. Elinize içini açıp damgasını vuracak olan benim ruhumdur." "Bundan sakın ve toz ol," dedi Matilda, "seni ayakucumda görmeyi Isabella onaylar mıydı acaba?" "Isabella da kim?" dedi genç adam şaşkınlıkla. "Aman Tanrım! Korkarım ki," dedi Prenses, "hilekâr birine yardım ediyorum. Bu sabahki tecessüsünü unuttun mu?"

"Görünüşün, hareketlerin, kendine has tüm güzelliğin, kutsallığın dışa yansıması," dedi Theodore, "ama sözlerin karanlık ve esrarengiz. Konuşun Leydi, ama hizmetkârınızın idrak edebileceği şekilde konuşun." "Zaten fazlasıyla anlıyorsun," dedi Matilda, "ama sana bir kez daha ortalıktan yok olmanı emrediyorum. Korumaya çalıştığım senin kanının vebali benim boynuma olacak, eğer zamanı boş yere nutukla harcayacak olursam." "Gidiyorum Leydi," dedi Theodore, "zira bu sizin isteğiniz ve çünkü babamın ke-

kederden

derden ağarmış saçlarının mezara gitmesine izin vermeyeceğim. Ama söyleyin hoş bayan, sizin nazik merhametinize mazharım değil mi?"

"Dur," dedi Matilda, "senin Isabella'nın kaçtığı yeraltı mahzenine gitmeni sağlayacağım, o da senin St. Nicholas Kilisesi'ne ulaşmanı sağlayacak, sığınabileceğin bir yerdir orası."

"Ne?" dedi Theodore, "bir diğeri daha mı, sizin sevimli varlığınız olmaksızın gizli geçiti bulmaya yardım ettiğim yerde?"

"Evet," dedi Matilda, "ama artık soru sorma, seni hâlâ burda duruyor görmekten ürkmeye başladım; sığınağa kaç!" "Sığınağa?" dedi Theodore; "Hayır prenses, sığınaklar çaresiz küçük hanımlar ya da suçlular içindir." Theodore'un ruhu suç duygusundan uzaktı, suçluluk kisvesine de bürünmeyecekti. "Bana bir kılıç verin Leydi, verin ki babanız Theodore'un alçakça firarları küçümsediğini öğrensin." "Atılgan genç!" dedi Matilda, "kibirli kolunu Otranto prensine karşı kaldırmaya cüret etmemen gerekir." "Sizin babanıza karşı değil, buna gerçekten cüret edemem," dedi Theodore, "özür dilerim Leydi, unutmuştum, ama size bakarak sizin zalim Manfred'in kızı olduğunu nasıl hatırlayabilirim? Ama o sizin babanız ve şu andan itibaren yaralarımı kayıtsızlık içine gömüyorum." Yukardan geliyormuş gibi görünen derin ve yapmacık bir inilti prensesi ve Theodore'u irkiltti. "Aman Tanrım, dinleniyoruz," dedi Prenses. Kulak kabarttılar, ama başka ses algılamayınca ikisi de sıkışan havanın bir sonucu olduğunda birleştiler ve prenses Theodore'a doğru yavaşça ilerleyip onu babasının silah deposuna götürdü, tepeden tırnağa teçhizatlandırdı, sonra da ona yan kapıya dek eşlik etti. "Şehirden kaçın," dedi Prenses, "ve şatonun batı yakasından uzak durun; Manfred ve yabancılar orayı araştırıyor olmalılar; ötede, ormanın arkasında, sıra dağların doğusunda ucu deniz kıyısına varan mağaralar labirenti bulunur. Orda saklanabilir, bazı teknelere kıyıya gelip seni götürmeleri için işaret verebilirsin. Git! Tanrı yardımcın olsun ve ara sıra dua ederken Matilda'yı da hatırla." Theodore ileri fırladı ve öpmek için kendini zor tuttuğu bembeyaz elini kavrayarak ilk fırsatta şövalye olacağına ant içti; ebediyyen onun şövalyesi olacağına yemin etmek için nun iznini hevesle rica etti.

Prenses cevap vermeden önce bir gökgürültüsünün aniden gümbürdediği duyuldu ve şato burcundaki siperleri salladı. Theodore gürültünün etkisiyle, ani bir refleksle prensesi korumak üzere hareket etti, kendini hızla geri çekti ve karşı konulmayacak bir edayla gence gitmesini emretti. Genç iç çekti ve geri çekildi, ama gözleri kapı üzerinde sabitleşmişti, derken Matilda kapıyı kapayıp ikisinin de hayatlarında ilk kez tattıkları yüreklerinin derin bir şehvetle sarhoş oldukları görüşmeye bir son verdi.

Theodore dalgın bir halde serbest kalışını babasına bildirmek için manastıra gitti. Jerome'un orda olmadığını öğrendi ve Leydi Isabella'nın peşindeki kovalamaca ve bu hikâyenin bazı yönleri ilk defa kendine açıklandı. Kişiliğindeki kadınlara karşı cömertlik Leydi Isabella'ya yardımcı olmaya yöneltti onu, ama keşişler Isabella'yı nerede araması gerektiği yolunda hiçbir ipucu vermediler ona. Isabella'nın peşinde öyle uzaklarda gezinmek çekici gelmedi ona, zira Matilda'nın sûreti kalbine öyle kuvvetli kazınmıştı ki onun meskeninden bu denli uzaklarda olmaya katlanamazdı. Merhametli Jerome bu gönülsüzlüğü onaylama konusunda kendisiyle mutabık olduğunu açıklamıştı ona ve hatta onu evlada yaraşır sevginin baş belirtisinin şatoyla manastır arasında tereddüt geçirmek olduğuna ikna etmişti. Jerome akşam dönene kadar Theodore, Matilda'nın kendisine bahsettiği ormana gitmeye karar verdi. Oraya vararak aklına hükmeden hüznü yatıştırmaya en uygun ve en kasvetli gölgelikleri aradı. Bu ruh hali içinde mantıksızca avare avare dolaşarak önceden münzevilerin çekilme yeri olarak bilinen ve şimdilerde ülke genelinde kötü ruhların musallat olduğu yer olarak anılan mağaralara geldi. Burasıyla ilgili söylentileri daha önce duyduğunu hatırladı; cesur ve serüvenci bir yapıda olduğu için bu labirentin gizli oyuklarını keşfetme merakına kendini hevesle kaptırdı. Kendisinin hemen önünden geliyormuş izlenimi bırakan ayak sesleri duyduğunu sanmadan önce bu kadar derine dalmamıştı. Gerçi inanılması tembihlenen kutsal inançlara sıkıca bağlı olan Theodore'da karanlığın güçlerinin kötülüklerinden sebep olmaksızın sarsılan insanların algı gücü yoktu. Büyük ihtimalle bu yerin soyguncular tarafından istila edildiğini, söylentilerin ise yolcuların

şaşırtılmasından ve onlara saldırılmasından kaynaklandığını düşündü. Uzun zamandır kendine yiğitliğini ispatlamanın sabırsızlığıyla yanıp tutuşuyordu. Kılıcını çekip ileriye doğru sükûnetle yürüdü, adımlarını hâlâ hemen önünde yolu tayin eden, acaip şekilde hışırdayan sese doğru yönlendiriyordu. Giymiş olduğu zırh ondan çekinen kişiye karşı bir tehdit gibiydi. Theodore yanlış yapmadığına iyice ikna olarak adımlarının hızını iki katına çıkardı; âşikar biçimde kaçan ve telaşı artmış olan kişiyi ele geçirdi. Theodore önünde nefessiz kalmış ve düşmüş bir kadına rastlamıştı. Onu yerden kaldırmak için acele etti, fakat kadının düştüğü dehşet o kadar büyüktü ki onun kollarında bayılacağını zannetti. Kadının paniğini yatıştırmak için tüm nazik kelimeleri sarf etti ve kendisine onu yaralamak bir yana, hayatını tehlikeye atmak gerekse de onu savunacağı garantisini verdi. Kendine gelen Leydi, onun nazik tavırlarıyla canlanarak koruyucusuna bir göz attı ve şöyle dedi: "Bu sesi daha önce duyduğuma eminim." "Benim bilgim dahilinde değil," diye karşılık verdi Theodore, "sizin Leydi Isabella olma ihtimaliniz dışında." "Şükürler olsun Tanrım," diye haykırdı Leydi, "sen beni bulmak için gönderilmedin, değil mi?" Ve bu sözleri sarf ederek kendini Theodore'un ayakları dibine fırlatarak kendisini Manfred'e teslim etmemesi için yalvardı. "Manfred'e mi?" diye bağırdı Theodore, "Hayır bayan, sizi bir keresinde onun zulmünden kurtardım ve bana bunun bedelini çok ağır ödetmeye kalktı, ama şimdi sizi onun gelmeye cüret edemeyeceği bir yere yerleştireceğim." "Sizin dün gece şatonun mahzeninde karşılaştığım cömert ve meçhul kişi olmanız mümkün mü?" dedi genç kadın.

"Tabii ki siz bir ölümlü değilsiniz, benim koruyucu meleğimsiniz; bırakın dizlerimin üzerine çöküp ona teşekkürümü ileteyim. Bekle zarif prenses," dedi Theodore, "kendini hiçbir dostu olmayan zavallı genç bir adamın önünde küçültme. Eğer Tanrı beni senin koruyucun olarak seçtiyse bu görevin üstesinden gelmemi sağlayacaktır, amacın adına koluma güç ver. Ama gelin Leydi, mağaranın ağzına çok yakın bir yerdeyiz, hadi en derinde olan çıkışı arayalım. Sizi tehlikenin ötesine geçirinceye dek sükûn bulamayacağım." "Ne demeye çalışıyorsunuz bayım?" dedi Leydi. "Bütün

davranışlarınız asil olmasına asil, duygularınız da ruhunuzun masumiyetini ortaya koyuyor, bu karmaşık yerde size yalnız başıma eşlik etmem uygun olur mu? Beraber bulunduğumuz takdirde tenkitçi dünya davranışım için ne düşünecektir?" "Erdemli inceliğinize saygı duyuyorum," dedi Theodore "ama siz de onurumu zedeleyecek bir şüphe beslemeyin. Sizi bu kayaların en korunaklı alanına götüreceğimi söylüyorum ve daha sonra hayatımı ortaya koyarak dışardan gelen ve canlı olan her şeye karşı muhafızlık edeceğim. Bunun yanında, Leydi," diye sürdürdü Theodore, derinden iç çekerek, "güzelliğiniz ve endamınız karşısında arzularımın kötü niyetli hiçbir eğilimi yoktur, bilinki ruhum bir başkasına adanmıştır." Ani bir ses Theodore'un konuşmasına devam etmesini engelledi. Kısa zamanda sesleri ayırt ettiler: "Isabella!.. Isabella!.." Titremeye başlayan prensesin korku nöbeti tekrar nüksetti. Theodore onu cesaretlendirmeye çalıştı, ama boşuna. Onun Manfred'in hükümranlığında yaşamaya geri dönmesindense gerekirse öleceği teminatını verdi ve gizli kalmasını rica ederek, onu bulmak üzere yaklaşan kişiyi engellemek üzere ilerledi.

Mağaranın ağzında, Leydi'yi kayaların girintilerinden içeri girerken gördüğünü söyleyen bir köylüyle konuşan silahlı bir şövalye buldu. Şövalye onu aramaya hazırlandığı sırada Theodore yerini aldı, kılıcı çekilmişti, şövalyeyi sert bir ileri atılışla durdurdu. "Yoluma çıkmaya cüret eden sen de kimsin?" dedi şövalye kibirle. "Yapabileceğinden daha fazlasına cüret etmeyen biri" dedi Theodore. "Leydi Isabella'yı arıyorum," dedi şövalye "ve onun bu kayaların arasına sığınmış olduğundan eminim artık." "Beni engelleme, aksi takdirde tahrik ettiğin öfkemden ötürü pişman olursun." "Amacın, öfkenin alçaklığı kadar iğrenç," dedi Theodore, "geldiğin yere dön, yoksa yakında kimin öfkesi daha korkunç, anlarız." Vicenza Markisi tarafından gelen baş şövalye konumundaki yabancı mağaralara Manfred'den çok daha önce ulaşmıştı, zira Manfred prenses hakkında bilgi toplamakla ve onun üç şövalyenin eline düşmesini engellemek için çeşitli emirler vermekle meşguldü. Baş şövalye, Manfred'in prensesi kaçırarak sakladığından şüphelenmişti ve şerefine yönelik bu saldırıyı yapan adamın prens tara-

tarafından

fından kızı saklamak için görevlendirilen kişi olduğu sonucunu çıkardı ve karşılık vermedi; ama kılıcıyla Theodore'a bir hamle savurarak önündeki tüm engeli hemen kaldırabilirdi, eğer onu Manfred'in süvarilerinden biri şeklinde algılayan ve onu çoktan kışkırtmış olan Theodore darbeyi kalkanıyla karşılamamış olsaydı. Gövdesinde çok zamandır bastırılmış olan yiğitlik bir çırpıda açığa çıktı. Acele ve şiddetle, gurur ve gazabı gözü pek fiillere olan dürtüsünden daha kudretsiz olmayan şövalyeye saldırdı. Dövüş korkunçtu, ama uzun sürmedi. Theodore şövalyeyi üç ayrı yerinden yaraladı ve şövalye kan kaybından bayılırken silahlarını da aldı. Bu ilk hücumda kaçmış olan köylü, Manfred'in emirleriyle Isabella'nın takibi için ormanın derinliklerine yayılan hizmetlilerin bir kısmını da harekete geçirmişti. Asil yabancı olduğunu hemencecik anladıkları şövalyenin düştüğü yere kadar geldiler. Manfred'e olan öfkesine karşı koymayan Theodore cömertlik ve acıma duygusundan yoksun bir zafer elde ettiğini göremedi, ama şövalyenin niteliğini öğrendiğinde oldukça içlendi ve kendisine onun bir hizmetli değil Manfred'in hasmı olduğu bildirildi. Şövalyenin silahlarını alırken hizmetlilere yardım etti ve yarasından akan kanı durdurmaya çalıştı. Konuşabilecek kadar kendine gelen şövalye baygın halde ve kekeleyerek şöyle dedi:

"Cömert düşman! İkimiz de bir yanlış yapıyoruz. Ben senin zalim prens için çalıştığını düşündüm. Kanımca sen de benzer bir yanılgıya kapıldın. Özür dilemek için çok geç, bayılıyorum. Isabella yakındaysa çağır onu. Ona verecek önemli sırlar..." "Ölüyor!" dedi hizmetlilerden biri. "Kimse dua etmeyecek mi? Onun için dua eder misin, Andrea?" "Biraz su alıp getirin," dedi Theodore "ve gırtlağına boşaltın, ben prensese yetişirken." Bunu söyleyerek Isabella'nın peşinden gitti ve ona mütevazi şekilde birkaç kelimeyle talihsiz bir yanlışlık sonucu babasının misafiri bir centilmeni yaraladığını ve bu kişinin ölmeden önce kendisine önemli bir şey bildirmeyi dilediğini söyledi. Kendisini çağırmak için yaklaşan Theodore'un sesini duyar duymaz kendinden geçen prenses, duyduklarından şaşkınlığa düşmüştü. Theodore tarafından refakat edilen üzgün Isabella, onun yiğitliğinin yeni bir kanıtıyla bölünen ru-

hunu toparladı, konuşmadan yerde yatan ve kan kaybeden şövalyenin bulunduğu yere geldi, ama Manfred'in hizmetlilerini görünce yeniden korkuya kapıldı. Eğer Theodore Isabella'ya onların silahsız olduğunu göstermese ve onları hemen orada ölümle tehdit etmemiş olsa yine kaçacaktı. Gözlerini açıp karşısında bir kadın gören şövalye, "Gerçekten bana dua mı ediyorsunuz? Vicenzalı Isabella mısınız?" dedi. "Evet, öyle," dedi Isabella, "Tanrı sağlığınızı iade etsin." "Daha sonra siz... daha sonra siz," dedi şövalye, hecelemeye çalışarak, "babanızı... göreceksiniz, verin bana..." "Oh! Neler duyuyorum? Neler görüyorum?" diye bağırdı Isabella, "Babam! Siz benim babamsınız! Buraya nasıl geldiniz, bayım? Tanrı aşkına söyleyin! Oh, yardıma koşun, yoksa ölecek." "çok doğru," dedi yaralı şövalye tüm gücünü sarf ederek "Ben senin baban Frederic'im. Evet, seni kurtarmaya geldim. Olmayacak. Bana bir veda öpücüğü ver ve..." "Bayım," dedi Theodore "kendinizi tüketmeyin. Sizi şatoya taşımamıza izin verin." "Şatoya mı?" dedi Isabella, "Şatodan daha yakın bir yerde yardım bulamaz mıyız? Babamı o zalimle karşı karşıya mı getireceksin? Daha ileri giderse onun yanında kalamam?" "çocuğum," dedi Frederic, "nereye kadar taşınacağım umrumda değil: birkaç dakika beni tehlikenin ötesine yerleştirecek: ama sana aşırı düşkün olan gözlerim varken beni yüzüstü bırakma değerli Isabella! Kim olduğunu bilmiyorum, ama bu cesur şövalye masumiyetini koruyacaktır. Bayım, çocuğumu terk etmeyin, olur mu?" Gözyaşlarını kurbanının üzerine akıtan Theodore, prensesi hayatı pahasına koruyacağına yemin ederek Frederic'i şatoya taşımaya ikna etti. Onu hizmetlilerden birine ait bir ata yerleştirdiler, yaralarını ellerinden geldiğince iyi şekilde sardılar. Theodore hemen onun yanında yürüdü ve onun yanından ayrı durmaya katlanamayan mahzun Isabella onları kederle arkadan takip etti.

~ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM ~

Kederli grup, şatoya varmadan önce, Isabella'nın gönderdiği hizmetlilerden biriyle şatoya yaklaştıklarından haberdar edilen Hippolita ve Matilda tarafından karşılandı. Frederic'in en yakın odaya taşınmasına ön ayak olan bayanlar, cerrahlar onun yaralarını muayene ederken bir köşeye çekildiler. Matilda'nın Theodore ve Isabella'nın ikisine de bakarken yüzü kızardı; fakat Isabella'ya sarılarak bunu gizlemeye çalıştı, babasının başına gelen talihsizliğe taziyede bulunmaya çalışıyordu. Cerrahlar kısa bir süre sonra Hippolita'ya Marki'nin yaralarından hiçbirinin tehlikeli olmadığı, kızını ve prensesi görmek dileğinde olduğunu haber verdiler. Frederic'le yaptığı ölümcül dövüşün tüm etkisini yok eden bu haberin sevinciyle Theodore, Matilda'dan ona yönelen elektriğe hiçbir direnç göstermedi. Theodore'nin Matilda'ya baktığı gibi, Thoeodore'ye bakmakta olan Isabella, onların gözlerinin sık sık karşılaştığını görünce, kendisine mağarada bahsettiği söz verilmiş kişinin Matilda olduğunu hemen sezdi. Bu sessiz manzara yaşanırken, Hippolita Frederic'ten kızının iadesini talep etmek üzere bu kadar gizemli bir yol izlemesinin sebebini açıklamasını istedi ve çocukları arasındaki evlenme anlaşması yüzünden kocası adına açıklamalar getiren çeşit çeşit özürler sundu. Her nasılsa Manfred'e öfkeli olan Frederic, Hippolita'nın nezaketine ve cömertliğine karşı mantıksız davranıyordu, ama gene de Matilda'nın sevimli halinden çok etkilenmişti. Yatağının kenarındaki insanları uzaklaştırmasını isteyip hikâyesi hakkında Hippolita'ya bilgi verdi. Kendisine kafirlerin esiriyken rüyasında hep kızını gördüğünü, esareti süresince ondan haber alamadığını, ancak rüyasında onun bir şato da alıkonulduğunu ve en korkunç talihsizlikler ortasında tehlikede olduğunu, eğer Joppa yakınlarında koruluğa giderse orada daha fazlasını öğreneceğini gördüğünü anlattı. Bu düşüncenin etkisiyle diken üstünde oturur hale gelmiş ve gerçekleştirememenin etkisiyle zincirleri her zamankinden daha çok ıstırap verici olmuştu. Ancak, kafası özgürlüğünü ele geçirmenin yollarıyla meşgulken, Filistin'de kendisiyle ittifak halindeki prensin fidyesini ödediği yolundaki dostane haberi

almıştı. Hemen rüyasında gördüğü koruluğa doğru yola koyulmuştu. Üç gün boyunca kendisi ve yandaşları ormanda tek bir insan bile görmeksizin dolaşmış ve ancak üçüncü günün akşamı, içinde can çekişen mübarek bir münzevinin bulunduğu bir kulübeye varmışlardı. Uzun ve samimi bir uğraş sonunda, aziz gibi biri olan münzeviyi konuşturmayı başarmışlardı: "Oğullarım" demişti adam, "yardımınıza muhtacım, - ama boşuna - ebedi istirahatgâhıma gidiyorum ben, ama gene de cennetin gereklerini yerine getirmiş olmanın huzurunu taşıyorum. Bu yalnızlığa ilk garkolduğum zaman, yani ülkemin gavurların at oynattığı bir yer olduğunu gördükten sonra, (vah, vah, ne yazık! bu korkunç manzaraya tanık olalı 50 yıldan fazla oluyor) aziz Nicholas bana göründü ve bir sır açıkladı, gibi bir ölümlüye asla açıklanmayacak bir sırrı benim ölüm yatağımda bana açıkladı. Büyük an geldi ve sizler hiç şüphe yok ki benim güvenimi ifşa etmem emrolunan seçilmiş savaşçılarsınız. Bu perişan haldeki bezgine son görevinizi yapar yapmaz bu viran mağaranın sol kolundaki yedinci ağacın altını kazın ve sizin acılarınız, Güzel Tanrım, ruhumu yanına al!..." Ve bu sözlerle o dindar kişi son nefesini vermişti. "Günün ağarmasına doğru," diye devam etti Frederic, "kutsal emanetleri yeryüzüne çıkarmak istediğimizde, verilen yöne doğru kazmayı sürdürdük. Ama bizi şaşırtan, 6 fit derinlikte kocaman bir süvari kılıcı keşfetmemiz oldu, avlunun ötesinde duran o korkunç silah! Kılıcın ağzı kısmen kınının dışında duruyordu, gerçi onu taşımak için harcadığımız gayretten sonra oldu bu, kılıcın ağzında şu mısralar yazılıydı;..." "Hayır, özür dilerim madam," diye ilave etti Marki Hippolita'ya dönerek, "Şayet bu mısraları tekrarlamaktan kaçınırsam; bu cinsiyetinize ve makamınıza duyduğum saygıdan; sizin için değerli olan şeylerle ilgili kulağınızı tırmalamayacak sözleri sarf ederek sizi gücendirmekten çekindiğim içindir." Frederic duraksadı. Hippolita titredi. Hippolita'nın, Frederic'in kendi evini tehdit eder görünen bir kaderin üstesinden gelecek kutsal bir gayeye yöneldiğinden hiç şüphesi yoktu. Kaygı ve merakla Matilda'ya bakan Hippolita'nın sessiz bir gözyaşı yanağına doğru aktı, fakat kendini toparlayarak şöyle dedi: "Devam edin Lordum, Tanrı hiçbir şeyi boş yere yapmaz, faniler

kutsal emirleri alçakgönüllülük ve tevazu ile karşılamalı. Bize düşen onun gazabına karşı koymaktır ya da onun hükümlerine boyun eğmektir. Cümlenizi tekrar edin Lordum, sükûnetle dinliyoruz." Frederic, lafı buraya getirdiği için müteessir olmuştu. Hippolita'nın sabırlı kararlılığı ve gösterdiği saygı hürmetle içine işledi, sevecenliği ve sevgisi, prenses ve kızının birbirine gösterdiği saygı ile birlikte Frederic'i gözyaşlarına boğdu. Yine de teraddüt dolu, alçak ve kekeleyen bir sesle aşağıdaki mısraları yineledi:

"Miğferin olduğu yerde bu kılıç bulunur.
Kızının tehlikeler içinde olduğu kumpasta Alfonso'nun kanı yalnızca genç bakireyi korur.
Ve bir de uzun süredir huzursuz olan prensin ruhunu dinlendirir."

"Prensesleri etkileyen bu cümleler," dedi sabırsızlıkla Theodore, "ne anlama geliyor; niye böylesi gizemli bir hassasiyetle etkileniyorlar, küçük bir benzeme dışında hiçbir temele dayanmayan bu sözlerden." "Sözleriniz çok kaba genç adam," dedi Marki, "ve talih size bir kez güldü." "Şerefli Lordum," dedi Theodore'un bu hararetli çıkışına içerleyen ve onun Matilda'ya olan duygularından etkilenerek böyle davrandığını sezinleyen Isabella, "bir köylü çocuğunun davranışı için rahatınızı bozmayın, hürmet göstermeyi unutuyor, size borçlu, fakat adet edinmemiş." Odada yükselen gerilimi sakinleştirmek için Hippolita Theodore'yi küstahlığından dolayı uyararak fakat onu anladığını da ima ederek konuyu değiştirdi ve Frederic'e kocasından nerede ayrıldığını sordu. Tam Marki cevaplamak üzereyken bir gürültü duydular ve konuşmanın konusu olan Manfred, Jerome ve başlarına ne geldiği hakkında pek de hoş olmayan söylentiler bulunan bir grup insan odaya girdi. Manfred, Frederic'in yatağına doğru uğradığı talihsizliği taziye etmek üzere aceleyle ilerledi; dövüş hakkındaki ayrıntıları öğrendiğinde ise bir şaşkınlık ve dehşet kıvranışına başladı, bağırıyordu: "Ha! Sen de kimsin, seni korkunç hortlak! Tam da ben geldiğim anda?" "Benim değerli, sevgili Lordum," diye seslendi Hippolita onu kollarıyla kavrayarak, "nedir gördüğün? Neden gözlerini yuvalarından fırlıyor böyle?" "Ne?" diye haykırdı Manfred nefes nefese, "olanları görmüyor musun Hippolita? Yalnızca bana gözüken bir hayalet mi bu, yalnız bana?" "Merhametin en tatlısı aşkına Lordum," dedi

Hippolita, "ruhunu dinginleştir, mantığına hakim ol. Burda bizden başka kimse yok, biz bizeyiz." "Ne? Bu Alfonso değil mi?" diye haykırdı Manfred, "görmüyor musunuz onu? Bir hezeyan mı geçiriyorum yoksa?" "Bu, Lordum," dedi Hippolita, "Bu Theodore, o talihsiz genç!" "Theodore!" dedi Manfred hüzünlü bir şekilde elini alnına çarparak, "Theodore ya da Manfred'i çılgına çeviren hayalet! Fakat nasıl gelebilir buraya ve nasıl bürünebilir böyle zırhlara?" "Eminim ki Isabella'yı korumak için giyindi böyle," dedi Hippolita. "Of, Isabella!" dedi Manfred nükseden bir öfkeyle, "evet, evet hiç su götürmez. Fakat onu tıktığım delikten kaçmayı nasıl becerdi? Onun böyle yücelmesini sağlayan Isabella mı, yoksa o ikiyüzlü ihtiyar rahip mi?" "Bir baba suçlu olabilir mi Lordum," dedi Theodore, "çocuğunun kurtuluşunu gözetmişse eğer?" Jerome, kendi adının oğlunun ağzından suçlanır bir edayla anılmasından hayrete düşmüştü ve dayanağı olmadığı için de ne düşüneceğini bilemedi. Theodore'un nasıl firar ettiğine aklı ermiyordu, nasıl silahlanabildiğine ve Frederic'le dövüşüne anlam veremiyordu. Yine de Manfred'in, oğluna beslediği hiddeti alevlendirmeye yönelik herhangi bir soru sorma riskini göze alamadı. Jerome'un suskunluğu, Manfred'i Theodore'un serbest kalmasının onun tertibi olduğunu düşünmeye yöneltti. "Ve böylelikle sen nankör, yaşlı adam," dedi Prens, pedere hitap ederek, "benim ve Hippolita'nın ihsanına karşılık mı vermiş oluyorsun? Ve benim gönlüme en yakın dileklere aykırı düşmeye razı gelerek piçini silahlandırıp onu, benim kendi kalemde onurumu kırmaya mecbur tutuyorsun." "Lordum," dedi Theodore, "babam hakkında yanılıyorsunuz. Ne o ne de ben sizin huzurunuzu bozacak bir düşünce beslemeye muktedir değiliz. Kendimi sizin ululuğunuzun emrine adamam bir küstahlık mıdır?" diye ekledi, kılıcını saygıyla Manfred'in ayakları dibine sererek. "İşte gövdem, vurun Lordum, eğer orada sadakatsiz bir düşünce barındığından şüpheniz varsa. Size ya da sizin olan bir şeye hürmet etmeyen hiçbir his kazılı değil kalbimde." Theodore'un zerafet ve şevkle sarf ettiği bu sözler, herkesin ilgisini çekmesine neden oldu. Manfred bile hassaslaştı, ama gene de Alfonso'yu andırdığı için hayranlığını öfkesinin arkasına gizledi. "Ayağa kalk!" dedi, "Be-

nim şimdiki hedefim senin hayatın değil. Ama bana hikâyeni anlat, bu yaşlı hain nasıl yardım etti buradan kaçmana?" "Lordum," dedi Jerome şevkle, "Sakin ol, düzenbaz," dedi Manfred, "onu kışkırtmayacağım." "Lordum," dedi Theodore, "yardım istemiyorum, benim hikâyem oldukça kısa. Beş yaşımdayken Sicilya sahilinde korsanlar tarafından kaçırılan annemle birlikte Algiers'e götürüldüm. On iki aydan daha kısa bir sürede kederinden öldü annem." Çehresi binlerce nefret ve kaygı dolu ifadeyle sarsılan Jerome'un gözlerinden yaşlar fışkırdı. "Annem ölmeden önce," diye devam etti Theodore, "giysilerimin altına benim şecerem hakkında, yani benim kont Falconara'nın oğlu olduğumu belirten bir yazı bıraktı." "Tamamıyla doğru," dedi Jerome, "o perişan baba benim." "Sana yine susmanı emrediyorum," dedi Manfred, "devam et!" "Köle olarak yaşadım," dedi Theodore, "iki yıl öncesine kadar, efendimin seyrüseferine katıldığımda korsanları yenen bir Hıristiyan gemisiyle serbest kaldım ve kaptana kendimi tanıtınca cömertlik göstererek beni Sicilya sahiline bıraktı. Fakat heyhat! Bir baba bulmak yerine onun kıyıya yakın bir şatosu olduğunu öğrendim, beni ve annemi esarete sürükleyen serserilerin yanında geçen zaman zarfında şatosunun yanarak yerle bir olduğunu ve babamın kalan ne varsa satıp savarak kendini Naples Krallığı'nda dine verdiğini öğrendim, ama nerede olduğunu kimseden öğrenemedim. Mahrum ve yalnız, hemen hemen ümitsiz bir şekilde, nerede olduğu belirsiz bir babanın kucağına erişmek gayesiyle Naples'a kalkan bir gemi için ilk fırsatı kullandım, altı gün süren bir yolculukla bu kasabaya geldim, kendi emeğimle yaşayarak Tanrı'nın tatminkâr bir yoksulluk ve zihin selameti dışında beni kayırdığına inanmıyordum. İşte Lordum, Theodore'un hikâyesi. Babamı bulduğum için ümitlerimin de ötesinde kutsanmış oldum, sizin yüce hoşnutsuzluğunuza maruz kaldığım için ise hisseme düşenin de ötesinde talihsizim." Theodore durakladı. Dinleyiciler arasından nezaket dolu beğeni mırıltıları yükseldi. "Hepsi bu değil," dedi Frederic, "onun söylemeye çekindiği şeyleri eklemek şerefiyle yükümlüyüm. Gerçi kendisine mütevazi, cömert davranmalıyım, o Hıristiyan camiasının en cesur gençlerinden biri. Aynı zamanda çok içten ve onun hakkında edin-

edindiğim

diğim azıcık bilgiye rağmen onun dürüstlüğü üzerine ant içerim: Eğer kendisine ilişkin verdiği bilgiler doğru olmasaydı o sözleri sarf etmezdi ve bana kalırsa evlat, senin doğumun anlamına gelen dürüstlükten şeref duyarım. Ama şimdi beni gücendirdin, gene de damarlarında akan asil kan kaynayıp taşmaya yatkındır, yeter ki kaynağını bulsun. Gel, Lordum, (Manfred'e dönerek) onun adına özür dilersem eminim kabul edersiniz: Ne de olsa bu genci bir hortlak olarak görmek istemenizde onun bir suçu olamaz." Bu acı alay Manfred'in gönlünü incitti. "Eğer başka bir dünyadan varlıklar," diye karşılık verdi kibirle, "bilincimi huşu ile tesir altında bırakma kudretine sahip olsalardı, bu, yaşayan varlıkların yapabileceğinden çok daha ötede olurdu, bir delikanlının silahının yapabileceğinden de." "Lordum," diye sözünü kesti Hippolita, "misafiriniz istirahat etme isteğiyle dolu, onu dinlenmeye bıraksak olmaz mı?" Bunu söyleyip Manfred'in elinden tuttu ve ordakilere öncülük ederek Frederic'in yanından ayrıldı. Prens başladığı konuşmayı devam ettirememekten hiç gocunmadan Theodore'a kendi şatosunda refakat etmenin zahmetini yüklendi, gerçi ertesi gün şatoya geri dönme vaadiyle (genç adamın memnuniyetle kabul ettiği bir koşuldu bu) babasının eşliğinde rahibe manastırına çekiliyordu Theodore. Matilda ve Isabella kendi düşünceleriyle fazlasıyla meşguldüler, birbirlerine karşı çok az hoşnutluk duyarak o gecenin sonraki akislerini duymayı dilediler. Her biri daha anlam yüklü törenlerle ve çocukluklarından beri aralarında yaşanmış olanlardan da daha zengin bir izlenimle kendi odalarına çekildiler.

Eğer küçük samimiyet gösterileriyle birbirlerinden ayrılsalardı, güneş yükselir yükselmez birbirlerini daha büyük bir özlemle karşılarlardı. Zihinleri, onları uykudan mahrum tutan bir ahval içindeydi ve her biri birbirlerine gece esnasınca yöneltmeyi diledikleri binlerce soruyla meşguldü. Matilda'nın aklına gelen, Isabella'nın çok kritik durumlarda Theodore tarafından iki kez kurtarılışıydı ki, Matilda bunun rastlantı olduğuna inanamıyordu. Şurası bir gerçekti ki, Theodore, gözlerini Frederic'in odasında kendisine dikmiş, ama muhtemelen Isabella için beslediği tutkuyu her iki babadan da saklamak için bunu böyle yapmıştı. En iyisi bunu açıklı-

ğa kavuşturmaktı. Gerçeği öğrenmek istiyordu Matilda, Isabella'nın aşığı için duyduğu tutkudan dolayı arkadaşına zararı dokunmasın diye. Nitekim kıskançlık galip geldi ve aynı zamanda bu kıskançlık, merakını haklı kılmak için arkadaşlık bahanesine yaslandı.

Isabella da daha az huzursuz değildi, kuşkuları için daha kuvvetli dayanakları vardı. Gerek Theodore'un sözleri gerekse gözleri kendisine onun kalbiyle bağımlı olduğunu anlatıyordu, gerçekti bu, gene de belki Matilda onun tutkusuna uygun gelmeyebilirdi. Matilda aşk'ı hep mantıksız bir şey olarak algılamış, bütün düşünceleri öteki dünya üzerine yoğunlaşmıştı. "Niye onu aksine ikna edeyim?" dedi Isabella kendi kendine, "Cömertliğimin cezasını çekiyorum. Ama nerede karşılaştılar? Nerede? Olamaz, kendimi kandırıyorum. Belki de dün gece ilk kez birbirlerini gördüler. Theodore'un zihnini kurcalayan muhabbette başka bir meselenin aslı yatıyor olmalı. Eğer öyleyse sandığım kadar mutsuz sayılmam, eğer sorun arkadaşım Matilda değilse. Nasıl! Bir erkeğin sevgisini istemeye tenezzül edebilirim, beni ötekilerden farksızlığına kabalıkla ve gereksizcesine inandıran bir erkeğin? Üstelik de en azından nezaket ifadeleri beklenen ortak bir lütuf anının tam ortasında. Bu düşüncemde beni doğrulayacak olan sevgili Matilda'ma gideceğim ben. Erkekler hep sahte. Ona bu perdeyi kaldırması konusunda tavsiyede bulunacağım, beni bu eğilimde görmekten memnunluk duyacaktır ve onun manastırla ilgili eğilimine artık karşı çıkmayacağımı bildireceğim." Bu düşünce çerçevesinde kalbini tamamıyla Matilda'ya açmayı kararlaştırdı, zaten giyinik olan ve koluna yaslanmış kara - kara düşünen prensesin odasına gitti. Kendi hissettikleriyle neredeyse aynı ruh halini tasvir eden bu görüntü Isabella'nın kuşkularını tazeledi ve arkadaşına açıklamayı amaçladığı düşünceleri duraksattı. Karşılaştıklarında heyecanlıydılar ve duygularını saklamaktaki tavırları çok acemiceydi. Bazı anlamsız soru ve cevaptan sonra Matilda, Isabella'dan ortadan yok oluşunun sebebini açıklamasını istedi. Manfred'in ona yönelmiş şehvetini hemen hemen unutmuş olan Isabella tamamıyla kendisiyle meşguldü; akşama kadar gerçekleşen olaylara vesile olan Matilda'nın kastettiği manastırdan kaçışı da dahil olmak üzere her şeyi anlattı:

Martelli, Matilda'nın annesinin öldüğü haberini manastıra taşımıştı. "Oh," dedi Matilda sözünü keserek, "Bianca ortadaki yanlışı açıklamıştı bana, beni baygın görerek haykırmıştı: ÔPrenses öldü!' ve bu gibi durumlarda her şeye yetişen Martelli şatoyu bu haberden nasiplendirmiş." "Peki, neydi senin bayılmana neden olan?" dedi Isabella, ölüden farksız şekilde. Matilda kızardı ve kekeledi: "Babam bir suçluyu yargılamaya hazırlanıyordu." "Ne suçlusu?" dedi Isabella heyecanla. "Genç bir adam," dedi Matilda, "sanırım yine o genç adamdı." "Ne, Theodore mu?" dedi Isabella. "Evet," diye cevapladı Matilda, "onu daha önce hiç görmemiştim, babamı nasıl bu kadar kızdırdığını bilemiyorum, fakat sana yardım ettiği için Lordumun kendisinden özür dilemesinden memnunum." "Bana yardım etmek mi?" diye karşılık verdi Isabella, "babamı yaralamış olmasını bana yardım olarak ımı adlandırıyorsun, nerdeyse ölümüne sebebiyet verecekken? Gerçi dünden beri bir babam olduğunu öğrenmekle kutsanmış oldum, ümit ederim Matilda, o cüretkâr gencin küstahlığına içerlemeyecek kadar baba sevgisine yabancı olduğumu düşünmüyorsundur ve benim için, benim varoluş sebebim olan bir kimseye el kaldırma cüretini gösteren bir kişiye sevgi beslemek imkânsızdır. Yoo Matilda, kalbim onu hor görüyor ve eğer ilk gençlik günlerinde dile getirdiğin o dostluk andını hâlâ yaşatıyorsan, beni ebediyen sefil kılacak konumdaki bir adamdan nefret edeceksindir." Matilda boynunu öne eğdi ve cevapladı: "Umarım benim değerli Isabella'm Matilda'sının dostluğundan şüphe duymuyordur: Düne kadar o genci hiç görmemiştim, hâlâ bana yabancı biri o; ama cerrahlar babanın tehlikeyi atlattığını bildirdiklerine göre, Marki'nin seninle bağıntısını bilmediğine ikna olduğum birine karşı kötü duygular beslememelisin." "Onunla ilgili meseleyi çok acıklı şekilde ortaya koyuyorsun," dedi Isabella, "kendisinin sana olan yabancılığını göz önüne alırsak. Ya yanılıyorum ya da o senin lütfuna mazhar oluyor." "Ne demek istiyorsun?" dedi Matilda. "Hiç," dedi Isabella Matilda'ya, Theodora'un ona olan eğilimiyle ilgili bir ipucu vermiş olmaktan pişmanlık duyarak. Daha sonra konuşmanın yönünü değiştirerek Matilda'ya Manfred'in hangi nedenle Theodore'u bir hortlak olarak telakki ettiğini sordu.

"Tanrı beni kutsasın," dedi Matilda, "onun galerideki Alfonso portresine ne kadar benzediğini fark etmedin mi? Onu zırh içinde görmeden önce bile Bianca'nın dikkatini çekmiştim bu konuya, ama miğferi de başına geçirince o resmin tam bir benzerini oluşturuyor." "Resimler dikkatimi çekmez," dedi Isabella, "bu genç adamı senden çok daha az bir dikkatle inceledim. Ah Matilda, senin kalbin tehlike içinde, bırak da bir arkadaş olarak uyarayım seni. Aşık olduğu için beni sahiplendi, seninle ilgisi olamaz, dün onunla ilk kez karşılaştın değil mi?" "Kesinlikle," diye cevapladı Matilda, "ama niye benim değerli Isabellam söylediğim herhangi bir şeyden illa bir sonuç çıkarmaya çalışıyor," durakladı, sonra devam ederek, "o ilk seni gördü ve sana adanmış bir yüreğin benim küçük cazibeme kapılacağını düşünecek denli bir kibir taşımanın çok uzağındayım," dedi. "Dilerim mutlu olursun Isabella, Matilda'nın kaderi her ne olursa olsun!" "Benim sevimli arkadaşım," dedi Isabella, "yüreği nazik ifadelere direnmekte fazla dürüst olan arkadaşım, Theodore'un hayranlığına mazhar olan sensin, zira gördüm ve ikna oldum, kendi mutluluğum için senin mutluluğunu bozmak gibi bir düşüncem yok." Bu dürüstlük narin Matilda'nın gözlerinden yaşlar boşanmasına neden oldu ve bu iki sevimli genç kız arasında bir anda yükselen bu soğuk kıskançlık, kısa zamanda gönüllerini doğal bir samimiyet ve açıkkalplilikle doldurdu. Her ikisi de birbirine Theodore'un kendilerinde bıraktığı izlenimi itiraf ettiler ve bu güveni bir cömertlik çabası takip etti, her biri diğerine duyduğu arkadaşlığın hakkını teslim etmekte ısrarlıydılar. En sonunda Isabella'nın erdemi, Theodore'un nerdeyse kendisinin düşmanı olduğunu beyan eden tercihini hatırlatarak, tutkusuna hakim olmayı kararlaştırmasına yol açtı ve o sevgili kişiyi arkadaşına devretti.

Bu dostluk çekişmesi sırasında Hippolita kızının odasına girdi. "Madam," dedi Isabella'ya, "Matilda'ya çok müşfik davranıyorsunuz, bizim viran evimizde başına gelenler her ne olursa olsun, kendinize nazik davranın. Çocuğumla ilgili sizin duymanızın uygun olmadığı sırlar taşıyamam." Prensesler tam bir dikkat kesilmiş ve endişe içine düşmüşlerdi. "Dahasını da bilin ki Madam," diye devam etti Hippolita, "ve sen benim değerli Matilda'm, bu

son iki uğursuz gün boyunca oluşan tüm olaylar beni ikna etti ki, Tanrı Otranto Saltanatı'nı Manfred'in ellerinden alıp Marki Frederic'in ellerine geçirmeyi amaçlıyor, belki de bize rakip derebeylerin oluşturduğu birliğin bizi yok etme niyetleri etkiliyordur beni. Bu görüş ışığında, Lordum Manfred'e bu güzeller güzeli çocuğu babanız Frederic'e sunmasını önerdim." "Beni? Lord Frederic'e mi?" diye haykırdı Matılda, "Aman Tanrım, merhametli annem benim, babama söyledin mi bunu?" "Söyledim," dedi Hippolita, "teklifimi dikkatle dinledi ve Marki'ye bildirmeye gitti." "Ah zavallı prenses," diye haykırdı Isabella, "neler yaptınız? İyiliğiniz kendiniz için, benim ve Matilda için farkında olmadan nelere neden oldu?" "Benden sana ve çocuğuma gelecek bir zarar mı?" dedi Hippolita, "Bu da ne demek?" "Eyvah," dedi Isabella, "kalbinizdeki saflık başkalarının fesatlığını görmenizi önlüyor. Tanrı tanımaz Lordunuz Manfred....." "Dur," dedi Hippolita, "benim olduğum yerde genç bayan, Manfred'den saygısızlıkla bahsetmemelisiniz. O benim Lordum ve kocamdır ve ...." "Adi emelleri tatbik aşamasına gelseydi," dedi Isabella, "haddini aşmış olmayacak mıydı?" "Bu konuşma tarzın beni hayrete düşürüyor," dedi Hippolita, "sıcak duyguların var Isabella, ancak şu ana kadar bu sıcaklığın seni taşkınlığa düşürerek sana ihanet edeceğini aklıma getirmezdim. Manfred'in hangi fiiliyatı sana ondan bir katil ya da suikastçiymiş gibi bahsetme yetkisini veriyor?" "Erdemli ve fazlaca saf prensesim," diye cevapladı Isabella, "onun hedeflediği sizin hayatınız değil, onun amacı sizden ayrılmak, sizden boşanmak!" "Benden, benden boşanmak mı?" "Annemden boşanmak mı?" diye haykırdı Hippolita ve Matilda aynı anda. "Evet," dedi Isabella, "ve bu suçu işlemek için düşündüğü şey ... Yoo, konuşamayacağım." "Zaten şu ana dek söylediklerinden daha kötü ne olabilir?" dedi Matilda. Hippolita susuyordu. Isabella'nın kederi konuşmasını engelliyordu ve Manfred'in son anlardaki müphem hitabetini hatırlaması duyduklarını onaylamaya yetiyordu. "Sevgili bayan, madam, anne," diye bağırdı Isabella kendini Hippolita'nın dizleri dibine fırlatarak bir tutku taşkınlığıyla, "güvenin ve inanın bana, size bir zarar gelmesine razı olursam binlerce ölümle ölmüş gibi olacağım, onun

çok iğrenç olduğunu kabul edin, oh!" "Bu kadarı da fazla," dedi Hippolita. Ayağa kalk sevgili Isabella, ahlâkından kuşku duyuyor değilim. Oh Matilda, bu darbe senin için çok ağır. Unutma ki o hâlâ senin baban." "Ama sen de annemsin," dedi Matilda heyecanla, "ve sen erdemlisin ve suçsuzsun! Oh! Yapmamalı mıyım, şikayet etmemeli miyim?" "Etmemelisin," dedi Hippolita, "Hadi, her şey yoluna girecek. Erkek kardeşini kaybetmenin acısıyla kıvranan Manfred ne dediğini bilmiyor. Belki de Isabella onu yanlış anlamıştır, onun kalbi iyidir ve çocuğum her şeyi bilmiyorsun sen. Üzerimizde dönen bir kader var, Tanrı'nın elleri tembelleşti. Oh! Seni harap olmaktan kurtarabilecek miyim? Evet," diye devam etti daha kararlı bir tonla, "belki de benim feda olmam her şeyi telafi edebilir. Gidip benim şu boşanma işini konuşacağım, bana ne olacağı hiç önemli değil. Bitişikteki manastıra çekileceğim ve hayatımın geri kalanını çocuğum ve prens için dua edip ağlamakla geçireceğim." "Siz bu dünyaya göre fazla iyisiniz," dedi Isabella, "Manfred bu denli alçakken. Ama zayıflığınızın bana yön vereceğini sanmayın Leydi. Yemin ederim ki - duyun beni ey tüm melekler-" "Dur! Senden rica ediyorum," diye seslendi Hippolita, "bağımsız biri olmadığını hatırla, senin bir baban var." "Babam fazla dindar, fazla asil," diye sözünü kesti Isabella, "kafirce amaçlara hizmet etmek için. Bu amaçlara hizmet etmesi mi gerekir yani, bir baba lanetli bir eyleme bulaşabilir mi? Ben sizin oğlunuza düşünülmüş olan kimseyim, babasıyla evlenebilir miyim? Hayır madam, hayır, hiçbir güç beni Manfred'in lanet yatağına sürükleyemez. Nefret ediyorum, iğreniyorum ondan. İlahi ve beşeri kurallar korusun. Ve arkadaşım, değerli Matildam! Senin sevgili anneni inciterek senin müşfik ruhunu yaralamak ister miydim, ondan başkasını hiç tanımadığım kendi annemi." "Oh! O ikimizin de annesi," dedi Matilda, "kendinizi ondan daha çok, daha çok neye adayabiliriz Isabella?" "Benim sevimli çocuklarım," dedi duygulanan Hippolita, "şefkatiniz beni çok etkiliyor, ama bunun boşa gitmesine izin vermemeliyim. Kendimiz için bir tercihte bulunmak elimizde değil; buna karar verecek olan Tanrı, babalarımız ve kocalarımızdır. Manfred ve Frederic'in ne görüş belirlediğini öğrenene kadar

sabırlı olun. Eğer Marki Matilda'yı kabul ederse, eminim ki Matilda da çoktan razı gelecektir. Gerisine Tanrı karar verecek ve ona Tanrı engel olacaktır. Ne söylemeye çalışıyorsun," diye devam etti, Matilda'nın suskun bir gözyaşı seliyle dizleri üstüne çöktüğünü görerek, "ama yoo, cevap verme bana kızım; babanın isteklerine karşı gelen bir söz duymak istemiyorum." "Oh! ıtaatkârlığımdan şüphe duyma. Benim tüm sadakâtim ona ve sana karşı," dedi Matilda. "Ama ben, kadınların en saygıdeğeri; ben bu şefkatin tümünü, bu iyilik dünyasının tümünü taşıyabilir ve anaların en iyisinden herhangi bir düşünce saklayabilir miyim?" "Ne söylemek üzeresin?" dedi Isabella titreyerek, "kendine gel Matilda." "Hayır Isabella," dedi Prenses, "benim bu emsalsiz ebeveyni hak etmiyor olmam lazım, eğer ruhumun en derin boşluklarında ondan izinsiz bir düşünce besliyorsam. Yok, onu gücendirdim, onun rızası olmaksızın kalbime nüfuz eden bir tutkunun bedelini ödüyorum. Ama işte vazgeçiyorum, işte Tanrı'ya ve ona yemin ediyorum ki ..." "Çocuğum, çocuğum," dedi Hippolita, "Bu sözler de neyin nesi? Kader bizim için hangi yeni belaları barındırıyor? Sen ve bir tutku haa, sen? Bu zor anımızda!" "Oh! Tüm suçumun farkındayım," dedi Matilda, "Annemin acı çekmesine sebebiyet verirsem kendimden nefret ederim. Yeryüzündeki en değerli şeyim o benim." "Oh! Ona artık bir daha asla, asla bakmayacağım Isabella," dedi Hippolita, "Bu talihsiz sır her neyse ona vakıfsın. Konuş!" "Ne!" diye haykırdı Matilda, "Benim kendi suçum hakkında konuşmama bile izin vermeyen annemin sevgisini bu kadar mı yitirdim ben? Oh! Zavallı, zavallı Matilda!" "Çok gaddarsınız," dedi Isabella Hippolita'ya dönerek, "erdemli bir ruhun bu ızdırabını gözlemleyebilir ve kederini paylaşamaz mısınız?" "Boş ver çocuğum," dedi Hippolita, Matilda'yı kollarına alarak, "Oh, onun iyi olduğunu, onun tamamıyla erdemden, şefkatten ve hizmet duygusundan yaratıldığını biliyorum. Seni affediyorum benim mükemmel ve yegane umudum!" Sonra prensesler Hippolita'ya, Theodore'a olan karşılıklı eğilimlerini ve Isabella'nın niyetinin onu Matilda'ya bırakmak olduğunu açıkladılar. Hippolita onları ihtiyatsızlıkla suçladı ve onlara her iki babanın da gerçi asil olmakla birlikte böylesi fakir olan

bir erkeğe kız vermeye razı gelmesinin imkânsızlığını belirtti. Onların tutkusunun böylesi yakın bir tarihe ait olduğunu keşfetmek Hippolita'nın yatışmasına yol açtı; Theodore, ikisinden de kuşku duymak için küçük bir meseleydi. Onlara kesin bir şekilde Theodore'la her türlü karşılıklı ilişkiden kaçınmalarını tembihledi. Bunun üzerine Matilda istekli bir şekilde söz verdi, ama arkadaşı Matilda için Theodore konusunda yaptığı fedakarlıktan dolayı kendiyle gurur duyan Isabella Theodore'dan kaçınma konusunda bir görüş belirlemedi ve Hippolita'yı cevapsız bıraktı. "Manastıra gideceğim," dedi Hippolita, "ve bu felaketlerden sıyrılmamızı sağlayacak halk kitlelerini organize edeceğim." "Oh, anneciğim," dedi Matilda, "bizi bırakmaktan söz ediyorsun, manastıra kapanmaktan söz ediyorsun, bu babama korkunç niyetini sürdürme fırsatını sağlar. Yazık ki dizlerimin üstünde sana bundan kaçınman için yalvarıyorum. Beni Frederic'e yem olarak mı bırakacaksın? Ben de senin peşinden manastıra geliyorum." "Sakin ol çocuğum," dedi Hippolita, "hemencecik döneceğim. Tanrı'nın takdiri olmaksızın ve senin çıkarına olduğunu bildiğim sürece seni asla tamamıyla terk etmeyeceğim." "Beni kandırına," dedi Matilda, "Sen emretmedikçe Frederic'le evlenmem. Bana ne olacaksa yazıklar ola!" "Bu sözler de neyin nesi?" dedi Hippolita, "Sana söz vermiştim geri döneceğime dair." "Ah anneciğim," diye karşılık verdi Matilda, "burda kal ve beni kendimden koru. Senin bir kaş çatışın bile babamın tüm gaddarlığından daha fazlasını yapmaya muktedirdir. Kalbini yitirmiş biriyim ben ve sen tek başına kazandırabilirsin onu bana." "Artık," dedi Hippolita, "kendini tekrarlama Matilda." "Theodore'dan vazgeçebilirim," dedi Matilda, "ama bir başkasıyla evlenmek zorunda mıyım? İzin ver, manastıra gitme konusunda sana katılıp kendimi ebediyen dış dünyadan soyutlayayım." "Senin kaderin babanın ellerinde," dedi Hippolita, "ben sana şefkatimi ihsan ettim, umarım bu sana babanın ötesindeki hiçbir şeye hürmet etmemeyi öğretmiştir. Elveda çocuğum, senin için dua etmeye gidiyorum."

Hippolita'nın asıl amacı, Jerome'a boşanmaya vicdanen razı gelemeyeceğini bildirmekti. Hippolita vicdanının sesini dinleyerek

birçok kereler anlık sorumluluk duygusuyla Manfred'I prensliğinden vazgeçme noktasına kadar zorlamıştı. Ama yaşanılan bu ihtilaflar hiçbir zaman şu an içinde bulunulan durum kadar ölümcül olmamıştı.

Gecenin sonunda şatodan ayrılan Jerome, Theodore'u, Manfred'in onu neden şiddetle kaçışının suç ortağı olmakla suçladığı konusunda sorguya çekti. Theodore, bunun Manfred'in Matilda konusunda kuşku duymasını engellemek ile ilgili olduğunu söyledi ve Jerome'un gerek hayatının gerekse kişiliğinin kutsallığının onu hükümdarın gazabından koruduğunu ekledi. Jerome oğlunun prensese duyduğu ilgiyi keşfetmekten dolayı içten gelen bir teessür duydu ve onu dinlenmeye bırakarak sabahleyin bu tutkudan vaz geçmesi için yeterli olacak sebepler konusunda onu bilgilendireceğine söz verdi. Theodore da, tıpkı Isabella gibi, son zamanlarda onu yüreğinin dürtülerine tezat gelen kararlara boyun eğmeye zorlayan baba otoritesi ile kuşatılmıştı. Peder'in ifşa edeceği sırları öğrenmek için küçük bir merak duydu ve o sırlara boyun eğmek için duyduğu eğilim yetersizdi. Sevimli Matilda'nın üzerinde bıraktığı izlenim, oğulun babaya duyacağı sevgiden daha baskın çıkıyordu. Gece boyunca kendini aşkın hayaliyle oyaladı, sabah olunca biten bir rüyaydı bu ve pederin kendisiyle Alfonso'nun türbesinde buluşmasına dair talimatını hatırladı.

Onu görür görmez Jerome, "Genç adam," dedi, "bu gecikme beni hiç de memnun etmedi. Bir babanın sözleri bu kadar az mı yer tutuyor hayatında?" Theodore acemice mazaretler öne sürdü ve gecikmesini aşırı uyumuş olmaya bağladı. "Düşlerinde yer tutan kişi kim?" dedi Peder, sert bir şekilde. Oğlunun yüzü kıpkırmızı oldu. "Hadi, hadi," diye yeniden devam etti peder, "düşüncesiz çocuk, bu böyle gitmez, bu suçlu tutkuyu sinenden söküp at!" "Suçlu tutku mu!" diye haykırdı Theodore, "suç, masum güzellik ve erdemli alçakgönüllülükle beraber yaşayabilir mi?" "Günahkârlık olur," diye karşılık verdi peder, "Tanrı'nın felaketi için hüküm verdiği şeyleri bağrına basıp, aziz tutmak. Bir hükümranın soyu yeryüzünde üçüncü, hatta dördüncü nesile kadar yayılmalı." "Suçluların cürümleri yüzünden Tanrı masumlara da acı çektirecek mi?"

dedi Theodore. "Zarif Matilda'nın yeterince erdemi var." "Seni mahvetmek için," diye sözünü kesti Jerome, "vahşi Manfred'in tam iki kez senin cezalandırılmanı buyurduğunu ne çabuk unuttun!" "Unutmuş değilim," dedi Theodore, "Kızının inayetiyle onun elinden kurtulduğumu da unutmadım. Aldığım yaraları unutabilirim, ama gördüğüm iyilikleri asla." "Senin Manfred'in ailesinden gördüğün zararlar," dedi Peder, "senin tasarlayabileceğinin çok ötesinde. Karşılık verme ve şu kutsal tasvire bak! Bu mermer anıtın altında aziz Alfonso'nun külleri yatıyor, her erdemiyle tapınıla-cak bir prens; halkının babası! Beşeriyetin özü! Diz çök, dik başlı çocuk ve vicdan muhasebesi yap, baban ruhundan kutsal intikam duygularından başka bir hassasiyeti silecek bir dehşet masalını gözler önüne sererken. Alfonso! Ah çok incitilmişliğin prensi! Senin tatmin olmamış ruhun böylesine berbat şekilde kurulsun zavallı havaya, bu titreyen dudaklar ... Ha! Kimdir o gelen?" "Kadınların en perişanı," dedi Hippolita kiliseye girerek. "Boş vaktiniz var mı, aziz peder? Ama bu diz çökmüş genç de neyin nesi? Yüzlerinize yansımış olan dehşet ifadesinin anlamı ne? Neden bu kutsal türbedesiniz?" "Yazık! Hiçbir şey görmediniz demek. Bu acınacak haldeki kasabanın kederine bir son vermesi için," diye karşılık verdi peder, hafif bir şaşkınlıkla "Tanrı'ya yakarışımızı dile getiriyorduk. Katılın bize bayan! Sizin o lekesiz ruhunuz, evinize karşı verilmiş olan kehanetin hükmünün açığa çıkmasına yardımcı olabilir." "Ben Tanrı'ya bunları defetmesi için içtenlikle dua ediyorum," dedi dindar prenses. "Lordum ve masum çocuklarım için böylesi bir lütfu Tanrı'dan beklemenin hayatımın anlamı olmaya başladığını biliyorsunuz. Heyhat! Birini kopardı benden Tanrı. Acaba benim zavallı Matildam için yalvarışlarımı duyacak mı? Peder, bunun için aracılık ediniz." "Her yürek onu kutsayacaktır," diye haykırdı Theodore, vecd ile. "Sen sessiz ol, sabırsız genç," dedi Jerome. "Ve siz düşkün prenses, gücünüzü aşan şeylerle mücadele etmeyin! Tanrı verir ve Tanrı alır Onun kutsal adını anın ve onun iradesine boyun eğin." "İnancımı tüm içtenliğiyle yapıyorum bunu," dedi Hippolita, "Ama bana yegane huzurumu bağışlar mı? Matilda'nın da mahvolması şart mı? Ah peder, ben geldim. Ama

oğlunuzu uzaklaştırın buradan. Söylemek zorunda olduklarımı sizden başka kimse duymamalı." "Tanrı dilediğiniz her şeyi size bağışlasın prenseslerin en mükemmeli," diyerek uzaklaştı Theodore. Jerome kaşlarını çattı.

Arkasından Hippolita evlenme teklifini Manfred'e ilettiği konusunda rahibe bilgi verdi, Manfred'in bunu onayladığını ve Matilda ile ilgili teklifi Frederic'e götürdüğünü anlattı. Jerome hoşnutsuzluğunu gizleyemedi, olanaksız bir tercih olduğunu ileri sürerek Frederic'in Alfonso'ya en yakın kanı taşıdığını ve onun yerine geçme hakkını iddia ederek, Frederic'in hakkını gasp eden kişinin akrabalık ilişkisi önerdiğini belirtti. Ama Hippolita boşanmaya karşı çıkmamaya hazır olduğunu itiraf ettiğinde ve pederin fikrine uysallıkla meşruluk kazandıracağını belirttiğinde pederin şaşkınlığına denk düşen başka bir şey olamazdı. Peder kendisinden tavsiye rica edildiğini hevesle fark etti, Manfred ve Isabella'nın önerilmiş evliliğine duyduğu tiksintiyi ifade etmeksizin Hippolita'ya, kendisine önerilenlere itaat ettiği takdirde gösterdiği rızanın sebep olacağı günahların en tehlikeli renklerini tasvir etti ve kendisine, en şiddetli tabirlerle, böylesi tekliflere reddediş ve hiddetin tüm biçimleri ile karşı koymasını tembihledi.

Bu sırada Manfred niyetini Frederic'e bildirmişti ve çifte evlilik önermişti. Zayıf düşmüş ve Matilda'nın cazibesiyle çarpılmış olan prens teklifi olağanüstü bir hevesle dinledi. Manfred'e olan düşmanlığını unuttu, ki Manfred'in malına mülküne kaba güçle el koyma gibi küçük bir ümit besliyordu ve hükümranın kızıyla oluşturacağı ittifak dışında hiçbir sonuç bunu kesinkes başaramayacağı için, Matilda'yla evlenmek suretiyle prensliğin kendi vekaletine kolayca geçeceği gerçeğini düşündü. Evlenme önerisine zayıf bir şekilde karşı koydu; etkileyici bir biçimde, ama yalnızca göstermelik olarak, Hippolita'nın boşanmaya razı gelmesi koşulunu öne süren bir karşı koyuştu bu. Manfred öneriyi sevinçle kabul etti. Başarısı ile kendinden geçip, sabırsızlanarak karısının binasına seyirtti, niyeti karısının rızasını koparmaktı. Kızgınlıkla karısının olmadığını öğrendi, o manastırdaydı. Suçluluğu ona, karısının Isabella tarafından kendi niyeti konusunda aydınlatılmış olabileceği

ihtimalini hissettirdi. Karısının manastıra çekilmesinin boşanmalarıyla ilgili engellerin kalkmasını önleyeceği için, karısının orda kalmak gibi bir niyeti olduğundan şüphelendi ve Jerome'la ilgili hatırında tuttuğu kuşkular, pederin sadece kendi görüşlerine karşı çıkmakla kalmayıp Hippolita'ya manastıra kapanma çözümünü esinleyeceğini kavramasına yetti. Bu olasılığı bertaraf etmek için sabırsızlanarak Manfred manastıra seyirtti; oraya vardığında Peder dürüstçe Prenses'e boşanmaya asla razı gelmemesi hususunda öğüt veriyordu.

"Madam," dedi Manfred, "hangi sebeple geldiniz buraya? Marki'nin yanından dönmemi neden beklemediniz?" "Divânızı kutsayacak bir yakarış için burdayım," diye karşılık verdi Hippolita. "Benim divânım bir pederin müdahalesini gereksinmez," dedi Manfred, "ve yaşayan tüm erkekler arasında görüşmek istemediğin yegane kişi olan yaşlı bir haini de!" "Kafir prens!" dedi Jerome, "Mihrabın görevlilerine hakaret yeri olarak mihrabı mı seçtin? Ama Manfred, senin kafirce tertiplerin artık biliniyor. Tanrı ve bu erdemli bayan her şeyden haberdar. Yoo, kaşlarınızı falan çatmayın prens. Kilise tehditlerinizi küçümsüyor. Bayanın isyan şimşekleri sizin gazabınızın çok daha ötesinden duyulacaktır. Onunla ilgili hüküm belli olana kadar lanetli boşanma niyetinizden geri durmayın ve ben burada onu, sizin hükmünüzden aforoz ederek ayırıyorum." "Ne cüretkâr başkaldırı!" dedi Manfred, pederin, sözlerinin kendisine ilham ettiği huşuyu gizlemeye çalışarak, "yoksa meşru prensinizi tehdit ettiğinizi mi sanıyorsunuz?" "Meşru prens değilsiniz," dedi Jerome, "prens değilsiniz. Gidip iddianızı Frederic ile tartışın ve bu gerçekleştiğinde ..." "Gerçekleşti," diye karşılık verdi Manfred, "Frederic, Matilda'nın eşliğini kabul ediyor ve ben bir erkek zürriyete sahip olmadıkça talebinden vazgeçmeye razı." Manfred bu sözleri sarf ederken Alfonso heykelinin yanaklarından üç damla kanlı gözyaşı süzüldü. Manfred'in yüzü bembeyaz kesildi ve prenses dizleri üzerine yuvarlandı. "Hah işte!" dedi Peder, "bu mucizevi belirtiye dikkat edin. Alfonso'nun kanı asla Manfred'inkiyle karışmayacaktır." "Değerli Lordum," dedi Hippolita, "hadi Tanrı'ya kendi rızamızla boyun eğelim. İtaatkâr bir eşin

sizin otoritenize başkaldıracağını düşünmeyin asla. Kilisenin ve Lordumun çıkarından gayrı bir şey gözetmiyorum. İlahi kudrete yalvaralım. Bizi birbirimize bağlayan prangaların kırılması dağılması bizim elimizde olan bir şey değil. Kilise evliliğimizin sona erdiğini tasdik ederse, öyle olsun. Elimde geçirmem gereken sadece birkaç yıl ve kederler var. Bu kederler mihrabın ayakları dibi kadar uygun başka hangi yerde tükenebilir? Senin ve Matilda'nın güvenliği için dualar edeceğim." "Fakat o zamana kadar burda kalmayacaksın," dedi Manfred, "benimle birlikte şatoya gel ki orada sana boşanmanın uygun ölçütleri hakkında tavsiyede bulunayım. Ama her şeye karışan bu peder oraya gelmesin, benim misafirperver hanem artık bir haini beslemeyecek ve senin hürmetinin ürünü olarak," diye devam etti, "onu hükümranlığımdan sürgün ediyorum. Zannederim kutsal bir şahsiyet değil o, kilisenin koruması altında da değil. Isabella'yla evlenecek olan her kim olursa olsun, bu baba Falconara'nın birden ortaya çıkan oğlu olmayacak." "Doğru olanı yapmıyorsunuz," dedi Peder, "meşru prensesin tahtında olduğunu aniden anladığınızda otlar gibi çürüyüp gideceksiniz ve ait olduğunuz yeri bilemeyeceksiniz artık." Manfred Peder'e küçümseyen bir bakış fırlatarak Hippolita'ya önden yol gösterdi, fakat kilisenin kapısında hizmetlilerden birine manastır civarında kalıp saklanmasını ve şatodan biri oraya girecek olursa kendisini hemen uyarmasını fısıldadı.

~ BEŞİNCİ BÖLÜM ~

Pederin davranışlarının Manfred'de yarattığı etki, Isabella ve Theodore arasındaki aşk macerasının Jerome'un bir komplosu olduğu düşüncesiydi. Fakat Jerome'un önceki uysal davranış biçimiyle çelişen cüreti daha derin kuruntulara yol açtı. Prens, Pederin şatoya varışı ve Theodore'un tuhaf şekilde ortaya çıkışıyla, karşılıklı olarak planlanmış gibi çakışan Frederic'in gelişinin Frederic'ten kaynaklanan gizli bir destek sonucu olduğundan bile şüphelendi. Gene de kafasını daha çok meşgul eden konu, Theodore'un Alfonso'nun portresine olan benzerliğiydi. Dahası, Alfonso'nun çocuğu olmadan öldüğü kesindi. Frederic, Isabella'yı ona vermeye razı olmuştu. Bu çelişkiler prensin zihnini uçsuz bucaksız sancılarla kurcalıyordu. Bu güçlüklerden kendini sıyırmak için iki yöntem geldi aklına. Birincisi; hükümranlıktan çekilip her şeyi Marki'ye bırakmaktı. Gurur gibi, hırs gibi, eski kerametlere itimat gibi değerleri koruyarak haleflerine aktarma olanağı tanıyan fikirle mücadele halindeydi. İkincisi, Isabella ile evliliğe resmiyet kazandırmaktı. Bu kaygılı düşüncelere iyice dalmış halde, Hippolita'yı şatoya götürürken en sonunda endişe duyduğu konuda prensese açıldı ve çeşitli imalarla ve akla yakın açıklamalarla prensesin boşanma konusunda söz vermesini de sağlamayı amaçlayan bir konuşma başlattı. Hippolita kocasının isteklerine boyun eğmekte biraz olsun ikna olmaya ihtiyacı vardı. Hükümranlıktan çekilmesi konusunda onu ikna etmek için didinip durdu, ama teşviklerinin sonuçsuz kaldığını görünce, vicdanının el verdiği ölçüde, boşanmaya itirazı olmayacağı garantisini verdi, ama kocasının taşıdığı tereddütlerden daha az olmayan bir ikircikliklе boşanma talebinin ondan gelmeyeceğini söyledi.

Aslında az da olsa bu itaatkârlık Manfred'in ümitlerini arttırmak için yeterliydi. Frederic'e amaçları doğrultusunda Roma'daki mahkemeye baş vurmak üzere seyahate çıkacağı konusunda söz verdi; böylece kendi gücü ve servetinin gelişmesi için önemli bir adım atmış olacaktı. Frederic Matilda'ya öyle bir tutkunluk sergilemişti ki, Manfred kızının cazibesinden mahrum bırakmak ya da

ayak diremek suretiyle Marki'nin kendi görüşleri doğrultusunda hareket etmesini sağlayarak dilediği her şeyi ele geçirmeyi umuyordu. Kendi güvenliğini arttırıncaya kadar Frederic'in yokluğu bile kazanılmış önemli bir avantaj olacaktı. Hippolita'yı odasına bırakarak Marki'nin kaldığı yere gitti; büyük salonda yürürken Bianca'ya rastladı. Tanıdığı bu genç kız her iki genç bayanın da güvendiği biriydi. Birdenbire onu Isabella ve Theodore konusunda sorgulamak geldi aklına Manfred'in. Onu salonun cumbalı penceresinin bulunduğu boşluğa çağırıp birçok tatlı söz ve vaatlerle yatıştırarak, ondan Isabella'nın duygusal durumu hakkında herhangi bir şey bilip bilmediğini öğrenmek istedi. "Ben mi! Lordum? Hayır Lordum. Evet, Lordum. Zavallı leydi! Babasının aldığı yaralar yüzünden müthiş bir panik içinde. Ama ona iyileşeceğini söyledim. Siz de öyle düşünmüyor musunuz?" "Babası hakkında ne düşündüğünü sormuyorum sana," diye karşılık verdi Manfred, "sen onun sırlarına vakıfsın, hadi, iyi bir kız ol ve söyle bana; hayatında genç bir adam var mı, haa? Anlıyor musun beni?" "Tanrı'ya şükür, yüceliğinizi anlamak mı? Hayır, bu ben olamam. Kendisine ilaç niteliğinde birkaç şifalı ot ve istirahat etmesini salık verdim." "Onun babası hakkında konuşmuyorum," dedi Prens sabırsızlıkla, "onun iyileşeceğini biliyorum." "Şükürler olsun, bunu sizden duymak beni sevindirdi, genç bayanın moralinin bozulmasının doğru olmadığını düşünüyorum, görüşüm o ki, babasının solgun bir görünüşü var ve bir şey daha; genç Ferdinand'ın Venetian tarafından yaralandığını hatırlıyorum." "Sorumun yanıtını vermiyorsun," diye sözünü kesti Manfred, "ama işte, şu mücevheri al, belki bu dikkatini toplamana yardımcı olur. Yoo, reverans yapma, iyiliğim bununla da kalmayacak. Hadi açıkça söyle; Isabella'nın kalbi kimin için çarpıyor?" "Peki, tarzınız bu demek ki, emin olmak için - ama sır saklayabilir misiniz? Ağzınızdan kaçıracak olursanız ..." "Kaçırmam, kaçırmam!" diye haykırdı Manfred. "Yoo, ama yemin edin haşmetmâap, ... benim söylediğim duyulacak olursa ... Neyse, gerçek gerçektir. Leydi Isabella'nın genç Lordum'dan çok hoşlandığını sanmıyorum. Sizin oğlunuz göründüğü kadarıyla sevimli bir gençti. Ben prenses olsaydım eminim ki ... Tanrı yardımcım olsun!

Leydi Matilda'ma katılmalıyım, başıma gelenlere hayret edecektir." "Yeter," diye haykırdı Manfred, "Soruma cevap vermedin. Hiç mesaj ya da mektup taşıdın mı?" "Ben! Tanrı aşkına!" diye haykırdı Bianca, "Mektup taşımak mı? Kraliçe olacak değildim ya. Sizin benim fakir, ama dürüst olduğumu bildiğinizi ümit ederim. Siz Leydi Matilda'ya kur yapmaya gelen Marsigli'nin bana ne teklif ettiğini hiç duydunuz mu?" "Kaybedecek vaktim yok," dedi Manfred, "senin masallarını dinleyemem. Dürüstlüğünü sorgulamıyorum, ama benden hiçbir şeyi saklamamak senin görevin. Isabella ne zamandır Theodore'u tanıyor?" "Yoo, sizden hiçbir şey kaçmaz," dedi Bianca, "kaldı ki meselenin benim bildiğim bir yönü kaçsın. Şurası kesin ki, Theodore uygun, genç bir erkek ve Leydi Matilda'nın da söylediği gibi aziz Alfonso'nun tam bir sureti. Sizin de dikkatinizi çekmedi mi?" "Evet, evet ... Hayır ... Eziyet ediyorsun bana," dedi Manfred. "Nerde karşılaştılar ve ne zaman?" "Kim, Leydim Matilda mı?" dedi Bianca. "Yoo, yoo, Matilda değil, Isabella. Isabella bu Theodore'la ilk ne zaman tanıştı?" "Bâkire Meryem!" dedi Bianca, "Nerden bileyim?" "Bilirsin," dedi Manfred "ve ben de bilmeliyim, bileceğim de." "Tanrım! Genç Theodore'u kıskanmıyorsunuz değil mi?" dedi Bianca. "Kıskanmak? Yoo, yoo, niçin kıskanacak mışım? Belki de amacım onları birleştirmektir, eğer Isabella'nın muhalif olmayacağından emin olursam." "Muhalif olmak haa! Hayır, Isabella'ya kefil olurum ki," dedi Bianca, "o Hıristiyan topraklarına ayak basmış en yakışıklı genç; hepimiz ona aşığız. Şatoda prenslik için onun seçilmesinden hoşnutluk duymayacak hiçbir ruh yoktur. Yani Tanrı sizi yanına çağırdığında.." "Gerçekten mi?" dedi Manfred, "Bu kadar ileri gitti mi? Oh! Şu lanet peder. Ama vakit kaybetmemeliyim. Isabella'nın yanına git Bianca, seni olanlarla ilgili tek bir söz bile etmemek konusunda uyarıyorum. Onun Theodore'a ne denli bağlı olup olmadığını öğren, iyi haberlerini bekliyorum ve bu yüzüğün bir de eşi olacak. Dönemeçli merdivenin dibinde bekle. Marki'yi ziyaret edeceğim, döndüğümde seninle biraz daha konuşacağız."

Manfred genel bir konuşmadan sonra, kendisiyle özel ve acil bir durum konusunda konuşabilmek için Frederic'ten yanındaki

iki şövalyeyi uzaklaştırmasını istedi. Yalnız kalır kalmaz kurnaz bir tavırla Marki'yle Matilda konusunda konuşmaya başladı. Her şeyin istediği gibi gelişmekte olduğunu fark ederek, evlilik kutlamasıyla birlikte gelecek zorluklar üzerine ipuçları serdi ortaya, ancak ... Tam o anda Bianca daldı odaya, bakışı korku doluydu ve mimikleri azami bir dehşet sergiliyordu. "Oh! Lordum, Lordum!" diye bağırdı, "Hepimiz mahvolduk. O yine geldi! O yine geldi!" "Yine gelen ne?" dedi Manfred şaşkınlıkla. "Oh! o el - Dev! El! Yardım edin. Kendimi kontrol edemiyorum," diye haykırdı Bianca, "Bu gece şatoda uyuyamam. Nereye gideyim? Eşyalarımı yarın aldırtırım. Francesco'yla evlenmeye razı olmalı mıyım? Bu bir tutku sonucu olmalı." "Seni böyle korkutan nedir, genç kadın?" dedi Marki, "Burada güvendesin, paniğe kapılma." "Oh, âlicenaplığınız müthiş derecede ulu," dedi Bianca, "ama cüret edemem ki ... yoo, bırakın gideyim. Her şeyi ardımda bıraksam iyi olacak, bu çatı altında bir saat daha geçiremem." "Git öyleyse, kendini kaybetmişsin," dedi Manfred, "bizim konuşmamızı bölme, önemli meseleler üzerine söyleşiyoruz." "Lordum, bu kız bir kriz geçiriyor. Benimle gel Bianca." "Oh! Azizler, hayır," dedi Bianca, "şurası kesin ki o sizleri ikaz etmeye geliyor. Neden benden başkasına görünmesin. Gece gündüz dua ediyorum. Oh! Eğer sizler Diego'ya inanıyorsanız. Resim galerisinde onun gördüğü ayağa ait bir el bu. Peder Jerome bana sık sık kehanetlerin bugünlerde ortaya çıkacağını söylemişti." "Bianca," dedi Manfred, "Sözlerime dikkat et. Hezeyan içindesin," dedi öfkeyle. "Yıkıl karşımdan ve bu saçmalıkları arkadaşlarını korkutmak için kullan." "Ne, Lordum," diye bağırdı Bianca, "hiçbir şey görmedim mi sanıyorsunuz? Büyük merdivenin başına kendiniz gidin. Gözlerimle gördüm onu." "Neyi gördün? Söyle bana tatlı kız, ne gördün?" dedi Frederic. "Hayalet hikâyeleri dinleye dinleye onlara inanacak hale gelmiş bir eksik eteğin hezeyanlarını ne kadar dinleyebilirsiniz?" dedi Manfred. "Bu hayal görmekten daha fazla bir şey," dedi Marki, "taşıdığı dehşet fazla doğal, hayalgücünün işlemesinden şiddetle etkilenmiş. Söyle bize güzel kız, seni bu hale getiren ne?" "Evet Lordum, cömertliğinize teşekkürler," dedi Bianca, "çok solgun göründüğümü zannediyo-

rum. Kendime geldiğimde daha iyi olurum elbet. Emriniz üzerine Leydi Isabella'nın odasına gidiyordum." "Ayrıntıları duymak istemiyoruz," diye sözünü kesti Manfred, "Marki de böyle düşünüyor, devam et, ama kısa konuş." "Lordum, yüceliğiniz insanı öylesine etkiliyor ki tüylerime kadar ürperiyorum. Eminim hayatımda hiç böyle olmamıştım. Tamam! Olanları anlatıyordum; emriniz gereği Leydi Isabella'nın odasına gidiyordum, gökyüzü rengindeki odasına uzanmıştı, sağ tarafta çift kanatlı bir merdiven vardı, büyük merdivene geldiğimde sizin yüce varlığınızı gördüm." "Tanrım, sen sabır ver," dedi Manfred, "bu kız sadede gelmeyecek mi? Benim sana kızıma sadakatle katılman için verdiğim görev Marki'ye ne ifade edecek? Gördüklerini öğrenmek istiyoruz." "Ben de onu anlatıyordum size," dedi Bianca, "eğer izniniz olursa. Tam çanı çalacakken, üç adım ilerlemiştim ki, zırhın takırdısını duydum, dünyada duyulmamış bir gürültüydü, Diego'nun dediği gibi dev, resim galerisi civarına döndüğünde duyulurmuş bu ses." "Ne demek istiyor bu kız, Lordum?" dedi Marki. "Şatonuz devlerin ve hortlakların uğrak yeri mi?" "Lord, yoksa resim galerisindeki devin hikâyesini duymamış mıydınız?" diye haykırdı Bianca. "Lordumun size anlatmadığına şaşıyorum. Belki de bir kehanetin olduğundan habersizsiniz." "Bu kadar vakit kaybına tahammül edilemez," diye sözünü kesti Manfred. "Bu salak kızı gönderelim Lordum. Tartışacak çok daha önemli sorunlarımız var." "İyilikseverliğiniz adına," dedi Frederic, "bunlar boş laf değil. Ormanda bulduğum muazzam süvari kılıcı, ordaki maske birbirine ait ve bu zavallı kızın beynindeki görüntüler bunlarla uyuşuyor." "Jaquez de öyle düşünüyor, umarım bu sizi memnun eder," dedi Bianca. "Bu gece biz bazı tuhaf değişikliklere şahit olmadan ayın batmayacağını söylüyor. Bana kalırsa yarın bile gerçekleşse bu, şaşırmamak gerekir, daha önce dediğim gibi zırhın gürültüsünü duyduğumda soğuk terler döktüm, yukarı baktım, bilmem bana inanacak mısınız, büyük merdivenin trabzanının en üstünde zırh içinde o kadar, o kadar büyük bir el gördüm ki bayılacağımı sandım. Doğruca buraya geldim. Bu şatonun dışında kendime gelirim ancak. Leydi Matilda dün sabah bana annesi Hippolita'nın bir şey bildiğini söyledi." "Sen bir küstahsın,"

diye bağırdı Manfred. "Lord Marki, bu manzara karşısında bana karşı bir hakaret planlandığından şüpheleniyorum. Benim kendi hizmetlilerim şerefimi lekeleyecek masallar uydurmaya mı kışkırtılıyor? Cesur iddianızı sürdürün ya da kavgaya bir son verelim, önerdiğim gibi; çocuklarımızın evlilik konusuna gelelim, bana güvenin ama bir prensin çıkarcı aşifteleri dinlemeye katlanması iyi olmayacaktır." "Suçlamanızdan iğreniyorum," dedi Frederic, "şu ana kadar gözlerimi bu küçük hanımın üzerine dikmemiştim. Ona ben mücevher vermiş değilim. Lordum, Lordum, vicdanınız ve suçunuz sizi rahatsız ediyor ve şüpheyi benim üzerime çekiyor. Ama kızınıza sahip çıkın ve artık Isabella'yı düşünmeyin, yuvanızın üzerine uğramış felaketlerle haşır neşir olmaktan Tanrı beni korusun."

Manfred, Frederic'in sarf ettiği bu sözlerdeki kararlı tondan paniğe kapılarak onu yatıştırmaya çalıştı. Bianca'yı uzaklaştırarak Marki'ye öyle tevazu gösterdi, Matilda hakkında öyle kurnazca methiyeler düzdü ki, Frederic bir kez daha sersemledi. Her nasılsa coşkusu, bu kadar kısa bir süre içinde bilincine vardığı tereddütlere baskın çıkamadı. Frederic'i ikna etmek için Bianca'nın konuşmasını kaderin kendisine karşı oynadığı bir oyun şeklinde açıkladı. Söz konusu evlilikler kendi isteğinin çok daha uzağına sürülmüştü ve Otranto Prensliğinin velayetini elinde bulundurabilmek için gerekli olan Matilda'nın desteğini almak üzere onu ayartması çok daha zorlaşmıştı. Frederic hâlâ evlilikler konusundan tamamen vazgeçmemişti, ama vakit kazanmak amacıyla Manfred'e Hippolita'nın boşanmaya razı geldiğinin doğru olup olmadığını sordu. Prens öne sürülecek başka bir engel bulunmadığı için ve karısının üzerindeki etkisine dayanarak, Marki'ye karısının razı geldiğini ve bu gerçeği bizzat onun ağzından kendisine duyurabileceği teminatını verdi.

Konuşmaya devam ederlerken söz yemeğin hazır olduğuna geldi. Manfred Frederic'e Hippolita ve genç prenseslerin beklediği büyük salona kadar refakat etti. Manfred Marki'yi Matilda'nın yanına oturttu ve kendisi de karısıyla Isabella'nın yanına yerleşti. Hippolita doğal bir ağırbaşlılık içinde oldukça rahattı, ama genç

Leydiler sessiz ve melankoliktiler. Marki'de uyandırdığı izlenimi gecenin geri kalan kısmında da sürdürmeyi kararlaştırmış olan Manfred ziyafeti geç saatlere kadar uzattı ve Frederic'i kadeh üstüne kadehle şaraba boğdu. Gecenin ilerleyen kısmında, yanında Manfred'in istemediği kadar çok sayıda Frederic'in korumaları, gün içindeki dövüşü ve çok miktarda kan kaybetmiş olmasını ileri sürerek dinlenmeye çekilmesini istediler. Prens, bu sırada, sağlığı bozulmuş ruhlara kadeh kaldırıyor ve sahte bir kayıtsızlıkla bir sürü tasarıya teslimiyet gösteriyordu, ama bu sarhoşluğun etkisiyle duygularını kontrol edemediği için değildi.

Gece iyice ilerlediğinde ziyafet sona erdi. Manfred Frederic'le beraber olmaya devam etmek istedi, ancak Frederic zayıf düştüğü mazeretiyle dinlenmek istedi ve odasına çekildi, ayrılırken prense çapkın bir edayla, kızına kendisine ait olana kadar göz kulak olmasını söyledi. Manfred bu cümleyi onaylarcasına davrandı ve ızdırabı hiç de az olmayan Isabella'ya odasına kadar eşlik etti. Matilda gecenin tazeliğini içine sindirmek için annesini şatonun surlarında bekliyordu.

Gruptakiler kendi yollarına dağılır dağılmaz Frederic, odasını terk ederek Hippolita'nın bu saatlerde yalnız olup olmadığını öğrenmek istedi ve onun niyetinden haberi olmayan bir hizmetçisi Hippolita'nın genellikle tapınağına çekildiğini, muhtemelen orada bulunabileceğini söyledi. Marki yemek boyunca Matilda'yı gittikçe artan bir tutkuyla seyretmişti. Şimdi de Hippolita'yı kocasının söz verdiği şeyleri kabul etmiş bir durumda bulmayı ümit ediyordu. Kendisini paniğe sürükleyen haberler ve deliller arzuları içinde unutulup gitmişti. Gizlilikle ve görünmekten sakınarak Hippolita'nın binasına yöneldi, onun boşanma konusundaki uysallığını cesaretlendirme azmiyle içeri girdi, Manfred'in Matilda'yı kendi emellerine bağışlamazdan önce Isabella'ya sahip olmayı geri dönülmez bir biçimde garanti altına almayı tasarladığını sezmişti.

Marki prensesin binasında hüküm süren sessizliğe şaşırmadı. Kendisine bildirildiği gibi onun küçük özel kilisesine geçmeye karar verdi. Kapı hafif aralık, gece kasvetli ve pusluydu. Kapıyı hafifçe itip açtığında mihrabın önünde diz çökmüş birisini gördü.

Kendisine yaklaştıkça bunun bir kadın olmadığını, uzun ve yünlü matem elbiseleri içinde sırtı kendisine dönük biri olduğunu fark etti. Bu kişi dua etmekle meşguldü. Marki geri dönmek üzereydi ki, bu kişi ayağa kalkarak kendisine saygı göstermeksizin birkaç saniyeliğine düşünceye dalmış biçimde ayakta dikildi. Marki, kutsal peder olduğunu zannederek, nazik sayılmayacak müdahalesini mazur göstermek için "Sayın Peder," dedi, "Leydi Hippolita'yı arıyorum." "Hippolita!?" diye karşılık verdi boğuk bir ses. "Bu şatoya Hippolita'yı mı aramaya geldin?" Ve daha sonra yavaşça yüzünü döndüğünde Frederic bir iskeletin etsiz çenelerini ve boş oyuklarını fark etti, münzevilerin giydiği bir cüppeye sarınmıştı. "Meleklerin inayeti beni korusun," diye haykırdı Frederic irkilerek. "Onların inayetini hak etmelisin," dedi hayalet. Dizleri üzerine çöken Frederic, hayalete kendisine acıması için yalvardı. "Beni hatırlamadın mı?" dedi hayalet. "Joppa ormanını hatırla!" "Sen o kutsal münzevi misin?" diye bağırdı Frederic sarsılarak, "Senin sonsuz huzurun için yapabileceğim herhangi bir şey var mı?" "Esaretten," dedi hayalet, "dünyevi zevklerin peşinden sürüklenmek için mi kurtuldun? Gömülmüş olan süvari kılıcını unuttun mu? Ya üzerine kazılmış olan Tanrı buyruğunu?" "Hayır! Hayır unutmadım," dedi Frederic. "Ama söyler misin kutsal ruh, benimle alıp veremediğin ne, yapılacak ne kaldı?" "Matilda'yı unutmak" dedi hayalet ve gözden kayboldu.

Frederic'in damarlarındaki kan donmuştu. Birkaç dakika hareketsiz kaldı. Daha sonra mihrabın önünde yüzükoyun kapaklanarak tüm azizlerden özür diledi. Bir gözyaşı seli bu vecd anına eşlik etti ve hayalete rağmen düşüncelerine güzel Matilda'nın hayali akın etti ve pişmanlıkla şehvet arasında bocalayarak yere uzandı. Ruhsal ızdırabını henüz dindirememişti ki, prenses Hippolita elinde bir mumla yalnız başına giriverdi tapınağa. Döşemede devinimsiz yatan adamı görerek bir çığlık attı, onu ölü zannetmişti. Onun korkusu Frederic'i kendine getirdi. Yüzü gözyaşlarıyla nemlenmiş olarak aniden ayağa kalktı, Hippolita'nın varlığından irkilip kaçabilirdi, ama Hippolita onu durdurarak, ondan, çok yakınmalı bir tonlamayla rahatsızlığının sebebini ve kendisini orda o pozisyonda

buluşunu hangi tuhaf şansa borçlu olduğunu sordu. "Ah! Erdemli prenses," dedi Marki, hüzün içine işlemişti ve durdu. "Tanrı aşkına, Lordum," dedi Hippolita, "bu kendinizden geçişin sebebini söyleyiniz! Bu mahzun sedalar da neyin nesi, adımı söylerkenki bu panik? Tanrı yine hangi kederleri zavallı Hippolita'ya layık görüyor? ... Hâlâ susacak mısınız? Bütün merhametli meleklerin aşkına yalvarırım size asil prens," diye devam etti önünde diz çökerek, "kalbinizde yatan şey her neyse açıklayın. Bana karşı hissettiğiniz bir şey olduğunu anlıyorum, sizi bunaltan keskin bir acı hissediyorsunuz. Konuşun Tanrı aşkına! ,ocuğumla ilgili bildiğiniz bir şey mi var?" "Konuşamam," diye bağırdı Frederic ondan uzaklaşarak, "Oh! Matilda!"

Aniden prensesi orda bırakarak kendi odasına doğru seyirtti. Kapıda Manfred tarafından karşılandı, aşktan ve şaraptan kızarmış bir haldeydi, gecenin geri kalan saatlerini müzik ve eğlence içinde geçirmeyi teklif etmek için onu aramaya gelmişti. Frederic, ruh haliyle hiç de uyumlu olmayan bu davete kızdı, Manfred'i kaba bir şekilde kenara itti, odasına girerek kapıyı hiddetle yüzüne çarparcasına kapatıp içerden sürgüledi. Mağrur prens bu sorumsuz davranışa öfkelendi, en ölümcül aşırılıkları yapmaya meyilli bir ruh haline büründü. Avludan geçerken Jerome ve Theodore için manastırda casus olarak yerleştirdiği hizmetliye rastladı. Koşmaktan nerdeyse nefersiz kalmış olan bu adam Lorduna, Theodore'un şu anda aziz Nicholas Kilisesi'ndeki Alfonso türbesinde şatodan bir kadınla özel bir görüşme yaptığını bildirdi. Kendisi Theodore'u takip etmiş, fakat gecenin loşluğu kadının kim olduğunu anlamasını engellemişti.

Ruhunda büyük bir coşku yaşayan ve duyduğu tutku Isabella tarafından küçük duyarsızlıklarla ötelenen Manfred, Isabella'nın zaten dile getirdiği sebeplerle Theodore'u görme fırsatını büyük bir istekle değerlendireceğinden hiç kuşku duymadı. Bu düşünceyle kışkırtılmış ve babasına öfkelenmiş olarak gizlice büyük kiliseye doğru seyirtti. Geçitlerin arasından hafifçe süzülerek, ışık sızan pencerelerin arasından aradığı kişilerin belirsiz fısıltılarına doğru yönelmiş olarak baygın baygın parlayan ayışığının güçsüz ışınları-

ışınlarının

nın rehberliğinde Alfonso'nun türbesine doğru yavaş yavaşilerledi. Ayırt edebildiği ilk sözler şunlardı: - "Ne? Bana mı bağlı? Manfred birlikte olmamıza asla izin vermez." "Bu ona yardımcı olur," diye haykırdı hükümdar hançerini çekerek ve onu konuşan kişinin omzu üzerinden göğsüne saplayarak. "Ah, ben ölüyorum," diye bağırdı Matilda yere yıkılarak, "güzel Tanrım, al artık benim ruhumu..." "Vahşi, insafsız canavar! Ne yaptın?" diye haykırdı Theodore, onun üzerine atladı ve hançerli eli burktu. "Dur, çek o saygısız elini," diye haykırdı Matilda, "o benim babam." Kendine gelen Manfred göğsünü iterek, kendisini yakalamış olan ellerden sıyrıldı ve Theodore'u öldürmek için hançerini geri almaya çalıştı. Hafifçe afallamış olan ve kederini açığa vurmaya yalnızca Matilda'ya yardım etmek için hakim olan Theodore şimdi bağırarak papazları yardımına çağırdı. Papazların bazısı üzgün Theodore'la birlikte ölmekte olan prensesin kanını durdurmaya çalışırken, geri kalanı Manfred'in şiddet dolu ellerini Theodore'un üzerinden çektiler.

Kendisini tevekkülle kaderine teslim eden Matilda, Theodore'a olan hararetli aşkını minnettarlık dolu bakışlarla tasdik etti. Yine de baygınlığının konuşmasına izin verdiği ölçüde sıklıkla yardımcılarından babasını incitmemelerini rica etti. Bu sırada Jerome korkunç haberi duymuş ve kiliseye gelmişti. Theodore'a sitem eder gibi görünüyordu, ama Manfred'e dönerek şöyle dedi: "Bak zalim! Bak şu senin düşkün ve kafir beyninin yol açtığı felaketin sonucuna! Alfonso'nun kanı Tanrı'ya yalvardı intikam için ve Tanrı mihrabının katliamla kirlenmesine izin verdi. Kendi kanını da prensesin ayakları dibine akıtabilirsin." "Hain adam," diye haykırdı Matilda, "Bir babanın elemini şiddetlendirdiğin için hainsin. Tanrı babamı takdis etsin ve onu benim affettiğim gibi affetsin. Lordum; benim sevgili efendim, çocuğunu affediyor musun? Ben buraya Theodore'la buluşmaya gelmedim gerçekten! Onu türbede dua ederken buldum, kendisiyle senin aranda aracılık etmen için annem gönderdi beni buraya. Sevgili babam, çocuğunu takdis et ve onu affettiğini söyle." "Affediyorum seni." diye haykırdı Manfred. "Katiller affedilebilir mi? Senin Isabella olduğunu sandım, ama Tanrı benim kanlı ellerimi çocuğumun kalbine yöneltti. Oh Matil-

da, bunu açıklayamam. Öfkemin körlüğünü hoş görebilecek misin?" "Evet yapabilirim ve umarım Tanrı da bunu onaylar," dedi Matilda. "Ama sormam için henüz vakit varken, ... oh, annem, o ne hissedecek. Onu teskin eder misin, Lordum? Onu yalnız bırakmayacaksın değil mi? Seni gerçekten seviyor. Oh, bayılmak üzereyim, beni şatoya taşıyın, annemin gözlerimi onun kapayacağı ana kadar yaşayacak mıyım?"

Theodore ve papazlar onu manastırda taşımanın kendisine çok acı vereceğini belirttiler, fakat Matilda'nın şatoya taşınmaktaki ısrarı o kadar kuvvetliydi ki, onu sedyeye yerleştirerek dilemiş olduğu gibi şatoya götürdüler. Theodore onun başını koluyla destekleyerek ve acı veren bir aşkın çırpınışları içinde ona yüklenerek, yaşama isteği vermeye çalıştı gene de. Diğer yanda Jerome onu cennet nutuklarıyla rahatlattı ve önünde onun masum gözyaşlarıyla yıkadığı bir haç tutarak kendisini ebediyete intikale hazırladı. En derin kederlere garkolmuş olan Manfred umutsuzluk içinde sedyenin peşinden geliyordu.

Topluluk şatoya varmadan önce, korkunç felaketten haberdar edilmiş olan Hippolita yaralanan çocuğunu karşılamak üzere yola çıkmıştı, ama kederli topluluğu görünce eleminin şiddeti onu duyularından yoksun bıraktı ve baygınlık geçirerek cansızca yere yığıldı. Matilda'yı karşılayan Isabella ve Frederic nerdeyse eşit bir üzüntüye boğuldular. Yalnız Matilda kendi durumuna yabancı görünüyordu, annesine duyduğu şefkat yanında tüm diğer düşünceler kaybolmuştu. Sedyeyi durdurmalarını emrederek, Hippolita kendisine gelir gelmez babasının da yanına gelmesini istedi. Manfred yaklaştı, konuşamayacak durumdaydı. Matilda onun ve annesinin ellerini yakalayarak birbirine kenetledi ve sonra onları kavrayarak kalbine bastırdı. Manfred bu acıklı hürmet eylemini destekleyemedi. Kendini yere fırlattı ve doğduğu güne lanetler yağdırdı. Matilda'nın müdahele edemeyeceği bu tutku ve üzüntü dolu duruma İsabella müdahele ederek Manfred'in odasına taşınması emrini vermeyi üzerine aldı, aynı zamanda Matilda'nın da en yakın odaya yerleştirilmesini sağladı. Hippolita kızına oranla kısmen daha iyiydi, kızı dışında her şeye karşı ilgisizdi; ama müşfik Isabella'nın il-

ilgisi

gisi onu da ordan uzaklaştırmaya gelince - ki bu sırada cerrahlar Matilda'nın yarasını muayene ediyorlardı - bağırıverdi, "Beni uzaklaştırmak mı? Asla! Asla! Ben onun içinde yaşadım ve onunla beraber vereceğim son nefesimi." Annesinin sesini duyan Matilda gözlerini açtı ve konuşmaksızın yine kapadı. Düşmüş olan nabzı ve ellerindeki nemli soğukluk tüm iyileşme ümitlerini kısa sürede sildi. Theodore cerrahları dıştaki odaya kadar takip etti ve kurtulma şansının kalmadığını söylediklerini duydu, buraya kadar taşınmasının da tam bir çılgınlık olduğunu söylediler. "Madem ki yaşarken benim olamayacak," diye bağırdı, "en azından ölürken benim olmalı. Baba! Jerome! Ellerimizi birleştirmeyecek misin?" diye haykırdı Marki'yle birlikte cerrahlara refakat eden pedere. "Bu çılgınca cüret de neyin nesi?" dedi Jerome, "Bu bir evlilik anı mı?" "Öyle, öyle," diye seslendi Theodore, "Yazık ki, başka bir an yok!" "Genç adam, çok tedbirsizsin," dedi Frederic, "bu kader anında senin delicesine düşkünlüklerine kulak vereceğimizi mi sanıyorsun? Prenses hakkındaki haksız iddiaların neler?" "Onlar bir prensin iddiaları," dedi Theodore, "Otranto'nun hükümdarına ait. Bu muhterem adam, yani babam, bana kim olduğumu söyledi." "Hezeyan içindesin," dedi Marki, "Otranto'nun benden başka prensi yok. Manfred şimdi cinayetle, elim bir cinayetle bütün haklarını kaybetmiş oldu." "Lordum," dedi Jerome emir veren bir tavırla, "Theodore size gerçeği söylüyor. ,ok yakında ifşa edilecek sırrı açıklamak değildi amacım, ama kader beni bu göreve zorluyor. Onun sıcakkanlı tutkusunun ifşa ettiği şeyi ben onaylıyorum kendi dilimle. Bilin ki prens, Alfonso kutsal topraklara yelken açtığı zaman...." "Şimdi açıklama yapmanın sırası mı?" diye haykırdı Theodore. "Peder, gel ve beni prenses ile birleştir, o benim olacak. Bunun dışında her şeyde sana hürmetkârca boyun eğeceğim. Hayatım! Benim kutlu Matilda'm!" diye devam etti Theodore daha içteki odaya doğru fırlayarak, "Benim olmayacak mısın? Kutsamayacak mısın ki," Isabella ona sakin olmasını belirten işaretler yaptı, prensesin sonunun yaklaştığını sezinleyerek "Ne? Öldü mü?" diye haykırdı Theodore, "Mümkün mü bu?" Onun haykırışlarının şiddeti Matilda'yı kendine getirdi. Gözkapaklarını kaldırarak etrafın-

da annesini arandı. "Burdayım canımın içi," diye bağırdı Hippolita, "seni terk ettiğimi sanma!" "Oh, ne kadar iyisin," dedi Matilda, "ama benim için ağlama anneciğim. Kederin olmadığı bir yere gidiyorum. Isabella, beni sevdin, benim bu değerli kadına duyduğum hayranlığı sen de hissedebilecek misin? Gerçekten içim geçiyor...." "Oh, çocuğum, çocuğum," dedi Hippolita bir gözyaşı seli içinde, "seni bir an için dahi olsa yanımda tutamayacak mıyım?" "Öyle olmayacak," dedi Matilda. "Beni Tanrı'ya emanet et. Babam nerede? Onu bağışla sevgili annem, ölümümden ötürü onu suçlama. Yanlışlık oldu. Oh! Unutmuştum sevgili annem, Theodore'u bir daha görmemeye yeminliyim. Belki bu felakete o sürükledi bizi, ama kasıtlı değildi. Beni affediyor musun?" "Oh! Acı çeken ruhumu daha da yaralama!" dedi Hippolita. "Beni kesinlikle kırmadın. Eyvah, kendinden geçiyor. Yardım edin, yardım edin." "Bir şey daha söyleyecektim," dedi Matilda son bir çabayla "ama olmayacak ... Isabella ... Theodore ... hatırım için ... oh!" Son nefesini verdi. Isabella ve yardımcıları Hippolita'yı oradan uzaklaştırdılar, ama Theodore onu ordan uzaklaştırma teşebbüsünde bulunan herkese zarar verme tehdidinde bulundu. Ölünün toprak soğukluğundaki ellerine binlerce öpücük kondurdu ve ümitsiz aşkının söylenecek tüm sözlerini sarf etti.

Bu sırada Isabella Hippolita'nın odasına gitmesine eşlik ediyordu, ancak avlunun ortasında Manfred'le rastlaştılar, Manfred kafasındaki düşünceler yüzünden afallamış ve kızını bir kez daha görme endişesiyle onun yattığı odaya doğru ilerliyordu. Ay, en yüksek noktasına varmışken birbirine eşlik eden bu mutsuz yüzlerde korktuğu olayı algıladı. "Ne! Öldü mü?" diye haykırdı çılgınca bir şaşkınlıkla. O anda bir şimşek gürlemesi şatonun temellerini sarstı, yer yerinden oynadı ve arkasından ölümcül bir zırha ait bir çınlama duyuldu. Frederic ve Jerome mahşerin çok yaklaştığını düşündüler. Daha sonra Theodore'u da katılmaya zorlayarak bahçeye fırladılar. Theodore'un ortaya çıktığı an, Manfred'in arkasında duran şatonun duvarları zorlu bir sarsıntıyla yere yıkıldı ve Alfonso'nun sureti geniş ve engin bir büyüklükle harabenin ortasında beliriverdi. Theodore'u gözleyerek "Alfonso'nun asıl varisi" dedi

hayalet ve bu sözleri sarf ederek bir şimşek çakması eşliğinde bulutların bölündüğü yerdeki semaya doğru vakarla yükseldi, Aziz Nicholas'ın sureti gözüktü ve Alfonso'nun ruhunu alarak kısa sürede fani gözlerin önünden ihtişam alevi içinde sırra kadem bastılar.

İzleyiciler kutsal vasiyeti onaylayarak ellerini yüzlerine kapamışlardı. Sessizliği ilk bozan Hippolita oldu. "Lordum," dedi morali bozulmuş olan Manfred'e, "Bakın şu insan yüceliğinin görkemine! Conrad gitti. Matilda artık yok. Theodore'da Otranto'nun asıl prensini görüyoruz. Ne mucize taşırsa taşısın, bize kafi gelecek şeyin ne olduğunu bilemem, bizim hükmümüz verildi. Geçirmek zorunda olduğumuz acıklı saatleri Tanrı'nın daha büyük gazaplarından korunmak için dua etmeye ayırmaktan başka ne yapabiliriz ki? Tanrı bizi dışladı, daha başka ne yapabiliriz ki?" "Seni suçsuz ama mutsuz kadın, benim günahlarımın kurbanı," diye cevapladı Manfred, "sonunda kalbim senin samimi öğütlerine açık olabilirdi, ama artık olamaz, mucizeler içinde kaybolmuşsun. Bari sonunda sana adil davranayım. Başıma yağdırdığım lanet adına söylüyorum ki, elimden kaçırdığım tüm tatmini gücendirdiğim Tanrı'ya vakfediyorum. Benim hikâyem bu yargılama içinde boğuldu gitti; itiraflarımın telafi ettiği bir şey olsun. Ama ah, ne yazık işgal ettiğim tahtın ve ölmüş çocuğumun nesini telafi edebilirim ki? Tanrı'ya adanmış bir yerde ölen çocuğumun! Bunları unutmayın baylar; bu yaşanan kahırlar istikbaldeki hükümranlara bir uyarı olsun!

Hepinizin bildiği gibi Alfonso kutsal topraklarda öldü. Bana müdahale edip onun hak etmediği bir sona eriştiğini söyleyebilirdiniz: En doğrusu şu ki Manfred'in çöplüğe boşaltacağı bu acı yüklü Kupa'dan başka nesi var? Dedem Ricardo o kişinin mabeyncisiydi, atalarımın işlediği suçlara bir kılıf uydurabilirdim, ama boş bir çaba bu: Alfonso zehirlenerek öldü. Büyük bir ihtirasla Ricardo'nun varisi olduğunu ilan etti. Suçları peşini bırakmadı. Gene de Conrad'ı ve Matilda'yı kaybeden o değil, tahtı zorla zapt etmenin tüm bedelini ödeyen benim. Bir fırtına onu benim karşıma çıkardı. İşlediği suçtan usanmış bir halde Aziz Nicholas adına yemin etti ki, Otranto'ya varmak yolunda sağ kalırsa bir kilise ve iki manastır in-

şa edecek. Kurban tayin edilmişti, rüyasında aziz kendisine göründü ve Ricardo'nun neslinin hakkaniyetli bir hükümdarın o şatoda ikamet edecek kadar yayılana dek hüküm süreceği ve Ricardo'nun erkek zürriyeti devam ettiği sürece orada kalabileceği sözünü verdi. Ne yazık, ne yazık, ne erkek ne de dişi, benim dışımdakiler onun bu perişan yarışında yaşamlarını sürdürüyorlar. Yaptım işte, şu son üç günün elemi anlatmıştır gerisini size. Bu genç insan nasıl olur da Alfonso'nun varisi olur bilemem, ama yine de şüphe duymuyorum ben. Bu hakimiyet artık onun, ben tahtımdan feragat ediyorum, gene de Alfonso'nun bir varisi olduğundan habersizdim, kutsal talepleri sorgulayacak değilim. Manfred Ricardo'nun yanına çağrılana dek yoksulluk ve ibadet doldursun bu elem yüklü boşluğu."

"Kendi hesabıma söyleyecek ne kaldı ki," dedi Jerome. "Alfonso kutsal topraklara varmak için denize açıldığında bir fırtına yüzünden Sicilya sahiline sürüklendi. Ricardo ve maiyetindekiler tarafından inşa edilmiş olan öteki tekne, sizin de kulağınıza çalındığı gibi farklı bir yere sürüklendi." "En doğrusu şu ki," dedi Manfred, "bana bahsetmiş olduğunuz unvan toplum dışı birinin iddia edeceği haktan çok daha fazlasıydı. İyi, bu böyle sürsün." Jerome kızardı ve devam etti, "Üç aylığına Alfonso Sicilya'da rüzgârlı havadan dolayı mahsur kalmıştı. Orada Victoria adındaki dilbere meftun oldu. Onu yasak zevkler için baştan çıkarmak hususunda çok istekliydi. Evlendiler. Yine de kendisinin elini kolunu bağlayan kutsal yeminler yüzünden bu aşkı uygunsuz addettiği için düğünü, içinde bulunduğu savaştan dönüşüne saklamak konusunda kararlıydı, o kadını döndüğü zaman kendisinin yasal karısı olarak tanımak amacındaydı. Onu hamile bırakmıştı. Kendisinin yokluğu sırasında karısı bir kız dünyaya getirdi: fakat, kocasının korkunç ölümüyle ilgili ve Ricardo'nun zürriyeti ile ilgili söylentiyi duymadan önce bir annenin muhatap olduğu acıları çok nadir tatmıştı. Dostsuz ve çaresiz bir kadın ne yapabilirdi ki? Şahitliği bir anlam taşır mıydı ki? Gene de Lordum, güvenilir bir belge var bende!" "Gerekli değil," dedi Manfred "şu son günlerde yaşanan dehşet, şahit olduğumuz görüntüler, sizin belgeler dolusu kanıtınızdan çok

daha ikna edici. Matilda'nın ölümü, benim tart edilmem...." "Kendinize gelin Lordum," dedi Hippolita, "bu kutsal kişinin niyeti sizin acılarınızı tazelemek değil," Jerome birkaç adım ilerledi. "Gereksiz şeyler üzerinde duracak değilim. Victoria'nın dünyaya getirdiği kız evliliğini benim onayladığım bir birlikteliğin meyvesidir. Victoria öldü ve bu giz benim ruhumda kilitli kaldı. Theodore'un hikâyesi geriye kalanını aktarmıştır size."

Rahip durakladı. Kederli topluluk şatonun sağlam kalan tarafına çekildi. Sabah Manfred tacını ve tahtını terk ettiğini gösteren belgeyi imzaladı, Hippolita'nın da onayıyla her ikisi de yakındaki manastırın dini görevlerini yüklendiler. Frederic, Hippolita'nın da onayıyla yeni prensi önerdi kızına; ama Theodore'un duyduğu acı yeni bir aşkın varlığını kabul edemeyecek denli tazeydi; o kadar ki, değerli Matilda'sının Isabella'sıyla konuşamayacak denli tazeydi, ruhunu esir alan melankolinin açtığı ebedi yarayı toplumdaki herhangi biriyle gidermekten başka çıkar yolu kalmadığına da kanaat getirmişti.

"Edebiyat tarihlerine ve tarihçilerine göre, Gotik akımın ilk yapıtı ve tatışılmaz klasiği Sir Horace Wapole'un Otranto Şatosu'dur."

Giovanni Scognamillo

"Wapole'u izleyen yazarların bir kalıp haline sokacakları bu melodramatik kuruluş, ağır ve ağdalı temposuna, ortaçağ edebiyatından kalma tek boyutlu kahramanlarına rağmen, gerçekten çarpıcı ve etkin bir atmosfer yaratıyor."

H.P. Lovecraft

karanlık
KORKU

ISBN 9758467641

9 799758 467616

www.altikirkbes.com